

ΑΚΤΙΒΙΣΜΌΣ ΓΙΑ ΒΪΩΣΙΜΗ ΔΙΑΒΪΩΣΗ

| **Πακέτο κατάρτισης για
εκπαιδευτικούς**

Funded by
the European Union

**Funded by
the European Union**

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εκπαίδευση ενηλίκων για βιώσιμη διαβίωση

Αυτό το έργο διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-Non- Commercial-ShareAlike 4.0 International License.

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αντιγραφεί και να αναπαραχθεί σύμφωνα με τους ανωτέρω κανόνες (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>)

Το παρόν έγγραφο μπορεί να αλλάξει χωρίς προειδοποίηση.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΈΡΓΟΥ: 2021-1-PL01-KA220-ADU-000029439

Πίνακας περιεχομένων

Πακέτο για εκπαιδευτικούς Εισαγωγή

[Κεφάλαιο 1:](#) Αειφορία - Εισαγωγή

[Κεφάλαιο 2:](#) Ακτιβισμός και συνηγορία στο πλαίσιο των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και της ιθαγένειας της ΕΕ

[Κεφάλαιο 3:](#) Εργασία με ενήλικες σε κίνδυνο αποκλεισμού: Από τη θεωρία στην πράξη

[Κεφάλαιο 4:](#) Κατανόηση των ΣΒΑ: καλή υγεία και ευημερία

[Κεφάλαιο 5:](#) Κατανόηση των ΣΒΑ: Εκπαίδευση υψηλής ποιότητας

[Κεφάλαιο 6:](#) Κατανόηση των ΣΒΑ: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

[Κεφάλαιο 7:](#) Κατανόηση των ΣΒΑ: Παραγωγή: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Πακέτο για εκπαιδευτικούς Εισαγωγή

Αυτό το εκπαιδευτικό πακέτο για τη βιωσιμότητα δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος "Εκπαίδευση ενηλίκων για τη βιώσιμη ζωή" - ένα έργο Erasmus+ KA2 στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων που συντονίστηκε από το Fundacja Autokreacja (Πολωνία) σε συνεργασία με το Demostene (Ιταλία) και το Fifty-Fifty (Ελλάδα).

Τι αφορά το πακέτο;

Στην παρούσα έκδοση θα βρείτε χρήσιμες πληροφορίες και πρακτικούς πόρους σχετικά με το θέμα της βιωσιμότητας και της εκπαίδευσης ενηλίκων. Στόχος μας ήταν να δημιουργήσουμε ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό υλικό για εργαζόμενους ΜΚΟ, ακτιβιστές και άλλους επαγγελματίες που εργάζονται με ενήλικες εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.

Στα επτά κεφάλαια που περιλαμβάνονται στην έκδοση, θα βρείτε μια επισκόπηση των επιλεγμένων στόχων βιώσιμης ανάπτυξης και θα μάθετε πώς να δημιουργήσετε πιο συναρπαστικές, ενημερωτικές εκπαιδευτικές εκδηλώσεις για τους ενήλικες με τους οποίους εργάζεστε, ώστε να μάθουν πώς να κάνουν τη ζωή τους πιο βιώσιμη και πώς να επιφέρουν θετική αλλαγή στις τοπικές τους κοινότητες και όχι μόνο.

Ποια είναι η δομή του πακέτου;

Η δημοσίευση χωρίζεται σε επτά κεφάλαια ως εξής:

1. Βιωσιμότητα: Βιωσιμότητα: Εισαγωγή
2. Ακτιβισμός και συνηγορία στο πλαίσιο των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και του πολίτη της ΕΕ
3. Εργασία με ενήλικες σε κίνδυνο αποκλεισμού: από τη θεωρία στην πράξη
4. Κατανόηση των ΣΒΑ: Καλή υγεία και ευημερία
5. Κατανόηση των SDGs: Ποιότητα στην Εκπαίδευση
6. Κατανόηση των ΣΒΑ: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
7. Κατανόηση των SDGs: Παραγωγή: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Κάθε κεφάλαιο του μαθήματος χωρίζεται στα ακόλουθα μέρη:

1. Ένα σύντομο βίντεο που παρουσιάζει το κεφάλαιο
2. Ιστορικό κείμενο με εισαγωγή όπου μπορείτε να βρείτε ορισμούς των βασικών εννοιών και μια επισκόπηση των θεωριών που σχετίζονται με κάθε θέμα
3. Πρακτικές εργασίες που μπορείτε να κάνετε για να κατανοήσετε καλύτερα το θέμα και να εφαρμόσετε αλλαγές στις εκπαιδευτικές πρακτικές που προσφέρετε στον οργανισμό σας
4. Έτοιμο προς χρήση σχέδιο εργαστηρίου στο οποίο μπορείτε να βασίσετε τις δραστηριότητές σας που απευθύνονται σε ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό
5. Τελική διαδικτυακή εξέταση

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανakλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Κεφάλαιο 1:

ΒΙΩΣΙΜΌΤΗΤΑ

| ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Τι είναι η βιωσιμότητα;

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

Αυτός ο ορισμός αναφέρεται συχνά ως "ορισμός Brundtland", καθώς προτάθηκε για πρώτη φορά από την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στην έκθεσή της του 1987, "Το κοινό μας μέλλον".

Ο ορισμός αυτός τονίζει τη σημασία της εξισορρόπησης οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων για την επίτευξη ενός βιώσιμου μέλλοντος. Αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες των σημερινών γενεών πρέπει να ικανοποιούνται, αλλά και ότι οι ανάγκες αυτές δεν πρέπει να ικανοποιούνται εις βάρος της ευημερίας και των δυνατοτήτων των μελλοντικών γενεών.

Η βιωσιμότητα είναι ένας κρίσιμος όρος, επειδή οι πόροι της Γης είναι πεπερασμένοι και πρέπει να τους χρησιμοποιούμε με σύνεση, προκειμένου να τους διατηρήσουμε για τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον, ο τρόπος που ζούμε σήμερα δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα, καθώς προκαλεί αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η εξάντληση των φυσικών πόρων.

Η ανάπτυξη της έννοιας της βιωσιμότητας οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- Η συνειδητοποίηση ότι ο σημερινός τρόπος ζωής μας δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα
- Η ανάγκη εξεύρεσης αποδοτικότερων και αποτελεσματικότερων τρόπων χρήσης των πόρων
- Η επιθυμία να δημιουργηθεί ένας πιο δίκαιος και ευημερών κόσμος για όλους

Κοινωνική διάσταση της βιωσιμότητας

Η βιωσιμότητα σε κοινωνική διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Αυτό περιλαμβάνει ζητήματα κοινωνικής ισότητας, δικαιοσύνης και ευημερίας.

Σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, η βιωσιμότητα σημαίνει να διασφαλίζεται ότι όλα τα μέλη της κοινωνίας έχουν την ευκαιρία να ικανοποιούν τις βασικές τους ανάγκες και να ζουν μια ικανοποιητική και υγιή ζωή. Σημαίνει επίσης την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της συμμετοχικότητας και την προσπάθεια εξάλειψης της φτώχειας, της ανισότητας και των διακρίσεων.

Η επίτευξη της βιωσιμότητας στην κοινωνική διάσταση απαιτεί την αντιμετώπιση μιας σειράς ζητημάτων, όπως:

- Πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και άλλες βασικές υπηρεσίες
- Δίκαιη κατανομή των πόρων και των ευκαιριών
- Ενδυνάμωση περιθωριοποιημένων και μειονεκτουσών ομάδων
- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- Υποστήριξη ισχυρών και υγιών κοινοτήτων

Υπάρχουν διάφορες θεωρίες βιωσιμότητας που εστιάζουν στην κοινωνική διάσταση της έννοιας, ή στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Οι θεωρίες αυτές επιδιώκουν να κατανοήσουν τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αειφορία και να προσδιορίσουν στρατηγικές για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Ορισμένες από τις κύριες θεωρίες της αειφορίας σε κοινωνικό επίπεδο περιλαμβάνουν:

- Τα βιώσιμα μέσα διαβίωσης υπογραμμίζουν τη σημασία της υποστήριξης των μέσων διαβίωσης των ατόμων και των κοινοτήτων με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμος. Επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση των ανθρώπων ώστε να βρουν τρόπους βιοπορισμού που να είναι συμβατοί με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.
- Το κοινωνικό κεφάλαιο υπογραμμίζει το ρόλο των κοινωνικών δεσμών, της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Υποδηλώνει ότι τα ισχυρά κοινωνικά δίκτυα και η κοινωνική συνοχή μπορούν να διευκολύνουν την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων.
- Η κοινωνική μάθηση επικεντρώνεται στη σημασία της εκπαίδευσης και της μάθησης για την προώθηση της αειφορίας. Τονίζει τη σημασία της δημιουργίας ικανοτήτων και της ενθάρρυνσης της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών, προκειμένου να διευκολυνθεί η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
- Η συμμετοχική έρευνα με βάση την κοινότητα τονίζει τη σημασία της συμμετοχής των μελών της κοινότητας στις διαδικασίες έρευνας και λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Υποστηρίζει ότι η συμμετοχή των κοινοτήτων στην ερευνητική διαδικασία μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη ικανοτήτων, στην προώθηση της ιδιοκτησίας και στη διασφάλιση ότι η έρευνα ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Ο βιώσιμος τρόπος ζωής είναι ένας τρόπος ζωής που αποσκοπεί στη μείωση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και στην προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης. Περιλαμβάνει επιλογές που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, κοινωνικά υπεύθυνες και οικονομικά βιώσιμες.

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας εξετάζει τις κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας επικεντρώνεται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων όταν λαμβάνονται αποφάσεις και αναλαμβάνονται δράσεις για την προώθηση της αειφορίας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ζει κανείς βιώσιμα και οι συγκεκριμένες πρακτικές που συνθέτουν έναν βιώσιμο τρόπο ζωής μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τις συνθήκες και τις προτεραιότητες του ατόμου. Ωστόσο, τα κοινά στοιχεία ενός βιώσιμου τρόπου ζωής περιλαμβάνουν:

- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και χρήση καθαρών, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Μείωση της κατανάλωσης νερού και προστασία των υδάτινων πόρων
- Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση
- Χρήση βιώσιμων επιλογών μεταφοράς
- Στήριξη της τοπικής και βιολογικής γεωργίας και των επιχειρήσεων
- Κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον
- Προστασία των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας
- Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης
- Εκπαίδευση του εαυτού μας και των άλλων για θέματα και πρακτικές βιωσιμότητας

Αυτά είναι μερικά μόνο παραδείγματα και υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι με τους οποίους τα άτομα μπορούν να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές στην καθημερινή τους ζωή. Το κλειδί είναι να έχουμε συνείδηση του αντίκτυπου των πράξεών μας και να κάνουμε επιλογές που είναι καλές για το περιβάλλον και την κοινωνία.

Για τους ενήλικες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, η βιωσιμότητα μπορεί να περιλαμβάνει την εξεύρεση τρόπων για την ικανοποίηση των βασικών τους αναγκών με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά υπεύθυνος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει

την εξεύρεση τρόπων πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης, καθώς και την εξεύρεση τρόπων οικοδόμησης κοινωνικών δεσμών και δικτύων υποστήριξης.

Εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα

Η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στο να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινότητες να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αειφορίας. Παρέχοντας γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικές με τη βιωσιμότητα, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της ικανότητας των ατόμων και των κοινοτήτων να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν τα ζητήματα βιωσιμότητας και να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη δράση για να γίνουν φορείς αλλαγής, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας:

- Παροχή πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει στα άτομα τις γνώσεις και την κατανόηση που χρειάζονται για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα, καθώς και για τις επιπτώσεις των διαφόρων δράσεων και συμπεριφορών στο περιβάλλον και στην κοινωνία.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που χρειάζονται τα άτομα και οι κοινότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.
- Προώθηση στάσεων και αξιών που σχετίζονται με την αειφορία:
Ένας από τους ρόλους της εκπαίδευσης είναι η προώθηση θετικών στάσεων και αξιών που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, όπως ο σεβασμός για το περιβάλλον, η κοινωνική ευθύνη και το αίσθημα κοινής ευθύνης για τις προκλήσεις της βιωσιμότητας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να διδάξει κανείς για την αειφορία και οι συγκεκριμένες προσεγγίσεις και στρατηγικές εξαρτώνται από το ακροατήριο, τους στόχους της εκπαίδευσης και τους διαθέσιμους πόρους. Ορισμένες γενικές συμβουλές για την οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχετικά με το θέμα που απευθύνονται σε ενήλικες εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να αποκλειστούν περιλαμβάνουν

- Κάνει το θέμα σχετικό και ουσιαστικό
Σύνδεση του θέματος της βιωσιμότητας με τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες του ακροατηρίου και παροχή παραδειγμάτων και μελετών περίπτωσης που καταδεικνύουν τη σημασία και τη συνάφεια της βιωσιμότητας.
- Χρήση ποικίλων μεθόδων διδασκαλίας
Χρήση μιας σειράς μεθόδων διδασκαλίας για την εμπλοκή διαφορετικών μορφών μάθησης και για να διατηρείται το ενδιαφέρον των ακροατών. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαλέξεις, συζητήσεις, ομαδικές δραστηριότητες, πρακτική μάθηση και εκδρομές.
- Ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και της επίλυσης προβλημάτων
Ενθάρρυνση των μαθητών να σκέφτονται κριτικά για τα θέματα βιωσιμότητας και να εξετάζουν διαφορετικές προοπτικές και προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Ενθάρρυνση των μαθητών να αναπτύξουν τις δικές τους ιδέες και λύσεις για τις προκλήσεις της αειφορίας.
- Τονίζοντας τη σημασία της δράσης
Διδασκαλία σχετικά με τη σημασία της ανάληψης δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας και παροχή ευκαιριών στους ενήλικες εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν σε έργα ή πρωτοβουλίες αειφορίας στις τοπικές τους κοινότητες και πέραν αυτών.
- Χρήση ποικίλων πόρων
Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αφιερωμένων στο θέμα της βιωσιμότητας, οι οποίες είναι κατάλληλες για τις ανάγκες διαφορετικών μαθητών και περιλαμβάνουν διάφορα υλικά, όπως βιβλία, άρθρα, βίντεο, ιστότοπους και προσκεκλημένους ομιλητές.

Το κλειδί για τη διδασκαλία της αειφορίας είναι να γίνει το θέμα σχετικό, ελκυστικό και διαδραστικό και να δοθούν ευκαιρίες στους ενήλικες που βρίσκονται σε κίνδυνο να μάθουν μέσα από την εμπειρία και τη δράση. Η διδασκαλία για την αειφορία μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν κρίσιμες ικανότητες (δεξιότητες, γνώσεις, στάσεις) που μπορούν να τους βοηθήσουν να ευαισθητοποιηθούν και να συμμετάσχουν περισσότερο στη δράση της κοινότητας. Αυτές περιλαμβάνουν:

- Περιβαλλοντικές γνώσεις
Κατανόηση των αρχών της περιβαλλοντικής επιστήμης, συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπου των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο φυσικό κόσμο και των διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων περιβαλλοντικών συστημάτων.
- Δεξιότητες διαχείρισης πόρων
Η ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης της χρήσης των φυσικών και ανθρώπινων πόρων με τρόπο βιώσιμο και αποτελεσματικό.
- Δεξιότητες επικοινωνίας
Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας πληροφοριών σχετικά με θέματα βιωσιμότητας και συμμετοχής σε διαφορετικά ακροατήρια.
- Ηγετικές ικανότητες
Ικανότητα να εμπνέει, να παρακινεί και να καθοδηγεί άλλους σε προσπάθειες για την αντιμετώπιση προκλήσεων βιωσιμότητας.
- Διαπολιτισμικές ικανότητες
Ικανότητα κατανόησης και σεβασμού των πολιτισμικών διαφορών και αποτελεσματικής συνεργασίας με άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα σε προσπάθειες προώθησης της αειφορίας.
- Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων
Ικανότητα εντοπισμού και ανάλυσης των προκλήσεων βιωσιμότητας και ανάπτυξης δημιουργικών και αποτελεσματικών λύσεων.
- Δεξιότητες συνεργασίας

Ικανότητα αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλους για την επίτευξη κοινών στόχων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Ο ρόλος των ΜΚΟ

Ως μέλη ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν και θα ήθελαν να προωθήσουν έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής μεταξύ των δικαιούχων μας, ο πρωταρχικός μας ρόλος είναι, φυσικά, η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών στους μαθητές. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί ακόμη τρόποι με τους οποίους μπορούμε να εμπλακούμε προκειμένου να προωθήσουμε τη βιωσιμότητα στις κοινότητές μας και όχι μόνο. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- **Διεξαγωγή έρευνας**
Οι ΜΚΟ μπορούν να διεξάγουν έρευνα για θέματα βιωσιμότητας και να χρησιμοποιούν τα ευρήματα για την ενημέρωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ανάπτυξη πολιτικής και τις προσπάθειες υπεράσπισης.
- **Υποστήριξη της αλλαγής πολιτικής**
Οι ΜΚΟ μπορούν να υποστηρίξουν την αλλαγή πολιτικής σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει άσκηση πίεσης για νόμους και κανονισμούς που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα, ή να εργάζονται για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα θέματα βιωσιμότητας και την ανάγκη για δράση.
- **Συνεργασία με άλλους οργανισμούς**
Οι ΜΚΟ μπορούν να συνεργαστούν με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και άλλων ΜΚΟ, για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της εκπαίδευσης.

Εργασία 1: Δημιουργία ενός περιοδικού βιώσιμης πρακτικής

Το καθήκον σας είναι να προβληματιστείτε σχετικά με τις δικές σας πρακτικές βιωσιμότητας, ώστε να αποκτήσετε μεγαλύτερη επίγνωση του τρόπου ζωής σας και να είστε έτσι καλύτερα προετοιμασμένοι να υποστηρίξετε τους μαθητές σας στην ανάπτυξη πιο βιώσιμων πρακτικών.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

- Δημιουργήστε ένα ημερολόγιο (ψηφιακό ή αναλογικό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα σημειωματάριο ή ένα ημερολόγιο) όπου θα καταγράφετε τους προβληματισμούς σας τις επόμενες εβδομάδες. *(Σημειώστε ότι θα σας ζητηθεί να χρησιμοποιήσετε αυτό το ημερολόγιο και στο επόμενο μέρος αυτού του μαθήματος)*
- Εβδομάδα 1: Παρατηρήστε και καταγράψτε όλες τις πρακτικές που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα που ήδη εφαρμόζετε στη ζωή σας (π.χ. μείωση της χρήσης ενέργειας, χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς, υποστήριξη της τοπικής γεωργίας).
- Εβδομάδα 2: Σκεφτείτε και καταγράψτε τις σκέψεις σας σχετικά με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των καθημερινών σας ενεργειών και εξετάστε τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των επιλογών σας που σχετίζονται με τις καθημερινές πτυχές της ζωής σας.
- Εβδομάδα 3: Γράψτε για τυχόν προκλήσεις ή επιτυχίες που έχετε βιώσει όσον αφορά τη βιωσιμότητα, καθώς και για τυχόν στόχους ή βήματα δράσης που θα θέλατε να λάβετε για να βελτιώσετε τις πρακτικές βιωσιμότητας που εφαρμόζετε.
- Εβδομάδα 4: Μοιραστείτε τα ευρήματα και τους προβληματισμούς σας με τους συναδέλφους από τη ΜΚΟ σας. Ποια έργα και δράσεις θα μπορούσατε να σχεδιάσετε προκειμένου να κάνετε την κοινή σας εργασία πιο βιώσιμη;

Εργασία 2: Βιώσιμη Κοινότητα

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε το πλαίσιο της τοπικής σας κοινότητας και να εντοπίσετε τις τοπικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός των βασικών ζητημάτων
Εξετάστε τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα που είναι σημαντικά στην κοινότητά σας. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν θέματα όπως η ποιότητα του αέρα και του νερού, οι μεταφορές, η διαχείριση των αποβλήτων ή η οικονομική ανάπτυξη.
2. Συλλογή δεδομένων
Συλλέξτε δεδομένα σχετικά με τα βασικά ζητήματα που έχετε εντοπίσει. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εξέταση υφιστάμενων πηγών δεδομένων, όπως κυβερνητικές εκθέσεις ή μελέτες, ή τη συλλογή νέων δεδομένων μέσω ερευνών ή ομάδων εστίασης.
3. Εμπλοκή της κοινότητας
Συμμετοχή των μελών της κοινότητας στη διαδικασία εντοπισμού των προκλήσεων βιωσιμότητας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διοργάνωση δημόσιων συναντήσεων, τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης ή τη συμμετοχή σε άλλες μορφές ενημέρωσης για τη συλλογή πληροφοριών και ανατροφοδότησης.
4. Αναλύστε τα δεδομένα
Επανεξετάστε τα δεδομένα που συλλέξατε και εντοπίστε μοτίβα και τάσεις που υποδηλώνουν προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητα. Εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των ζητημάτων που εντοπίσατε.
5. Δώστε προτεραιότητα στις προκλήσεις

Με βάση τα δεδομένα και τη συμβολή της κοινότητας, ιεραρχήστε τις προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητά σας. Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις και τη σκοπιμότητα αντιμετώπισης κάθε προβλήματος.

Εργασία 3: Σχέδιο δράσης για την αειφορία

Με βάση τον προβληματισμό που κάνατε κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ασκήσεων, ο στόχος σας είναι να δημιουργήσετε ένα συγκεκριμένο σχέδιο για τα βήματα που μπορείτε να κάνετε τώρα για να προωθήσετε τη βιωσιμότητα στην κοινότητά σας.

Το σχέδιο δράσης είναι ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός του στόχου
Τι θέλετε να επιτύχετε από άποψη βιωσιμότητας; Να είστε συγκεκριμένοι και να βεβαιωθείτε ότι ο στόχος είναι εφικτός και μετρήσιμος.
2. Προσδιορισμός της τρέχουσας κατάστασης
Ποιες είναι οι τρέχουσες πρακτικές και συνθήκες που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και πρέπει να προσαρμοστούν;
3. Προσδιορισμός πιθανών δράσεων
Ποιες είναι οι συγκεκριμένες δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για την επίτευξη του στόχου; Εξετάστε ένα εύρος επιλογών και να είστε ρεαλιστές ως προς το τι μπορεί να επιτευχθεί με τους διαθέσιμους πόρους.
4. Αξιολόγηση των πιθανών δράσεων
Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις, τη σκοπιμότητα και το κόστος κάθε δράσης. Επιλέξτε τις δράσεις που είναι πιθανότερο να είναι αποτελεσματικές και που ευθυγραμμίζονται με τους διαθέσιμους πόρους.
5. Ανάπτυξη σχεδίου
Δημιουργήστε ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των επιλεγμένων δράσεων. Περιλάβετε ένα χρονοδιάγραμμα και αναθέστε συγκεκριμένα καθήκοντα σε άτομα ή ομάδες.
6. Εφαρμογή του σχεδίου
Ακολουθήστε το σχέδιο και παρακολουθήστε την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου. Πραγματοποιήστε τις απαραίτητες προσαρμογές με βάση τα αποτελέσματα.
7. Αξιολογήστε τα αποτελέσματα
Μετά την εφαρμογή του σχεδίου, αξιολογήστε τα αποτελέσματα και προσδιορίστε τι λειτούργησε καλά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί στο μέλλον.

Σχέδιο εργαστηρίου: Εισαγωγή στην Αειφορία

Μαθησιακοί στόχοι:

- κατανόηση της έννοιας της αειφορίας και των τριών πυλώνων της (κοινωνικός, οικολογικός και περιβαλλοντικός)
- να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις έννοιες της αειφορίας στη ζωή τους και στις κοινότητες στις οποίες ζουν

Υλικά και πόροι:

- ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με την έννοια της αειφορίας και τους τρεις πυλώνες της αειφορίας
- περιπτώσιολογικές μελέτες για πρωτοβουλίες βιωσιμότητας σε διάφορες κοινότητες
- ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Παρουσιάστε το στόχο του εργαστηρίου και κάντε μια επισκόπηση των δραστηριοτήτων (10 λεπτά).
2. Παρουσιάστε τις βασικές έννοιες: βιωσιμότητα και τους τρεις πυλώνες της - βλ. φυλλάδιο 1 (20 λεπτά)
3. Συζήτηση στην ομάδα για τη σημασία της βιωσιμότητας και πώς αυτή εφαρμόζεται στη ζωή και τις κοινότητες των μαθητών (20 λεπτά).
4. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρότερες ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα μια σύντομη περιγραφή μιας βιώσιμης πρακτικής - βλ. φυλλάδιο 2. Ζητήστε τους να τη διαβάσουν και να σκεφτούν τι είδους παρόμοιες λύσεις θα ήθελαν να δουν στις κοινότητές τους.
5. Συνοψίστε τη συζήτηση σε μια μεγάλη ομάδα, εστιάζοντας στις κύριες προκλήσεις που βλέπουν οι συμμετέχοντες στην τοπική τους κοινότητα (10 λεπτά).
6. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις ατομικές βιώσιμες πρακτικές - για παραδείγματα ερωτήσεων δείτε το φυλλάδιο 3 (30 λεπτά).
7. Πραγματοποιήστε μια τελική, συνοπτική συζήτηση, ρωτώντας τους συμμετέχοντες τι έμαθαν και ποια είναι τα σχέδιά τους για την ανάληψη πιο βιώσιμων δράσεων.

Έντυπο 1: Ορισμοί και έννοιες

Βιωσιμότητα

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

"Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες"

Τρεις πυλώνες βιωσιμότητας

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των οικονομικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Συνολικά, η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί βιωσιμότητα σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων κατά τη λήψη αποφάσεων και τη λήψη μέτρων για την προώθηση της αειφορίας.

Έντυπο 2: Βιώσιμες πρακτικές

Η πρωτοβουλία "πράσινες στέγες" στο Τορόντο του Καναδά: (στέγες καλυμμένες με βλάστηση) σε κτίρια της πόλης για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, τη μείωση της απορροής των ομβρίων υδάτων και την παροχή άλλων περιβαλλοντικών οφελών. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει τη μείωση της χρήσης ενέργειας, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.

Το πρόγραμμα "solarize" στο Πόρτλαντ των ΗΠΑ: Το πρόγραμμα αυτό είναι ένα πρόγραμμα ομαδικών αγορών που βοηθά τις κοινότητες του Πόρτλαντ να εγκαταστήσουν ηλιακούς συλλέκτες στα σπίτια και τις επιχειρήσεις τους. Με τη συγκέντρωση πόρων και την αξιοποίηση της δύναμης μαζικής αγοράς, το πρόγραμμα έχει επιτύχει την αύξηση της υιοθέτησης της ηλιακής ενέργειας στην πόλη και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Το κίνημα των "μεταβατικών πόλεων" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το κίνημα των πόλεων μετάβασης είναι μια πρωτοβουλία υπό την καθοδήγηση της κοινότητας που επιδιώκει να οικοδομήσει ανθεκτικότητα και να μειώσει την εξάρτηση των τοπικών κοινοτήτων από τα ορυκτά καύσιμα. Το κίνημα περιλαμβάνει την ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών, όπως κοινοτικοί κήποι, έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προγράμματα μείωσης των αποβλήτων. Το κίνημα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της κοινοτικής δέσμευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Το πρόγραμμα "Eco-Schools" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το πρόγραμμα "Eco-Schools" είναι μια διεθνής πρωτοβουλία που ενθαρρύνει τα σχολεία να υιοθετήσουν μια ολιστική προσέγγιση της

βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης για τη βιωσιμότητα, την εφαρμογή πρωτοβουλιών βιωσιμότητας στο σχολείο και την εμπλοκή της σχολικής κοινότητας σε θέματα βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας στα σχολεία και στην εμπλοκή των νέων σε θέματα βιωσιμότητας.

Η πρωτοβουλία "Green Deal" στις Κάτω Χώρες: Η πρωτοβουλία "Green Deal" είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα κτίρια. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ της κυβέρνησης, των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών για την προώθηση της βιωσιμότητας στο δομημένο περιβάλλον. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις Κάτω Χώρες.

Η πρωτοβουλία για την "κυκλική οικονομία" στη Φινλανδία: Η πρωτοβουλία για την κυκλική οικονομία είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη και αποδοτική ως προς τους πόρους ο ι κ ο ν ο μ ί α . Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη πολιτικών και πρωτοβουλιών που ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της αποδοτικότητας των πόρων στη Φινλανδία.

Έντυπο 3: Ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να αξιολογήσετε αν ο τρόπος ζωής σας είναι βιώσιμος:

1. Διεξαγωγή ελέγχου βιωσιμότητας
Ο έλεγχος βιωσιμότητας είναι μια συστηματική επισκόπηση του τρόπου ζωής σας για τον εντοπισμό των τομέων στους οποίους χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τους πόρους και των τομέων στους οποίους θα μπορούσατε να κάνετε βελτιώσεις. Για τη διενέργεια ενός ελέγχου βιωσιμότητας, μπορείτε να παρακολουθείτε τη χρήση των πόρων σας (όπως ενέργεια, νερό και υλικά) και να εξετάζετε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις του τρόπου ζωής σας.
2. Αξιολογήστε το αποτύπωμα άνθρακα:
Το αποτύπωμα άνθρακα είναι ένα μέτρο των αερίων του θερμοκηπίου (όπως το διοξείδιο του άνθρακα) που εκπέμπονται ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων σας. Για να εκτιμήσετε το αποτύπωμα άνθρακα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έναν υπολογιστή υπολογισμού του αποτυπώματος άνθρακα, ο οποίος θα υπολογίσει τις εκπομπές σας με βάση τις καταναλωτικές σας συνήθειες.
3. Εξετάστε τις καταναλωτικές σας συνήθειες
4. Ρίξτε μια ματιά στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καταναλώνετε τακτικά και εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις τους. Χρησιμοποιείτε προϊόντα που είναι κατασκευασμένα από βιώσιμα υλικά ή συμβάλλουν στη δημιουργία αποβλήτων και ρύπανσης; Υποστηρίζετε τοπικές επιχειρήσεις και κοινότητες ή βασίζεστε σε προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν αρνητικές επιπτώσεις αλλού;
5. Αναλογιστείτε τις αξίες και τους στόχους σας
6. Εξετάστε τις προσωπικές σας αξίες και στόχους και πώς ευθυγραμμίζονται με τη βιωσιμότητα. Θέλετε να ζήσετε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής ή υπάρχουν άλλες προτεραιότητες που μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση με τη βιωσιμότητα;

Κεφάλαιο 2:

ΑΚΤΙΒΙΣΜΌΣ ΚΑΙ ΣΥΝΗΓΟΡΊΑ

| Στο πλαίσιο των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και της ιθαγένεια της ΕΕ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Καθορισμός των εννοιών και του νομικού πλαισίου

Η έννοια της ιθαγένειας χρονολογείται από την αρχαία Ελλάδα. Εκείνη την εποχή, "πολίτης" ήταν εκείνος που είχε το δικαίωμα να συμμετέχει ενεργά στη ζωή του κράτους. Αν και μας φαίνεται ασυνήθιστο τώρα, οι δούλοι, οι γυναίκες, οι φτωχοί και οι μόνιμοι ξένοι δεν απολάμβαναν αυτό το δικαίωμα. Το να είσαι πολίτης δεν έπρεπε να θεωρείται μόνο δικαίωμα, αλλά πρώτα απ' όλα ήταν καθήκον.

Με την πάροδο των ετών, η έννοια της ιθαγένειας εξελίχθηκε μαζί με την κοινωνία. Σήμερα, κάποιος μπορεί να είναι πολίτης ενός ή περισσότερων κρατών. Αυτό επιβάλλει μια ορισμένη σχέση μεταξύ του ατόμου και του κράτους. Ο πολίτης έχει ορισμένα καθήκοντα (π.χ. να πληρώνει φόρους), ενώ το κράτος πρέπει να εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων και των ζωτικών συμφερόντων. Το να είσαι πολίτης σήμερα δεν σημαίνει μόνο ότι είσαι νομικά προστατευμένος φορέας δικαιωμάτων και συμφερόντων, αλλά και ότι είσαι μέλος μιας κοινότητας με κοινό ηθικό κώδικα και κοινή ταυτότητα.

Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τέσσερα υποσυστήματα που είναι απαραίτητα για τη σχέση μεταξύ ατόμου και ^{κοινωνίας}¹:

- Η πολιτική διάσταση της ιθαγένειας αναφέρεται στα πολιτικά δικαιώματα και τις ευθύνες έναντι του πολιτικού συστήματος. Η ανάπτυξη αυτής της διάστασης θα πρέπει να προέλθει μέσω της γνώσης του πολιτικού συστήματος και της προώθησης δημοκρατικών στάσεων και συμμετοχικών δεξιοτήτων.
- Η κοινωνική διάσταση της ιδιότητας του πολίτη έχει να κάνει με τη συμπεριφορά μεταξύ των ατόμων σε μια κοινωνία και απαιτεί κάποιο μέτρο πίστης και αλληλεγγύης. Οι κοινωνικές δεξιότητες και η γνώση των κοινωνικών σχέσεων στην κοινωνία είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη αυτής της διάστασης.
- Η πολιτιστική διάσταση της ιθαγένειας αναφέρεται στη συνείδηση μιας κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πολιτιστική διάσταση πρέπει να αναπτυχθεί μέσω της γνώσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, της ιστορίας και των βασικών δεξιοτήτων (γλωσσική επάρκεια, ανάγνωση και γραφή).
- Η οικονομική διάσταση της ιδιότητας του πολίτη αφορά τη σχέση του ατόμου με την αγορά εργασίας και την καταναλωτική αγορά. Συνεπάγεται το δικαίωμα στην εργασία και σε ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης. Οι οικονομικές δεξιότητες (για την εργασία και άλλες οικονομικές δραστηριότητες) και η επαγγελματική κατάρτιση διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εκπλήρωση αυτής της οικονομικής διάστασης.

Μπορούμε να πούμε ότι αυτοί είναι οι πυλώνες πάνω στους οποίους οικοδομείται η ιδιότητα του πολίτη.

Η ιδιότητα του πολίτη μας δίνει τη δυνατότητα και την ευθύνη να επηρεάζουμε την κοινωνία και να είμαστε ενεργοί πολίτες. Ένας ενεργός πολίτης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση της ευημερίας της κοινότητας της οποίας αποτελεί μέρος. Η δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη της οποίας είμαστε μέρος απαιτεί η συμμετοχή μας να βασίζεται σε τρεις βασικές έννοιες: τον πλουραλισμό, το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και το κράτος δικαίου.

Το άρθρο 15 της *Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων* αναφέρει τα εξής:

1. Ο καθένας έχει το δικαίωμα στην ιθαγένεια.
2. Κανείς δεν πρέπει να στερείται αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε να στερείται το δικαίωμα αλλαγής της ιθαγένειάς του.

Το άρθρο αυτό επιβεβαιώνεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια του Συμβουλίου της Ευρώπης (1997)²:

1 <https://www.coe.int/en/web/compass/citizenship-and-participation#>

2 Επεξηγηματική έκθεση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την ιθαγένεια, άρθρο 2 στοιχεία α) και β), [https:// www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=166#FN2](https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=166#FN2)

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή μέσω ελεύθερα επιλεγμένων αντιπροσώπων.
2. Ο καθένας έχει το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.
3. Η βούληση του λαού αποτελεί τη βάση της κυβερνητικής εξουσίας- η βούληση αυτή εκφράζεται σε περιοδικές και πραγματικές εκλογές που διεξάγονται με καθολική και ίση ψηφοφορία και με μυστική ψηφοφορία ή με ισοδύναμες διαδικασίες ελεύθερης ψηφοφορίας.

Το άρθρο 22 της ίδιας Διακήρυξης αναφέρει επίσης:

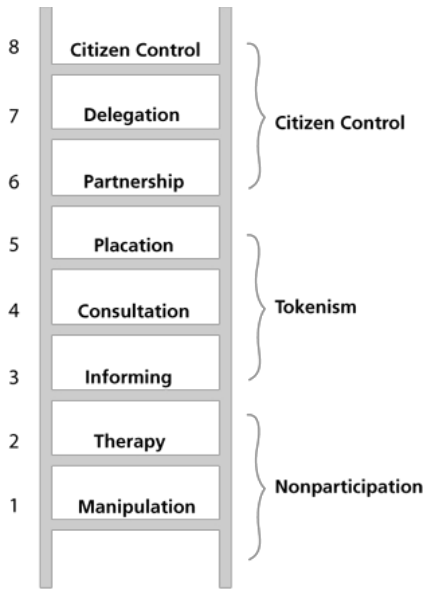
Καθένας, ως μέλος της κοινωνίας, έχει το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλεια και δικαιούται να πραγματοποιήσει, μέσω της εθνικής προσπάθειας και της διεθνούς συνεργασίας και σύμφωνα με την οργάνωση και τους πόρους κάθε κράτους, τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπειά του και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Αυτό σημαίνει ότι, ακόμη και αν κάθε κράτος μπορεί να καθορίζει τους νόμους του, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια αποτελούν απόλυτο όριο στην άσκηση της κυριαρχίας τους.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η πλήρως ασκούμενη ιθαγένεια είναι στενά συνδεδεμένα: οι περιορισμοί του δικαιώματος της εκ-πατρισμού, η κακή εκπαίδευση ή τα οικονομικά προβλήματα μπορούν να περιορίσουν αποτελεσματικά τη δημοκρατική και ενεργό συμμετοχή.

Η συμμετοχή μπορεί έτσι να θεωρηθεί ως ένας ενάρετος κύκλος: από τη μία πλευρά η δημοκρατική συμμετοχή επηρεάζει τη βελτίωση της κοινωνίας μας, από την άλλη πλευρά η κοινωνία μας πρέπει να μας επιτρέψει να την εξαρτήσουμε.

Η Sherry Arnstein, το 1969, συνέκρινε τα επίπεδα συμμετοχής με μια σκάλα:

Arnstein's Ladder (1969)
Degrees of Citizen Participation

1. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

Η παρουσία των πολιτών χρησιμοποιείται για την επίτευξη κάποιων άλλων στόχων, όπως η βελτίωση της εικόνας των θεσμών ή η νίκη στις εκλογές.

2. ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Οι πολίτες τοποθετούνται σε ορατή θέση αλλά δεν έχουν κανένα ρόλο. Χρησιμοποιούνται για την επίτευξη συναίνεσης και συχνά δεν κατανοούν το νόημα αυτού για το οποίο τους εκμεταλλεύονται.

3. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Οι πολίτες λαμβάνουν κάποιες πληροφορίες, αλλά δεν έχουν την ευκαιρία να επηρεάσουν, καθώς δεν υπάρχει κανάλι ανατροφοδότησης.

4. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Στους πολίτες ανατίθενται κάποιοι ενεργητικοί ρόλοι, όπως οι συναντήσεις γειτονιάς ή οι δημόσιες έρευνες, αλλά δεν έχουν ακόμη την ευκαιρία να έχουν αντίκτυπο.

5. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν προτάσεις και να υποβάλλουν προτάσεις, αλλά τον τελικό λόγο έχουν πάντα οι ιθύνοντες.

6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η εξουσία κατανέμεται μεταξύ των πολιτών και των κατόχων της εξουσίας με βάση ένα κοινωνικό σύμφωνο

7. DELEGATION

Οι πολίτες αποκτούν μεγαλύτερη δύναμη στη σύμπραξη με τους κατόχους της εξουσίας και μπορούν να εξασφαλίσουν την αξιοπιστία.

8. ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ολόκληρη η διαδικασία λήψης αποφάσεων ανήκει στους πολίτες χωρίς μεσάζοντες ή περιορισμούς.

Ο ρόλος των ΜΚΟ στην προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών

Οι ΜΚΟ βρίσκονται ακριβώς στη μέση μεταξύ πολιτικής και κοινωνίας. Όπως τα συνδικάτα και άλλοι ενδιάμεσοι φορείς, το καθήκον τους είναι να λαμβάνουν αποφάσεις όσο το δυνατόν πιο κοινές. Για να το πετύχουν αυτό, οι ΜΚΟ έχουν το καθήκον να συνοδεύουν τους πολίτες, παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία για να δημιουργήσουν υπεύθυνα και βιώσιμα μονοπάτια ενδυνάμωσης και ακτιβισμού. Οι ΜΚΟ αποτελούν επίσης ένα σημαντικό εργαλείο πληροφόρησης για τους πολίτες. Με την πάροδο των ετών, ιδίως μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η επιρροή τους έχει αυξηθεί και πολλοί θεσμοί αναγκάστηκαν να ανοίξουν τις πόρτες τους στον έλεγχο των ΜΚΟ. Χάρη στην επιρροή των ΜΚΟ, τα περισσότερα κυβερνητικά έγγραφα είναι ελεύθερα διαθέσιμα στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, οι περιλήψεις των συνεδριάσεων που ετοιμάζει το Τμήμα Δημόσιας Πληροφόρησης είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του ΟΗΕ. Όπως γράφουν οι Catinat και Vedel:

Η ανοικτή ανταλλαγή και η ελεύθερη ροή πληροφοριών είναι το κύριο μέσο της συμμετοχής των πολιτών σε ένα δημοκρατικό σύστημα- δεδομένου ότι η δημοκρατία είναι μια δομή στην οποία οι άνθρωποι λαμβάνουν αποφάσεις για θεμελιώδη ζητήματα δημόσιας πολιτικής, οι πολίτες, ως φορείς λήψης αποφάσεων, χρειάζονται όλες ή τουλάχιστον το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών για να κάνουν έξυπνες πολιτικές επιλογές.

Η λειτουργία των ΜΚΟ διασφαλίζεται από επίσημα έγγραφα της ΕΕ:

- Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΑΪΝΕΣΗ3
Η ΕΕ υποστηρίζει την ευρεία συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων στην ανάπτυξη των χωρών και ενθαρρύνει όλα τα κοινωνικά στρώματα να συμμετέχουν. Η κοινωνία των πολιτών,

συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών φορέων, όπως τα συνδικάτα, οι εργοδοτικές οργανώσεις και ο ιδιωτικός τομέας, οι ΜΚΟ και άλλοι μη κρατικοί φορείς των χωρών εταίρων, διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο ως φορείς προώθησης της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη στήριξή της για την ανάπτυξη ικανοτήτων

3 [https://unipd-centrodirittiumani.it/public/docs/EUparl_comm\(2006C_4601\).pdf](https://unipd-centrodirittiumani.it/public/docs/EUparl_comm(2006C_4601).pdf)

των μη κρατικών φορέων, προκειμένου να ενισχυθεί η φωνή τους στην αναπτυξιακή διαδικασία και να προωθηθεί ο πολιτικός, κοινωνικός και οικονομικός διάλογος. Θα αναγνωριστεί επίσης ο σημαντικός ρόλος της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών- για το σκοπό αυτό, η ΕΕ θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην αναπτυξιακή εκπαίδευση και στην ευαισθητοποίηση των πολιτών της ΕΕ.

- **ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, EIDHR**
Οι απαρχές του έργου αυτού ανάγονται στο 1994, με τη δημιουργία ειδικού κονδυλίου του προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Χρηματοδοτεί δράσεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον Δεκέμβριο του 2006 μια νέα νομική βάση για την EIDHR. Οι ειδικοί στόχοι δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της κοινωνίας των πολιτών:
 - σεβασμός και τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως διακηρύσσονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή και περιφερειακά μέσα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, με την προώθηση και την εδραίωση της δημοκρατίας και των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων σε τρίτες χώρες, κυρίως μέσω της στήριξης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, της παροχής στήριξης και αλληλεγγύης στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στα θύματα καταπίεσης και κακοποίησης και της ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προαγωγής της δημοκρατίας.
 - υποστήριξη και ενίσχυση του διεθνούς και περιφερειακού πλαισίου για την προστασία, την προώθηση και την παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και την ενίσχυση του ενεργού ρόλου της κοινωνίας των πολιτών σε αυτά τα πλαίσια
 - προώθηση της εμπιστοσύνης στις εκλογικές διαδικασίες και ενίσχυση της αξιοπιστίας τους, ιδίως μέσω αποστολών παρακολούθησης των εκλογών και μέσω της στήριξης των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν στις διαδικασίες αυτές
- **ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΟΤΟΝΟΥ (2000)**
Ρυθμίζει τις σχέσεις της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ (Αφρική, Καραϊβική και Ειρηνικός). Αναφέρει μεταξύ των στόχων της εταιρικής σχέσης την ανάπτυξη μιας ενεργού και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ των αρχών της τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η συμφωνία ορίζει επίσης ότι οι μη κρατικοί φορείς πρέπει να ενημερώνονται και να ζητείται η γνώμη τους σχετικά με τις πολιτικές και τις στρατηγικές συνεργασίας, να συμμετέχουν στην υλοποίηση των σχεδίων και προγραμμάτων συνεργασίας, να υποστηρίζονται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους και να συμμετέχουν στον πολιτικό διάλογο. Η συμφωνία του Κοτονού τονίζει τη σημασία της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες οικοδόμησης της ειρήνης και πρόληψης και επίλυσης των συγκρούσεων, καθώς και στις δραστηριότητες που "αποσκοπούν ιδίως στη δίκαιη κατανομή των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ευκαιριών σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, στην ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας των κυβερνητικών συστημάτων, στη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών για την ειρηνική διευθέτηση των συμφερόντων των ομάδων, στη γεφύρωση των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των διαφόρων τομέων της κοινωνίας και στην προώθηση μιας ενεργού και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

Αυτή η σύντομη θεωρητική ανάλυση του θέματος μας επέτρεψε να αναδείξουμε την κεντρική θέση της ενεργού πολιτειότητας στην ευρωπαϊκή κοινωνία και τους θεσμούς. Ο πρωταγωνισμός των πολιτών, τόσο των μεμονωμένων όσο και των συνδεδεμένων, προστατεύεται και προωθείται σε όλα τα επίπεδα από τους θεσμούς.

Τι είναι η Επιστήμη των Πολιτών;

Στη συλλογική φαντασία, η επιστημονική κοινότητα θεωρείται συχνά αδιαπέραστη, ένας "πύργος από ελεφαντόδοντο" στον οποίο γίνονται δεκτοί μόνο ερευνητές και καθηγητές πανεπιστημίου. Η πραγματικότητα δεν συμβαδίζει με αυτή τη στερεοτυπική άποψη: όλο και πιο συχνά, οι επιστήμονες επιστρατεύουν τη βοήθεια εθελοντών πολιτών στο έργο τους, φέρνοντας το κοινό (δηλαδή τους μη επαγγελματίες επιστήμονες) στην καρδιά της επιστημονικής έρευνας. Αυτό το ενδιαφέρον φαινόμενο, κατά το οποίο μη εξειδικευμένοι εθελοντές μπαίνουν στη θέση των ερευνητών, ονομάζεται Επιστήμη των Πολιτών (Citizen Science). Ο όρος χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε δραστηριότητες που εμπλέκουν τους πολίτες στην έρευνα και στις οποίες μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά σε ένα πείραμα ή έργο. Κατά τη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων, ιδρύματα - ερευνητικοί οργανισμοί, μουσεία ή πανεπιστήμια - και πολίτες - φοιτητές, καθηγητές ή ιδιώτες - που δεν έχουν απαραίτητα επιστημονικό υπόβαθρο - συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Αυτό αποφέρει πλεονεκτήματα και για τις δύο πλευρές:

- από τη μία πλευρά, οι επιστήμονες μπορούν να βασίζονται στη συνεργασία εθελοντών, ίσως κατανεμημένων σε μεγάλη περιοχή, για να αναπτύξουν παρακολούθηση μεγάλης κλίμακας και να αποκτήσουν μεγάλο όγκο δεδομένων που είναι δύσκολο να αποκτηθούν με τις παραδοσιακές μεθόδους
- από την άλλη πλευρά, οι πολίτες αισθάνονται ότι είναι οι βασικοί συντελεστές ενός σχετικού έργου, ευαισθητοποιούνται περισσότερο για την επιστημονική έρευνα, τη σημασία αλλά και τους περιορισμούς της, και προσεγγίζουν θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας ή η ρύπανση, με πιο ανοικτή στάση

Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται μια προσπάθεια να αλλάξει η αντίληψη των πολιτών για τον κόσμο της έρευνας και να γίνει η επιστήμη κληρονομιά όλων.

Χάρη στην Επιστήμη των Πολιτών, τοπικές ομάδες πολιτών μπορούν να κινητοποιηθούν και να εμπλακούν για το συμφέρον της κοινότητας. Ο πολίτης δεν είναι πλέον το παθητικό υποκείμενο της συλλογής δεδομένων, αλλά είναι ο κύριος παράγοντας σε όλα τα στάδια της παραγωγής γνώσης: από τον εντοπισμό του προβλήματος, τον προσδιορισμό των μεθοδολογιών για την ανάλυσή του, την κατασκευή στρατηγικών επικοινωνίας και συνηγορίας που εξετάζουν το σχεδιασμό πολιτικής με σκοπό την αλλαγή, μέχρι τη δυνατότητα η παραγόμενη γνώση να αποτελέσει, για παράδειγμα, τη βάση νομικών διαδικασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της αρχής της κοινωνικής και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης. Η επιστήμη των πολιτών είναι επίσης ένα εργαλείο για την ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων, παρέχοντάς τους εργαλεία ενεργοποίησης, συνηγορίας και δεξιότητες για την ενεργοποίηση νομικών εκστρατειών και δράσεων για την υπεράσπιση της επικράτειας και των δικαιωμάτων τους. Πράγματι, η συμμετοχή των πολιτών μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης και να βελτιώσει την ποιότητα των αποφάσεων. Με την πάροδο των ετών, ακριβώς για τους σκοπούς αυτούς, οι κυριότεροι δημόσιοι φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο έχουν πράγματι δρομολογήσει σημαντικές πρωτοβουλίες σχετικά με τα ανοικτά δεδομένα και την παρακολούθηση των πολιτών, επιτρέποντας σε έναν αυξανόμενο αριθμό πολιτών και ενώσεων να δραστηριοποιηθούν χρησιμοποιώντας αυτές τις πληροφορίες για να ξεκινήσουν εκστρατείες γνώμης, να θέσουν ζητήματα στην πολιτική ατζέντα και να κατανοήσουν καλύτερα την αποτελεσματικότητα της δημόσιας δράσης. Όλες οι καινοτόμες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των Ανοικτών Δεδομένων και της παρακολούθησης των πολιτών, πρέπει επομένως να τοποθετηθούν στο πλαίσιο της υπέρβασης της οπτικής που φέρνει τους πολίτες και τη Δημόσια Διοίκηση αντιμέτωπους, ενθαρρύνοντας την έναρξη μιας ισότιμης σχέσης στην οποία ο πολίτης και η Διοίκηση εργάζονται με τον ίδιο σκοπό και βαδίζουν προς την ίδια κατεύθυνση.

Βέλτιστες πρακτικές

- SciStarter - scistarter.org
Ίσως η σημαντικότερη πύλη Επιστήμης των Πολιτών στον κόσμο. Επιτρέπει στους πολίτες που θέλουν να εμπλακούν με ερευνητές, κοινότητες, ιδρύματα και οργανισμούς σε διάφορα έργα σε διάφορα μέρη του πλανήτη. Υπάρχουν πάνω από 150.000 εγγεγραμμένοι χρήστες και η πύλη χρησιμοποιείται για την υποστήριξη χιλιάδων έργων. Κάθε χρήστης μπορεί να κάνει αναζήτηση ανάμεσα στα πολλά έργα με βάση την τοποθεσία, το θέμα, το ηλικιακό επίπεδο κ.λπ. Παραθέτουμε τους στόχους του SciStarter, οι οποίοι βρίσκονται στη διεύθυνση <https://scistarter.org/about> :
 - Να επιτρέπει και να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να μαθαίνουν για την πραγματική επιστήμη, να συμμετέχουν σε αυτήν και να συνεισφέρουν σε αυτήν μέσω τόσο άτυπων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων όσο και επίσημων ερευνητικών προσπαθειών.
 - Δημιουργία ενός κοινού χώρου όπου οι επιστήμονες και οι επικεφαλής των έργων μπορούν να συνεργάζονται με άτομα που ενδιαφέρονται να εργαστούν ή να μάθουν για τα ερευνητικά τους έργα
 - Ικανοποιώντας τη λαϊκή παρόρμηση για μαστορέματα, κατασκευές και εξερεύνηση, καθιστώντας απλό και διασκεδαστικό για όλους από όλα τα κοινωνικά στρώματα να μετατρέψουν τις περιέργειές τους και τις ανησυχίες τους σε πραγματικό αντίκτυπο.
- Εκστρατεία aSud "ReAttivi" - asud.net
Η ReATTIVI βρίσκεται σε μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης με τρία έργα στη Ρώμη και γύρω από αυτήν, προκειμένου να δώσει στους πολίτες εργαλεία για τον έλεγχο της ποιότητας του νερού, του εδάφους και του αέρα στην πόλη. Πρόκειται για ένα έργο Extreme Citizen Science: στόχος είναι να διοχετεύσει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε δραστηριότητες επιστημονικής έρευνας που αποσκοπούν στην προστασία του

περιβάλλοντος. Η εκστρατεία χωρίζεται σε διάφορα έργα, ανάλογα με τους τομείς που εμπλέκονται:

- RomaUp - ένα έργο που αφορά την περιβαλλοντική προστασία της περιοχής της Ρώμης. Πυρήνας της πρωτοβουλίας είναι το πιλοτικό σχέδιο συμμετοχικής παρακολούθησης για την ανάλυση της ποιότητας του νερού του ποταμού Τίβερη, με 12 εκστρατείες δειγματοληψίας, σε μηνιαία βάση, που θα ακολουθηθούν από μια αρθρωμένη και σύνθετη δράση επικοινωνίας και συνηγορίας.
- Η ComunitAria - που υποστηρίζεται με τη συμβολή της εκκλησίας των Βαλδενσιανών - μελετά την ποιότητα του αέρα στην περιοχή του Colleferro. Έχει εκπαιδεύσει 30 πολίτες να γίνουν επιστήμονες-πολίτες. Χάρη στη συνεργασία με τη La Sapienza, έχουν εγκατασταθεί δειγματολήπτες για την παρακολούθηση των αιωρούμενων σωματιδίων και τον εντοπισμό της συχνότητας εμφάνισης των πηγών ρύπων στην πόλη. Τα αποτελέσματα θα βοηθήσουν τους πολίτες να οικοδομήσουν μια δράση συνηγορίας προς τους δημόσιους φορείς με προσανατολισμό τον μετριασμό

των εκπομπών, πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης

- Το πρόγραμμα Walk Up Aniene - που χρηματοδοτήθηκε χάρη στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ACTION - υλοποιήθηκε στο φυσικό καταφύγιο Aniene στην πόλη της Ρώμης και καλύπτει 630 εκτάρια σε μήκος 15 χιλιομέτρων κατά μήκος του ποταμού Aniene. Το Walk Up Aniene διοχέτευσε την προσοχή στις επιπτώσεις της αστικοποίησης και της μόλυνσης του αέρα και των υδάτων, παρακολουθώντας την ποιότητα της βιοποικιλότητας και τη λειτουργικότητα του ποταμού Aniene κατά μήκος του κάτω ρου του ποταμού. Στο έργο συμμετείχαν περίπου 80 επισκέπτες του καταφυγίου και κατέστη δυνατή η συλλογή δεδομένων για τη δημιουργία ενός χάρτη της περιβαλλοντικής κατάστασης του τμήματος του ποταμού και τη συστηματοποίηση προτάσεων από κάτω προς τα πάνω για τη διαχείριση του καταφυγίου.
- Άμεση Διεθνής
Η Outright International ήταν από τις πρώτες ΜΚΟ που ανέλαβαν δράση μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Από τα πρώτα στάδια του δράματος που βιώνει το Κίεβο, παρείχε υποστήριξη στην κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Η Outright International συνεργάζεται με διάφορους εταίρους σε όλο τον κόσμο και αποκαλύπτει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υφίστανται τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Στην ιστοσελίδα τους αναφέρεται: - Υποστηρίζουμε την καινοτόμο συνηγορία και χρησιμοποιούμε τη συλλογική μας δύναμη για να μεταφέρουμε τις φωνές των ακτιβιστών για να προωθήσουμε την ισότητα και να τερματίσουμε τη βία και τις διακρίσεις. Προωθούμε την αλλαγή, τη δύναμη και την ουσιαστική πρόοδο σε κυβερνήσεις, θεσμούς, επιχειρήσεις και κοινότητες.

Εργασία 1: Παρακολούθηση των πολιτών

Όπως είδαμε, η παρακολούθηση των πολιτών είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των πολιτών. Προσπαθήστε να ξεκινήσετε μια εμπειρία παρακολούθησης ακολουθώντας αυτά τα 6 απλά βήματα:

1. Επιλέξτε ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο από την πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων της χώρας σας. Αναζητήστε έργα στην πόλη ή την περιοχή σας.
2. Συμμετοχή των σχετικών φορέων και εμπειρογνομόνων για το συγκεκριμένο έργο που έχει επιλεγεί, συμπεριλαμβανομένων σχολείων, ΜΚΟ, δημόσιων φορέων.
3. Μάθετε ό,τι χρειάζεστε σχετικά με τις διοικητικές διαδικασίες, τα νέα, τα δεδομένα του πλαισίου.
4. Επιθεώρηση του χώρου του έργου, λήψη φωτογραφιών και βίντεο- εντοπισμός των βασικών ατόμων που εμπλέκονται στον προγραμματισμό πολιτικής και στην υλοποίηση του έργου- προγραμματισμός συνεντεύξεων.
5. Δημιουργήστε την έκθεση παρακολούθησης του έργου: περιγράψτε το έργο, αξιολογήστε την πρόοδό του και, αν έχει ολοκληρωθεί, την αποτελεσματικότητά του.
6. Μοιραστείτε τα αποτελέσματα με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους δημοσιογράφους και τους ενδιαφερόμενους πολίτες ή κάντε προτάσεις για τη βελτίωση του έργου.

Εργασία 2: Έρευνα για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών

Το καθήκον σας είναι να αξιοποιήσετε τις εμπειρίες γύρω σας και να αξιολογήσετε τι μπορείτε να κάνετε για να διευκολύνετε την πρόοδο της κοινότητάς σας.

- Εβδομάδα 1: Ερευνήστε και εξερευνήστε τις εμπειρίες Ενεργού Πολίτη στην κοινότητα όπου ζείτε και σε γειτονικές περιοχές. Μπορείτε επίσης να φτιάξετε ένα ημερολόγιο με όλα τα νέα και τις πληροφορίες που μπορείτε να βρείτε.

- Εβδομάδα 2: Επαναλάβετε την άσκηση της εβδομάδας 1, εστιάζοντας αυτή τη φορά σε ένα ευρύτερο πεδίο: αυτό της χώρας σας.

- Εβδομάδα 3: Τι γίνεται με την Ευρώπη; Υπάρχουν τόσα πολλά παραδείγματα ενεργού πολιτειότητας στην Ένωσή μας!
- Εβδομάδα 4: Με βάση όσα μάθατε, σκεφτείτε τι θα θέλατε να αλλάξετε και σκεφτείτε έναν τρόπο για να γίνετε Ενεργός Πολίτης.

Εργασία 3: Βελτίωση της τοπικής κοινότητας

Με βάση τις εμπειρίες της προηγούμενης άσκησης, προσπαθήστε να σχεδιάσετε μια δράση στην τοπική σας κοινότητα.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορίστε ένα ζήτημα:
Τι συμβαίνει στην κοινότητά μου; Υπάρχει κάποιο πρόβλημα που μπορώ να βοηθήσω να λυθεί;
2. Θέστε έναν στόχο:
Τι θα μπορούσε να αλλάξει για την επίλυση του επιλεγμένου προβλήματος;
3. Βρείτε πληροφορίες:
Τι γνωρίζω για το πρόβλημα; Το έχει αντιμετωπίσει κάποιος άλλος στο παρελθόν; Πώς; Μπορώ να βελτιώσω την εμπειρία σας ή χρειάζομαι μια νέα προσέγγιση; Υπάρχουν παρόμοιες εμπειρίες σε άλλα μέρη της χώρας μου ή στην Ευρώπη;
4. Εμπλέξτε την κοινότητά σας:
Μπορείτε να οργανώσετε δημόσιες συναντήσεις, να γράψετε άρθρα σε εφημερίδες ή απλώς να κάνετε μια συζήτηση για να ευαισθητοποιήσετε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους. Δουλεύετε καλύτερα ως ομάδα!
5. Από το θέμα στο αποτέλεσμα:
Χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που έχετε στη διάθεσή σας, θέστε το θέμα στις πολιτικές αρχές, στα σχολεία, στους πολίτες και στους ενδιαφερόμενους φορείς. Εμπλέξτε τους πολίτες που αποφάσισαν να συμμετάσχουν στην εκστρατεία σας σε έναν καταγισμό ιδεών και προτείνετε τη λύση σας στην κοινότητα. Χρησιμοποιήστε όσα μάθατε στις προηγούμενες παραγράφους και εμπνευστείτε από τις εμπειρίες άλλων φορέων.

Σχέδιο εργαστηρίου: Ακτιβισμός και συνηγορία στην ΕΕ

Στόχοι:

- Αναγνωρίζοντας τη σημασία του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ
- Προσδιορισμός εναλλακτικών μεθόδων ακτιβισμού και συνηγορίας στην ΕΕ
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ

Υλικά
απαιτούνται:

που

- Έντυπα με ορισμούς και παραδείγματα ακτιβισμού
- Στυλό και χαρτιά
- Flipcharts ή λευκός πίνακας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή (20 λεπτά)

Ξεκινήστε το εργαστήριο με την εισαγωγή του θέματος του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ. Παρέχετε ενημερωτικά φυλλάδια που ορίζουν την έννοια (βλ. φυλλάδιο 1) και εξηγούν ότι η ΕΕ προωθεί τον ακτιβισμό και τη συνηγορία

cacy. Εξηγήστε επίσης γιατί ο ακτιβισμός και η συνηγορία είναι μια θεμελιώδης συμπεριφορά στην κοινωνία μας. Ζητήστε από τους μαθητές να μοιραστούν τυχόν προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες που έχουν με αυτές τις έννοιες.

2. Συζήτηση (30 λεπτά)

Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα παραδείγματα ακτιβισμού και διαφήμισης στην ΕΕ (βλ. φυλλάδιο 2). Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν τα παραδείγματα και να εντοπίσουν τον αντίκτυπο του ακτιβισμού και της συνηγορίας σε άτομα και κοινότητες.

3. Προσωπικός προβληματισμός (30 λεπτά)

Ζητήστε από τους μαθητές να αναλογιστούν τη ζωή τους και να εντοπίσουν παραδείγματα ακτιβισμού και υπεράσπισης που έχουν βιώσει ή γνωρίζουν. Ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν τους προβληματισμούς τους με την τάξη.

4. 4Συμπεράσματα (20 λεπτά)

Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και καλέστε τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τα συμπεράσματά τους. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να προωθήσουν τον ακτιβισμό και την υπεράσπιση στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή, να γίνουν ακτιβιστές και δώστε τους πηγές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συνεχίσουν να μαθαίνουν για αυτά τα θέματα.

Έντυπο 1: Ορισμοί του ακτιβισμού

Ο ακτιβισμός είναι μια κοινωνική ή πολιτική δράση που επιδιώκει να επιφέρει αλλαγές στην κοινωνία. Περιλαμβάνει την ενεργό συμμετοχή ατόμων ή ομάδων στην αμφισβήτηση των καθιερωμένων δομών εξουσίας ή θεσμών με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο ακτιβισμός μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως διαμαρτυρία, πολιτική ανυπακοή, άμεση δράση, κοινοτική οργάνωση, συνηγορία και εκπαίδευση.

Στον πυρήνα του, ο ακτιβισμός αφορά τη χρήση συλλογικής δύναμης για την αμφισβήτηση συστημάτων καταπίεσης, διακρίσεων και ανισοτήτων. Οι ακτιβιστές στοχεύουν να επιφέρουν διαρθρωτικές αλλαγές που θα βελτιώσουν τη ζωή των περιθωριοποιημένων ομάδων και θα αμφισβητήσουν το status quo. Οι ακτιβιστές μπορούν να επικεντρωθούν σε μια ποικιλία θεμάτων, όπως η περιβαλλοντική δικαιοσύνη, η οικονομική ανισότητα, η φυλετική δικαιοσύνη, η ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και άλλα.

Ο ακτιβισμός συχνά καθοδηγείται από μια έντονη αίσθηση πάθους και επείγοντος και μπορεί να συνεπάγεται προσωπικό ρίσκο, θυσίες και αφοσίωση. Οι ακτιβιστές μπορεί να αντιμετωπίσουν αντιδράσεις από εκείνους που επωφελούνται από τις τρέχουσες δομές εξουσίας και μπορεί να συναντήσουν αντίσταση από εκείνους που είναι απαθείς ή απληροφόρητοι για τα τρέχοντα ζητήματα. Παρ' όλα αυτά, ο ακτιβισμός έχει διαδραματίσει ζωτικό ρόλο σε πολλές κοινωνικές και πολιτικές κινήσεις στην ιστορία και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τη δημιουργία θετικών αλλαγών στην κοινωνία.

Έντυπο 2: Παραδείγματα ακτιβισμού υπό την ηγεσία των νέων στην ΕΕ

- Παρασκευές για το μέλλον

Με πρωτοβουλία της Σουηδέζας ακτιβίστριας Greta Thunberg, το Fridays For Future είναι ένα παγκόσμιο κίνημα νέων που παραλείπουν το σχολείο τις Παρασκευές για να απαιτήσουν δράση για την κλιματική αλλαγή. Το κίνημα έχει εξαπλωθεί σε όλη την Ευρώπη και έχει εμπνεύσει πολυάριθμες νεανικές διαμαρτυρίες και καμπάνιες που ζητούν μεγαλύτερη δράση για το κλίμα.

- Νεολαία για την Κλιματική Δικαιοσύνη
Το Youth For Climate Justice είναι ένα νεανικό δίκτυο ακτιβιστών για το κλίμα από όλη την Ευρώπη. Η ομάδα υποστηρίζει μια δίκαιη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και διοργανώνει διαμαρτυρίες και άμεσες δράσεις για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή.
- Φοιτητές κατά της TTIP

Το Students Against TTIP είναι ένα δίκτυο νέων από όλη την Ευρώπη που αντιτίθενται στη Διατλαντική Εταιρική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP). Η ομάδα υποστηρίζει ότι η TTIP θα απονευρώσει την περιβαλλοντική και εργασιακή προστασία και θα αυξήσει την ισχύ των επιχειρήσεων εις βάρος των απλών πολιτών.

- **Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας**
Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας είναι μια οργάνωση-ομπρέλα για τις ομάδες και τα κινήματα που καθοδηγούνται από τη νεολαία σε όλη την Ευρώπη. Το Φόρουμ υπερασπίζεται τα δικαιώματα των νέων και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων και παρέχει στους νέους μια πλατφόρμα για να εκφράσουν τις απόψεις και τις ανησυχίες τους.
- **Youth4Peace**
Το Youth4Peace είναι ένα δίκτυο νέων από όλη την Ευρώπη που εργάζονται για την προώθηση της ειρήνης και την πρόληψη των συγκρούσεων. Η ομάδα υποστηρίζει μεγαλύτερες επενδύσεις σε πρωτοβουλίες οικοδόμησης της ειρήνης υπό την ηγεσία των νέων και παρέχει κατάρτιση και υποστήριξη σε νέους που θέλουν να συμμετάσχουν σε προσπάθειες οικοδόμησης της ειρήνης.

Κεφάλαιο 3:

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΝΉΛΙΚΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΎΟΥΝ ΑΠΌ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΌ

| Από τη θεωρία στην πράξη

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Καθορισμός των εννοιών και του θεωρητικού πλαισίου

Ο αποκλεισμός ενηλίκων αναφέρεται στη διαδικασία μέσω της οποίας άτομα ή ομάδες ενηλίκων εμποδίζονται να συμμετέχουν πλήρως στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή των κοινοτήτων τους. Αυτό μπορεί να συμβεί εξαιτίας ποικίλων παραγόντων, όπως:

- φτώχεια
- έλλειψη εκπαίδευσης
- διακρίσεις
- θέματα ψυχικής υγείας

Ο αποκλεισμός των ενηλίκων μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά αρνητικών αποτελεσμάτων, όπως η μειωμένη πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες, η κοινωνική απομόνωση και η κακή σωματική και ψυχική υγεία.

Η έννοια του αποκλεισμού των ενηλίκων είναι πολυδιάστατη και μπορεί να γίνει κατανοητή μέσα από διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια:

- Η θεωρία του κοινωνικού αποκλεισμού υποστηρίζει ότι ο αποκλεισμός είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού δομικών, πολιτισμικών και ατομικών παραγόντων. Οι διαρθρωτικοί παράγοντες περιλαμβάνουν οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πολιτικές που δημιουργούν εμπόδια στη συμμετοχή, όπως η ανεργία, η φτώχεια και οι διακρίσεις. Οι πολιτισμικοί παράγοντες περιλαμβάνουν πρότυπα, αξίες και πεποιθήσεις που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιμετωπίζονται και γίνονται αντιληπτοί, όπως ο ρατσισμός και ο σεξισμός. Οι ατομικοί παράγοντες περιλαμβάνουν προσωπικά χαρακτηριστικά και εμπειρίες που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι περιηγούνται στον κοινωνικό κόσμο, όπως η εκπαίδευση, οι δεξιότητες και η ψυχική υγεία.
- Πλαίσιο κινδύνου και ανθεκτικότητας: Χρησιμοποιούνται πλαίσια κινδύνου και ανθεκτικότητας για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου που μπορούν να οδηγήσουν στον αποκλεισμό ενηλίκων. Το πλαίσιο αυτό επικεντρώνεται στην ικανότητα των ατόμων και των κοινοτήτων να αντιμετωπίζουν και να ανακάμπτουν από τις αντιξοότητες. Προσπαθεί να κατανοήσει τις αιτίες της ευαλωτότητας και τους παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην προστασία από αυτήν. Με την κατανόηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ κινδύνων και προστατευτικών παραγόντων, μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη παρεμβάσεων και πολιτικών που υποστηρίζουν τα άτομα και τις κοινότητες να ξεπεράσουν τις δυσκολίες.
- Θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου: Η θεωρία αυτή επικεντρώνεται στα ατομικά περιουσιακά στοιχεία και χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την ικανότητα των ανθρώπων να συμμετέχουν στην οικονομία, όπως η εκπαίδευση, οι δεξιότητες και η υγεία. Υποστηρίζει ότι οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένη οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική κινητικότητα.
- Θεωρία του κοινωνικού κεφαλαίου: Η θεωρία αυτή τονίζει τη σημασία των κοινωνικών δικτύων, των κανόνων και της εμπιστοσύνης στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Υποστηρίζει ότι τα άτομα και οι κοινότητες με υψηλά επίπεδα κοινωνικού κεφαλαίου έχουν καλύτερη πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες και μπορούν να συμμετέχουν στην πολιτική και πολιτειακή ζωή.
- Θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας: διαμορφώνει τις εμπειρίες των ατόμων και τις ευκαιρίες συμμετοχής τους στην κοινωνία. Οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στη συμμετοχή, οδηγώντας σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- Διατομεακότητα: Η θεωρία αυτή βασίζεται στη θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας,

υποστηρίζοντας ότι οι κοινωνικές ταυτότητες, όπως η φυλή, το φύλο και η τάξη, δεν υπάρχουν ανεξάρτητα, αλλά μάλλον διασταυρώνονται και αλληλεπιδρούν για να διαμορφώσουν τις εμπειρίες των ατόμων σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Υπογραμμίζει ότι τα άτομα που είναι μέλη πολλαπλών περιθωριοποιημένων ομάδων είναι πιθανό να αντιμετωπίζουν περισσότερα μειονεκτήματα, επιτείνοντας τις επιπτώσεις του κοινωνικού αποκλεισμού.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο αποκλεισμός των ενηλίκων δεν είναι μια σταθερή ή μόνιμη κατάσταση, αλλά μάλλον μια δυναμική διαδικασία που μπορεί να επηρεαστεί από τις αλλαγές στις συνθήκες των ατόμων και το περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η αντιμετώπιση του αποκλεισμού των ενηλίκων απαιτεί μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση που να αντιμετωπίζει τα υποκείμενα αίτια και τις συνέπειες.

Χαρακτηριστικά των ενηλίκων που κινδυνεύουν με αποκλεισμό

Υπάρχουν ορισμένα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά που έχει διαπιστωθεί ότι συνδέονται με αυξημένο κίνδυνο αποκλεισμού ενηλίκων. Σε αυτά περιλαμβάνονται:

- Χαμηλό εισόδημα και φτώχεια
Οι ενήλικες που ζουν σε συνθήκες φτώχειας διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω έλλειψης πρόσβασης σε πόρους και ευκαιρίες. Αυτό περιλαμβάνει τη δυσκολία κάλυψης βασικών αναγκών, όπως η τροφή, η στέγαση και η υγειονομική περίθαλψη.
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο
Οι ενήλικες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι πιο πιθανό να αποκλειστούν από την αγορά εργασίας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη πρόσβαση στο εισόδημα και στα κοινωνικά δίκτυα.
- Ανεργία
Οι ενήλικες που είναι άνεργοι είναι πιο πιθανό να έχουν μειωμένη πρόσβαση σε εισόδημα και κοινωνικά δίκτυα, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνική απομόνωση και

αποκλεισμό.

- **Αναπηρία**
Οι ενήλικες με αναπηρία είναι πιο πιθανό να αντιμετωπίζουν εμπόδια στη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- **Μετανάστευση**
Οι ενήλικοι μετανάστες αντιμετωπίζουν συχνά μια σειρά από προκλήσεις, όπως γλωσσικά εμπόδια, αποκλεισμό και έλλειψη πρόσβασης σε δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο αποκλεισμού.
- **Φυλετική και εθνοτική μειονότητα**
Οι ενήλικες που ανήκουν σε ορισμένες εθνοτικές ή φυλετικές ομάδες είναι πιο πιθανό να βιώσουν διακρίσεις και εμπόδια στη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- **Φύλο**
Οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να βιώνουν φτώχεια, χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και περιορισμένη πρόσβαση σε αμειβόμενη απασχόληση, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο αποκλεισμού.
- **Ηλικία**
Οι ηλικιωμένοι ενήλικες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω παραγόντων όπως η μειωμένη πρόσβαση σε εισοδήματα, η μειωμένη κινητικότητα και η μειωμένη πρόσβαση σε κοινωνικά δίκτυα.

Λάβετε υπόψη ότι τα άτομα μπορεί να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω της διασταύρωσης πολλαπλών χαρακτηριστικών, όπως το να ανήκουν σε εθνοτική μειονότητα, να

Προσεγγίσεις για την εργασία με ευάλωτους ενήλικες εκπαιδευόμενους

Ακολουθούν ορισμένες τεκμηριωμένες προσεγγίσεις για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν, στις οποίες μπορείτε να βασίσετε τις δραστηριότητές σας. Λάβετε υπόψη ότι ορισμένες από αυτές είναι ιδέες που μπορούν να εφαρμοστούν από τις ίδιες τις ΜΚΟ, αλλά ορισμένες απαιτούν συνεργασία με δημόσιους φορείς, όπως οι δήμοι, προκειμένου να επιτευχθούν μακροπρόθεσμα, βιώσιμα αποτελέσματα:

- Προγράμματα απασχόλησης
Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της πρόσβασης των ατόμων στην οικονομία και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού τους. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν κατάρτιση δεξιοτήτων, υπηρεσίες εύρεσης εργασίας και ευκαιρίες απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.
- Στήριξη εισοδήματος
Τα προγράμματα οικονομικής βοήθειας και στήριξης του εισοδήματος μπορούν να συμβάλουν στην ανακούφιση της φτώχειας και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν μεταβιβάσεις μετρητών, επισιτιστική βοήθεια και επιδοτήσεις στέγασης.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση
Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της πρόσβασης των ατόμων στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες απασχόλησης, μειώνοντας τον κίνδυνο αποκλεισμού τους.
- Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες
Οι υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των υγειονομικών και κοινωνικών αναγκών των ατόμων και των οικογενειών, μειώνοντας τον

κίνδυνο αποκλεισμού τους. Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, υπηρεσίες ψυχικής υγείας και διαχείριση περιπτώσεων.

- Κοινοτικές προσεγγίσεις

Οι προσεγγίσεις που βασίζονται στην κοινότητα περιλαμβάνουν την εργασία με άτομα και οικογένειες μέσα στο πλαίσιο των κοινοτήτων τους. Αυτές οι προσεγγίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την κοινοτική ανάπτυξη, την οργάνωση της κοινότητας και τη συμμετοχική έρευνα δράσης.

- Προσέγγιση της ενδυνάμωσης
Η προσέγγιση της ενδυνάμωσης επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινοτικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την ανάληψη δράσης και την επίλυση των δικών τους προβλημάτων, αποσκοπεί στην αύξηση του ελέγχου των ατόμων επί της ζωής τους και της ικανότητάς τους να συμμετέχουν στις κοινότητές τους.
- Διατομεακή προσέγγιση
Η διατομεακή προσέγγιση λαμβάνει υπόψη τις πολλαπλές ταυτότητες, εμπειρίες και την κοινωνική θέση των ατόμων, που μπορούν να αλληλεπιδρούν για να δημιουργήσουν εμπόδια και ευκαιρίες και να τις αντιμετωπίσουν.

Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι αυτές οι παρεμβάσεις και προσεγγίσεις δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού των ενηλίκων. Επίσης, αυτό που είναι καταλληλότερο για έναν πληθυσμό ή ένα πλαίσιο μπορεί να μην είναι κατάλληλο για κάποιον άλλο. Ως εκ τούτου, οι παρεμβάσεις θα πρέπει να προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες ανάγκες και περιστάσεις των ατόμων και των κοινοτήτων που επηρεάζονται. Είναι επίσης σημαντικό να παρακολουθούνται, να αξιολογούνται και να βελτιώνονται συνεχώς αυτές οι παρεμβάσεις.

Βασικές αρχές της εργασίας με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό

Υπάρχουν διάφορες βασικές αρχές που μπορούν να καθοδηγήσουν την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό:

- Η προσέγγιση της ενδυνάμωσης επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινοτικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων να αναλάβουν δράση και να επιλύσουν τα προβλήματά τους. Στοχεύει στην αύξηση του ελέγχου των ατόμων επί της ζωής τους και της ικανότητάς τους να συμμετέχουν στις κοινότητές τους.
- Η προσέγγιση που βασίζεται στα δυνατά σημεία εστιάζει στα προτερήματα και τις ικανότητες των ατόμων και των κοινοτήτων και όχι στα ελλείμματα και τα προβλήματά τους. Αναδεικνύοντας και αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματά τους, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και στη βελτίωση της συνολικής ευημερίας.
- Η φροντίδα με γνώμονα το τραύμα αναγνωρίζει τον αντίκτυπο των παρελθουσών και τωρινών τραυματικών εμπειριών στα άτομα και τις κοινότητες. Περιλαμβάνει την κατανόηση, την αναγνώριση και την αντιμετώπιση του τραύματος με τρόπο που προάγει την ασφάλεια και τη θεραπεία.
- Η πολιτιστική ευαισθησία περιλαμβάνει την κατανόηση και το σεβασμό του πολιτιστικού υπόβαθρου, των παραδόσεων, των πεποιθήσεων και των αξιών των ατόμων και των κοινοτήτων. Με την πολιτισμική ευαισθησία, οι διαπροσωπικές σχέσεις μπορούν να είναι πιο αποτελεσματικές, χωρίς αποκλεισμούς και με σεβασμό.
- Συμμετοχική προσέγγιση, η οποία είναι μια διαδικασία που εμπλέκει άτομα, κοινότητες και παρόχους υπηρεσιών στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Είναι σημαντικό να συμμετέχουν στην ανάπτυξη λύσεων τα άτομα και οι κοινότητες που επηρεάζονται περισσότερο από το ζήτημα του αποκλεισμού.
- Η ολιστική προσέγγιση περιλαμβάνει την αντιμετώπιση πολλαπλών και αλληλεπιδρώντων παραγόντων που συμβάλλουν στον αποκλεισμό των ενηλίκων, όπως η φτώχεια, η έλλειψη εκπαίδευσης, οι διακρίσεις και τα ζητήματα ψυχικής υγείας.
- Πρακτική βασισμένη σε αποδείξεις, η οποία περιλαμβάνει τη χρήση της έρευνας και των δεδομένων για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Αυτό

συμβάλλει στη διασφάλιση ότι οι παρεμβάσεις είναι αποτελεσματικές και βασίζονται σε βέλτιστες πρακτικές.

- Η συνεργασία και η οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων με πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών, μη κερδοσκοπικών, κοινοτικών οργανώσεων και του ιδιωτικού τομέα, είναι σημαντική για την ανάπτυξη και την εφαρμογή αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

Εκπαίδευση ενηλίκων και βιωσιμότητα

Η εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και η προώθηση της βιωσιμότητας συνδέονται μεταξύ τους με διάφορους τρόπους, κυρίως με την έννοια ότι η εκπαίδευση είναι το κλειδί για την επίτευξη μιας πραγματικής αλλαγής. Ο ρόλος μας ως εργαζόμενοι σε ΜΚΟ είναι να υποστηρίξουμε τους μαθητές μας και να τους παρέχουμε καλύτερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν σε όλους τους τομείς

της ζωής, έτσι ώστε να μπορούν να οικοδομήσουν μια πιο

ισορροπημένη, βιώσιμη ζωή. Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές

για το πώς θα το πετύχουν αυτό:

- **Μείωση της φτώχειας**
Τα προγράμματα και οι παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τον αποκλεισμό των ενηλίκων, όπως η εισοδηματική στήριξη και τα προγράμματα απασχόλησης, μπορούν να συμβάλουν στην ανακούφιση της φτώχειας και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να προωθήσει τη βιωσιμότητα, συμβάλλοντας στη διασφάλιση ότι όλοι έχουν πρόσβαση στις πηγές που χρειάζονται για να ζήσουν μια ικανοποιητική ζωή και μειώνοντας τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.
- **Οικοδόμηση ανθεκτικότητας**
Οι προσεγγίσεις για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας που εστιάζουν στις δυνάμεις και τις ικανότητες των ατόμων και των κοινοτήτων μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της βιωσιμότητας με την οικοδόμηση ικανοτήτων και τη μείωση της ευπάθειας σε μελλοντικά σοκ και πιέσεις.
- **Αντιμετώπιση των διακρίσεων**
Η αντιμετώπιση των διακρίσεων και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας, η οποία αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά στοιχεία της αειφορίας.
- **Προώθηση κοινοτικών προσεγγίσεων**
Οι κοινοτικές προσεγγίσεις μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν, να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή και να ενδυναμώσουν τις κοινότητες να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων που σχετίζονται με τον αποκλεισμό.
- **Οικοδόμηση βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων**
Πολλοί ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν ζουν σε αστικές περιοχές με κακές συνθήκες διαβίωσης, όπως η έλλειψη οικονομικά προσιτής κατοικίας, οι κακές δημόσιες συγκοινωνίες, η περιβαλλοντική ρύπανση και η έλλειψη χώρων πρασίνου. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται συχνά από φτώχεια, υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας και περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες, που συμβάλλουν στον αποκλεισμό και στα κακά αποτελέσματα της υγείας. Η αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων μέσω προσεγγίσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην ευημερία των κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (ΣΒΑ) απαιτούν συγκεκριμένα τον τερματισμό της φτώχειας, την εξασφάλιση πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και αξιοπρεπή εργασία για όλους, τη μείωση των ανισοτήτων και την οικοδόμηση βιώσιμων και ανθεκτικών κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς. Οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν με την αντιμετώπιση των παραγόντων που οδηγούν στον αποκλεισμό των ενηλίκων και με την εφαρμογή μιας διατομεακής και ολιστικής προσέγγισης στις παρεμβάσεις.

Η συνεργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό αποτελεί ουσιαστικό μέρος της προώθησης της βιωσιμότητας, καθώς και οι δύο είναι αλληλένδετες και εργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων. Αντιμετωπίζοντας τον αποκλεισμό των ενηλίκων και εργαζόμενοι για τη δημιουργία μιας πιο περιεκτικής, δίκαιης και ανθεκτικής κοινωνίας, μπορούμε να συμβάλουμε στη διασφάλιση ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν στην οικονομία, την κοινότητα και την πολιτική ζωή των κοινοτήτων τους.

Εργασία 1: Αναστοχασμός της πρακτικής μας: Εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν με αποκλεισμό

Σκοπός της άσκησης αυτής είναι να σας βοηθήσει να αναστοχαστείτε τη δική σας πρακτική όταν εργάζεστε με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και να εντοπίσετε τομείς προς βελτίωση. Με τον αναστοχασμό μιας πρόσφατης εμπειρίας, θα μπορέσετε να αποκτήσετε εικόνα για τις προκλήσεις που αντιμετωπίσατε και τις επιτυχίες που επιτύχατε και να εντοπίσετε συγκεκριμένους τομείς στους οποίους η πρακτική τους μπορεί να έχει αποκλίνει από τις βέλτιστες πρακτικές.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Σκεφτείτε μια πρόσφατη εμπειρία που είχατε δουλεύοντας με έναν ενήλικα που κινδυνεύει από αποκλεισμό:
Αφιερώστε λίγο χρόνο για να σκεφτείτε μια πρόσφατη εμπειρία που είχατε δουλεύοντας με έναν ενήλικα που κινδυνεύει από αποκλεισμό. Γράψτε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας σχετικά με την εμπειρία, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών που αντιμετωπίσατε και των επιτυχιών που πετύχατε.
2. Προσδιορίστε τις προκλήσεις και τις επιτυχίες που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια της εμπειρίας:
Σκεφτείτε την εμπειρία και προσδιορίστε τις συγκεκριμένες προκλήσεις και επιτυχίες που συναντήσατε. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πράγματα όπως δυσκολίες επικοινωνίας, έλλειψη δέσμευσης από τον ενήλικα, πολιτισμικές διαφορές ή έλλειψη κατανόησης των αναγκών του ενήλικα.
3. Έρευνα βέλτιστων πρακτικών για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό:
Εξετάστε τις βέλτιστες πρακτικές για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πράγματα όπως η ενεργητική ακρόαση, η πολιτισμική ευαισθησία και η πρακτική με βάση το τραύμα. Εξετάστε πώς αυτές οι βέλτιστες πρακτικές ευθυγραμμίζονται με την εμπειρία σας και εντοπίστε τυχόν τομείς στους οποίους η πρακτική σας μπορεί να έχει αποκλίνει από αυτές τις βέλτιστες πρακτικές.
4. Σκεφτείτε το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός στην εμπειρία αυτή:
Σκεφτείτε το δικό σας ρόλο ως εκπαιδευτικού στην εμπειρία αυτή. Σκεφτείτε τυχόν υποθέσεις ή προκαταλήψεις που μπορεί να είχατε και πώς αυτές μπορεί να επηρέασαν την εμπειρία. Σκεφτείτε πώς θα μπορούσατε να είχατε προσεγγίσει διαφορετικά την κατάσταση και τι θα μπορούσατε να είχατε κάνει για να υποστηρίξετε καλύτερα τον ενήλικα.
5. Εντοπίστε τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης στην πρακτική σας και δημιουργήστε ένα σχέδιο για την αντιμετώπισή τους: Με βάση τον προβληματισμό και την έρευνά σας, εντοπίστε τομείς για βελτίωση στην πρακτική σας. Δημιουργήστε ένα σχέδιο για την αντιμετώπιση αυτών των τομέων, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στόχων, στρατηγικών και δράσεων που μπορείτε να αναλάβετε για να βελτιώσετε την πρακτική σας.
6. Μοιραστείτε τον προβληματισμό και το σχέδιό σας με έναν συνάδελφο ή μέντορα και λάβετε ανατροφοδότηση.

Εργασία 2: Αειφορία και εκπαίδευση ενηλίκων: Αναστοχασμός σχετικά με το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός

Αυτή η εργασία έχει σχεδιαστεί για να σας βοηθήσει να κατανοήσετε το ρόλο σας και να σχεδιάσετε μια στρατηγική για το πώς να προωθήσετε τη βιωσιμότητα μεταξύ των δικαιούχων σας - ενήλικοι εκπαιδευόμενοι που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Διαβάστε τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ και σκεφτείτε πώς η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων αυτών.
2. Προσδιορίστε έναν συγκεκριμένο ΣΒΑΑ που σας ενδιαφέρει ιδιαίτερα και διεξάγετε έρευνα σχετικά με τις τρέχουσες προκλήσεις και ευκαιρίες για την εκπαίδευση ενηλίκων σε σχέση με τον εν λόγω ΣΒΑΑ.
3. Χρησιμοποιώντας την έρευνά σας, δημιουργήστε ένα κείμενο προβληματισμού που να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Πώς μπορεί η εκπαίδευση ενηλίκων να συμβάλει στην επίτευξη του συγκεκριμένου SDG που επιλέξατε;
 - Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες για την εκπαίδευση ενηλίκων σε σχέση με αυτόν τον ΣΒΑΑ;
 - Αναλογιστείτε το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός και πώς μπορείτε να ενσωματώσετε τη βιωσιμότητα και την εκπαίδευση ενηλίκων στη διδακτική σας πρακτική.
 - Ποιες στρατηγικές και προσεγγίσεις μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να συνδυάσετε την εκπαίδευση ενηλίκων με τη βιωσιμότητα;
 - Πώς μπορείτε να μετρήσετε τον αντίκτυπο της διδασκαλίας σας στη βιωσιμότητα των ενηλίκων με τους οποίους εργάζεστε;
4. Μοιραστείτε το έγγραφο προβληματισμού σας με τους συναδέλφους σας και συζητήστε από κοινού ποιες δραστηριότητες θα μπορούσε να εφαρμόσει η ΜΚΟ σας για την προώθηση της γνώσης σχετικά με τον ΣΒΑ που επιλέξατε.

Εργασία 3: Αειφορία και εκπαίδευση ενηλίκων: Ανάπτυξη προγράμματος σπουδών

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να προβληματιστείτε σχετικά με το τρέχον πρόγραμμα σπουδών και να εντοπίσετε τομείς στους οποίους μπορεί να ενσωματωθεί η αειφορία. Αναπτύσσοντας ένα σχέδιο και δημιουργώντας έναν κατάλογο δραστηριοτήτων και πόρων, θα είστε σε θέση να σκεφτείτε κριτικά για το πώς να ενσωματώσετε την αειφορία στο εκπαιδευτικό πακέτο που προσφέρει ο οργανισμός σας.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Αναθεωρήστε το τρέχον πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων στο οποίο συμμετέχετε.
2. Προσδιορίστε τους τομείς στους οποίους η αειφορία θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών.
3. Ανάπτυξη σχεδίου για την ενσωμάτωση της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στόχων, σκοπών και μαθησιακών αποτελεσμάτων.

4. Δημιουργήστε έναν κατάλογο δραστηριοτήτων και πόρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών.
5. Αναλογιστείτε τους τρόπους με τους οποίους η ενσωμάτωση της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών μπορεί να ωφελήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο μπορεί να προωθήσει την κοινωνική ένταξη και να βελτιώσει τις οικονομικές ευκαιρίες.
6. Μοιραστείτε το σχέδιό σας με άλλους εκπαιδευτικούς του προγράμματος και λάβετε ανατροφοδότηση.

Σχέδιο εργαστηρίου: Αποκλεισμός και Ένταξη

Στόχοι:

- Κατανόηση της έννοιας του αποκλεισμού και της ένταξης
- Αναγνωρίζοντας τις διάφορες μορφές αποκλεισμού και τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει σε άτομα και κοινότητες
- Εντοπισμός παραδειγμάτων αποκλεισμού και ένταξης στη ζωή τους και στην κοινωνία
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση της ένταξης στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή

Απαιτούμενα υλικά:

- Έντυπα
- Παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης στην κοινωνία
- Flipchart ή πίνακας

Βήμα προς βήμα οδηγίες

1. Εισαγωγή (30 λεπτά)
Ξεκινήστε το εργαστήριο με την εισαγωγή του θέματος του αποκλεισμού και της ένταξης. Παρέχετε φυλλάδια που ορίζουν τις έννοιες και εξηγούν τις διάφορες μορφές αποκλεισμού (βλ. φυλλάδιο 1) Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τυχόν προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες που έχουν με αυτές τις έννοιες.
2. Συζήτηση (30 λεπτά)
Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης στην κοινωνία (βλ. φυλλάδιο 2). Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν τα παραδείγματα και να εντοπίσουν τον αντίκτυπο του αποκλεισμού και της ένταξης στα άτομα και τις κοινότητες.
3. Προσωπικός προβληματισμός (20 λεπτά)
Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους να αναλογιστούν τη ζωή τους και να εντοπίσουν παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης που έχουν βιώσει ή παρακολουθήσει. Ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν τους προβληματισμούς τους με την τάξη.
4. Στρατηγικές για την προώθηση της ένταξης (30 λεπτά)
Παρέχετε στους εκπαιδευόμενους πληροφορίες σχετικά με στρατηγικές για την προώθηση της ένταξης στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή (βλ. φυλλάδιο 3). Ενθαρρύνετε τους να κάνουν καταγιισμό ιδεών και να μοιραστούν ιδέες.
5. Συμπέρασμα (15 λεπτά)
Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και καλέστε τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τα συμπεράσματά τους. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να προωθήσουν τη συμπερίληψη στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή και δώστε τους πηγές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συνεχίσουν να μαθαίνουν για αυτά τα θέματα.

Έντυπο 1: Ορισμοί

Η ένταξη αναφέρεται στην κατάσταση ή την πράξη της συμπερίληψης ή της συμπερίληψης σε μια ομάδα, οργάνωση ή κοινωνία. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, αναφέρεται στην πρακτική της διασφάλισης ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, έχουν ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες και πόρους και εκτιμώνται και γίνονται σεβαστά για αυτό που είναι. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι αισθάνονται ευπρόσδεκτοι, εκτιμώνται και γίνονται σεβαστοί και όπου οι διαφορετικές προοπτικές και εμπειρίες αναγνωρίζονται, κατανοούνται και εκτιμώνται. Η ένταξη σημαίνει επίσης

την άρση των εμποδίων που εμποδίζουν τα άτομα να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία, όπως οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και η έλλειψη προσβασιμότητας. Προωθεί την ιδέα ότι όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν, να μαθαίνουν και να επωφελούνται από το περιβάλλον τους. Η ένταξη είναι το αντίθετο του αποκλεισμού.

Ο αποκλεισμός αναφέρεται στην κατάσταση ή την πράξη του αποκλεισμού ή του αποκλεισμού από μια ομάδα, οργάνωση ή

κοινωνία. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, αναφέρεται στην πρακτική της μη συμπερίληψης ή της μη παροχής ίσης πρόσβασης σε ευκαιρίες και πόρους για ορισμένα άτομα ή ομάδες, με βάση παράγοντες όπως η φυλή, η εθνικότητα, το φύλο, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η θρησκεία, οι ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση και απομόνωση ατόμων ή ομάδων και μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη σωματική, νοητική και συναισθηματική τους ευημερία. Ο αποκλεισμός μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως ο φυσικός, ο κοινωνικός, ο οικονομικός και ο πολιτικός αποκλεισμός. Για παράδειγμα, ο φυσικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν τα κτίρια ή οι χώροι δεν είναι προσβάσιμοι στα άτομα με αναπηρία. Ο κοινωνικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες υφίστανται διακρίσεις ή περιθωριοποιούνται λόγω της φυλής, της εθνικότητας ή άλλων χαρακτηριστικών τους. Ο οικονομικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην απασχόληση ή σε άλλους πόρους λόγω της κοινωνικοοικονομικής τους κατάστασης. Ο πολιτικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες στερούνται το δικαίωμα να συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Έντυπο 2: Παραδείγματα ένταξης και αποκλεισμού

Παραδείγματα ένταξης και αποκλεισμού στην κοινωνία μπορούν να βρεθούν σε πολλούς διαφορετικούς τομείς, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη και η πολιτική εκπροσώπηση. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

Εκπαίδευση:

- Ένταξη στην εκπαίδευση σημαίνει ότι όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους, έχουν ίση πρόσβαση σε μια ποιοτική εκπαίδευση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.
- Ο αποκλεισμός στην εκπαίδευση μπορεί να συμβεί όταν οι μαθητές δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, οι μαθητές από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στους ίδιους εκπαιδευτικούς πόρους με τους μαθητές από πιο εύπορες οικογένειες.

Απασχόληση:

- Ένταξη στην απασχόληση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν ίσες ευκαιρίες να βρουν και να διατηρήσουν μια θέση εργασίας, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την ικανότητα ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην απασχόληση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα στερούνται ευκαιριών απασχόλησης λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, οι γυναίκες μπορεί να υποεκπροσωπούνται σε ορισμένους τομείς, όπως η επιστήμη, η τεχνολογία, η μηχανική και τα μαθηματικά (STEM).

Στέγαση:

- Ένταξη στη στέγαση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν πρόσβαση σε ασφαλή, οικονομικά προσιτή και προσβάσιμη στέγαση, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.

- Ο αποκλεισμός στη στέγαση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα δεν έχουν πρόσβαση στη στέγαση λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα με αναπηρία μπορεί να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην εξεύρεση προσβάσιμης στέγης.

Υγεία:

- Ένταξη στην υγειονομική περίθαλψη σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην υγειονομική περίθαλψη μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα δεν έχουν πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στις ίδιες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης με τα άτομα με υψηλότερα εισοδήματα.

Πολιτική εκπροσώπηση:

- Συμπερίληψη στην πολιτική εκπροσώπηση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην πολιτική εκπροσώπηση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα στερούνται την ευκαιρία να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα από μειονοτικές κοινότητες μπορεί να μην έχουν την ίδια εκπροσώπηση στα πολιτικά γραφεία.

Έντυπο 3: Στρατηγικές για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης

Υπάρχουν πολλές στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα άτομα για να προωθήσουν την ένταξη στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

1. Εκπαίδευση
Η μόρφωση σχετικά με τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις προοπτικές και τις εμπειρίες μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση και την ενσυναίσθηση για τους άλλους.
2. Η ενεργός ακρόαση και η εκτίμηση των προοπτικών των άλλων μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς.
3. Πρόκληση στερεοτύπων και προκαταλήψεων
Η επίγνωση των προκαταλήψεων και η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης.
4. Δημιουργία χώρων χωρίς αποκλεισμούς
Η διαμόρφωση φυσικών και εικονικών χώρων χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας και των γλωσσικών διευκολύνσεων, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και της προσβασιμότητας.
5. Συμμαχία
Η υπεράσπιση και υποστήριξη περιθωριοποιημένων ομάδων και ατόμων και η υποστήριξη πολιτικών και πρακτικών που προωθούν την ένταξη μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.
6. Ο προβληματισμός σχετικά με τα δικά του προνόμια και πώς αυτά μπορεί να έχουν επηρεάσει τις εμπειρίες και τις ευκαιρίες του, μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης προς τους άλλους.
7. Η οικοδόμηση σχέσεων με ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και της κατανόησης.
8. Η ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας στις διαδικασίες πρόσληψης, προαγωγής και λήψης αποφάσεων μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης σε επαγγελματικά περιβάλλοντα.

9. Η υποστήριξη πολιτικών και νόμων που προωθούν την ένταξη και προστατεύουν τις περιθωριοποιημένες ομάδες μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.
10. Το να είναι κανείς ανοιχτός στην ανατροφοδότηση και να μαθαίνει από τα λάθη μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της ένταξης και στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς.

Κεφάλαιο 4:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Καλή υγεία και ευημερία

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Ορισμός των εννοιών

Σύμφωνα με τους ορισμούς που δίνει η UNESCO:

- Η ευημερία είναι ένα αίσθημα ικανοποίησης από τη ζωή, μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από υγεία, ευτυχία και ευημερία.
- Η καλή υγεία αφορά τη φροντίδα του ανθρώπινου σώματος και όλα όσα μπορούν να γίνουν για την προστασία του από την ασθένεια και τη δηλητηρίαση και την πρόσβαση στην περίθαλψη.

Ο ΣΒΑ 3: Καλή υγεία και ευημερία στοχεύει στην εξασφάλιση μιας υγιούς ζωής και στην προώθηση της ευημερίας για όλους, σε όλες τις ηλικίες. Η υγεία και η ευημερία είναι σημαντικές σε κάθε στάδιο της ζωής ενός ατόμου, ξεκινώντας από την αρχή. Ο στόχος αυτός αφορά όλες τις κύριες προτεραιότητες υγείας: αναπαραγωγική υγεία, υγεία της μητέρας, του νεογέννητου, του παιδιού και του εφήβου, μεταδοτικές και μη μεταδοτικές ασθένειες, καθολική υγειονομική κάλυψη και πρόσβαση για όλους σε ασφαλή, αποτελεσματικά, ποιοτικά και οικονομικά προσιτά φάρμακα και εμβόλια.

Ο ΣΒΑ 3: Καλή υγεία και ευημερία, στοχεύει επίσης στην πρόληψη της άσκοπης ταλαιπωρίας από ασθένειες που μπορούν να προληφθούν και του πρόωρου θανάτου, εστιάζοντας σε βασικούς στόχους που ενισχύουν την υγεία του συνολικού πληθυσμού μιας χώρας. Οι περιοχές με τη μεγαλύτερη επιβάρυνση από ασθένειες και οι παραμελημένες πληθυσμιακές ομάδες και περιοχές αποτελούν τομείς προτεραιότητας. Ο στόχος 3 απαιτεί επίσης βαθύτερες επενδύσεις στην έρευνα και την ανάπτυξη, τη χρηματοδότηση της υγείας και τη μείωση και διαχείριση των κινδύνων για την υγεία.

Κοινωνική διάσταση του SDG3-Καλή υγεία και ευημερία

Η υγεία αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και βασικό δείκτη της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η κακή υγεία απειλεί τα δικαιώματα των παιδιών στην εκπαίδευση, περιορίζει τις οικονομικές ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες και αυξάνει τη φτώχεια σε κοινότητες και χώρες σε όλο τον κόσμο. Εκτός από αιτία της φτώχειας, η υγεία επηρεάζεται από τη φτώχεια και συνδέεται στενά με άλλους τομείς της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως το νερό και η αποχέτευση, η ισότητα των φύλων, η κλιματική αλλαγή και η ειρήνη και η σταθερότητα.

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί αξιοσημείωτη πρόοδος, αλλά παραμένουν σημαντικές προκλήσεις. Οι γυναίκες σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση στη σεξουαλική και αναπαραγωγική φροντίδα υγείας, χιλιάδες νέα κρούσματα HIV/AIDS εξακολουθούν να εμφανίζονται καθημερινά, δισεκατομμύρια άνθρωποι μένουν χωρίς πρόσβαση σε βασικά φάρμακα, εκατομμύρια ενήλικες και παιδιά θα υποφέρουν από υποσιτισμό φέτος, και η παγκόσμια ποσότητα αποβλήτων εκτιμάται ότι θα τριπλασιαστεί το επόμενο έτος, με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία. Επιπλέον, με την αύξηση της οικονομικής ολοκλήρωσης, της κινητικότητας και της πολιτικής αστάθειας αναδύονται νέες προκλήσεις και κίνδυνοι για την υγεία, απειλώντας τα μέσα διαβίωσης τόσο στον παγκόσμιο Βορρά όσο και στον Νότο.

Ο ΣΒΑ3-Καλή υγεία και ευημερία εξασφαλίζει υγιή ζωή και προάγει την ευημερία για όλους σε όλες τις ηλικίες. Η υγεία αποτελεί προϋπόθεση και αποτέλεσμα της βιώσιμης ανάπτυξης, της εξάλειψης

της φτώχειας και της επίτευξης της ισότητας των φύλων.

Για παράδειγμα, η θεραπεία των μη μεταδοτικών ασθενειών βυθίζει εκατομμύρια οικογένειες σε χρέη κάθε χρόνο. Η καλή υγεία και η ευημερία βελτιώνουν την ικανότητα των ατόμων όλων των ηλικιών να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, αυξάνουν την πρόσβαση σε ευκαιρίες και μειώνουν τις ανισότητες.

Σε πρακτικό επίπεδο, οι δράσεις του SDG3-Καλή υγεία και ευημερία θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών από την προαγωγή, την πρόληψη, τη θεραπεία, την αποκατάσταση και την ανακούφιση και θα πρέπει να επανεξετάζονται τακτικά με τη χρήση σχετικών δεικτών και του ψηφίσματος A69/76 της Παγκόσμιας Συνέλευσης Υγείας.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να άρουν τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς φραγμούς για να εξασφαλίσουν την πλήρη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές, ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και ψυχοκοινωνική υποστήριξη για όλους τους ευάλωτους πληθυσμούς, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των παιδιών, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρίες, των εκτοπισμένων και των προσφύγων, καθώς και των ατόμων που βρίσκονται σε ζώνες μετά από καταστροφές ή συγκρούσεις και μετασυγκρούσεις. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει την ενσωμάτωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην πρωτοβάθμια περίθαλψη, την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτά φάρμακα, την ανάλυση της αντιμικροβιακής αντοχής, την ανάπτυξη ικανοτήτων, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ολοκληρωμένων, επαρκώς χρηματοδοτούμενων σχεδίων και στρατηγικών υγείας, τη συλλογή αναλυτικών δεδομένων για τις γυναίκες και τα κορίτσια και τη θέσπιση νόμων που προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και λαμβάνουν ολοκληρωμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων.

Μια πολυτομεακή, πολυμετοχική προσέγγιση θα επιταχύνει την πρόοδο για τον ΣΒΑ3, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης πρόσβασης σε ασφαλές νερό, αποχέτευση και υγιεινή, του τερματισμού της πείνας και της βελτίωσης της διατροφής για όλους. Οι προσπάθειες για την επίτευξη της ισότητας των φύλων - _ο τερματισμός της βίας κατά των γυναικών και η διασφάλιση της πρόσβασης στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και τα δικαιώματα - _αποτελούν το θεμέλιο για τη σωματική αυτονομία και συνεπώς για την υγεία και την ευημερία. Η επένδυση στη σωματική και ψυχική υγεία της μητέρας και του παιδιού, καθώς και η υποστήριξη των γονέων σε πρώιμο στάδιο και η εκπαίδευση και φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία είναι το κλειδί για τη μείωση της φτώχειας.

Η πρόοδος για τον ΣΒΑ3 εξαρτάται επίσης από τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών κινδύνων με εκτεταμένες επιπτώσεις, μεταξύ άλλων στην υγεία και την ευημερία όλων των ανθρώπων, την παραγωγή τροφίμων και γεωργικών προϊόντων και τη βιώσιμη εκβιομηχάνιση. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να βοηθήσουν στον εντοπισμό και την αναβάθμιση, με επαρκή δημοσιονομική κατανομή, προγραμμάτων της κοινωνίας των πολιτών που αντιπροσωπεύουν βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.

Εκπαίδευση για τον ΣΒΑ 3: Καλή υγεία και ευημερία

Η ανάληψη της πορείας της βιώσιμης ανάπτυξης θα απαιτήσει μια βαθιά μεταμόρφωση του τρόπου με τον οποίο σκεφτόμαστε και ενεργούμε. Για να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο κόσμο και να ασχοληθούμε με θέματα που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, όπως περιγράφονται στους ΣΒΑ, τα άτομα πρέπει να γίνουν φορείς αλλαγής της βιωσιμότητας. Χρειάζονται τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις αξίες και τις στάσεις που τους δίνουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Συνεπώς, η εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης.

Για την επιτυχή εφαρμογή των εννοιών του SDG3, οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν σε:

- ενδυνάμωση των μαθητών να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να αναλαμβάνουν υπεύθυνες δράσεις για την περιβαλλοντική ακεραιότητα, την οικονομική βιωσιμότητα και μια δίκαιη κοινωνία για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές
- ανάπτυξη ικανοτήτων που δίνουν τη δυνατότητα στα άτομα να προβληματίζονται για τις δικές τους ενέργειες, λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες και μελλοντικές κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους, από τοπική και παγκόσμια προοπτική.
- ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων που έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν σε σύνθετες καταστάσεις με βιώσιμο τρόπο, γεγονός που μπορεί να απαιτεί από αυτούς να στραφούν προς νέες κατευθύνσεις- και -να συμμετέχουν στις κοινωνικοπολιτικές διαδικασίες, μετακινώντας τις κοινωνίες τους προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης
- παροχή εκπαίδευσης που έχει σημασία και είναι πραγματικά σχετική με κάθε μαθητή υπό το πρίσμα των προκλήσεων της εποχής μας
- δημιουργία διαδραστικών, μαθητοκεντρικών συνθηκών διδασκαλίας και μάθησης

- υποστήριξη της αυτοκατευθυνόμενης μάθησης, της συμμετοχής και της συνεργασίας, του προσανατολισμού στο πρόβλημα, της δια- και διεπιστημονικότητας και της σύνδεσης της τυπικής και της άτυπης μάθησης.

Μόνο τέτοιες παιδαγωγικές προσεγγίσεις καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη των βασικών ικανοτήτων που απαιτούνται για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Γιατί η εκπαίδευση είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη καλής υγείας και ευημερίας;

Η εκπαίδευση είναι το κλειδί για την ενημέρωση των ανθρώπων σχετικά με την κατάχρηση ναρκωτικών και αλκοόλ και την πρόληψη, καθώς και για θέματα ψυχικής υγείας. Παρέχει σχετικές γνώσεις και πληροφορίες σχετικά με τον οικογενειακό προγραμματισμό, τη σεξουαλική αγωγή και την αναπαραγωγική υγεία.

Η αγωγή υγείας σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνει την εκμάθηση των παραγόντων που προκαλούν μεταδοτικές και μη μεταδοτικές ασθένειες, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ της ποιότητας της διατροφικής πρόσληψης, των περιβαλλοντικών παραγόντων και των επιλογών του τρόπου ζωής. Μέσω της έρευνας και της αξιολόγησης, οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν τις απαραίτητες δεξιότητες για την κριτική ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία και τις ανισότητες. Παράλληλα, αναπτύσσουν ευθύνη για την προσωπική τους υγεία και ευημερία ως μέρος των δικών τους επιλογών και συμπεριφορών, καθώς και για τις επιλογές και τις συνθήκες των άλλων.

Η εκπαίδευση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην επίτευξη του στόχου για την καλή υγεία και την ευημερία για τη βιώσιμη ανάπτυξη (ΣΒΑ), επειδή βοηθά τα άτομα να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την υγεία και την ευημερία τους. Η εκπαίδευση ενδυναμώνει τα άτομα να αναλάβουν την ευθύνη για την υγεία τους, παρέχοντάς τους πληροφορίες σχετικά με τον υγιεινό τρόπο ζωής, την πρόληψη ασθενειών και τη σημασία της αναζήτησης ιατρικής φροντίδας όταν είναι απαραίτητο.

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι που κινδυνεύουν από αποκλεισμό είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στις ανισότητες στην υγεία, καθώς συχνά αντιμετωπίζουν εμπόδια στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και μπορεί να μην έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και πόρους για τη διατήρηση της καλής υγείας. Η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των ανισοτήτων, παρέχοντας στα άτομα αυτά τα εργαλεία και τους πόρους που απαιτούνται για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της υγείας τους.

Με την προώθηση του υγειονομικού αλφαριθμητισμού και την παροχή πρόσβασης στην εκπαίδευση για την υγεία, η εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει τα άτομα να αναπτύξουν υγιεινές συμπεριφορές, να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για την υγεία τους και να περιηγηθούν στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Η εκπαίδευση μπορεί επίσης να συμβάλει στην αντιμετώπιση των κοινωνικών παραγόντων της υγείας, όπως η φτώχεια, η ανεργία και η κοινωνική απομόνωση, που μπορούν να επηρεάσουν τα αποτελέσματα της υγείας.

Επιπλέον, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη ενός ειδικευμένου και ενημερωμένου υγειονομικού δυναμικού, το οποίο θα είναι καλύτερα εξοπλισμένο για την αντιμετώπιση των αναγκών υγειονομικής περίθαλψης διαφορετικών πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.

Ο ρόλος των ΜΚΟ στην προώθηση της καλής υγείας και της ευημερίας

Ορισμένες από τις στρατηγικές για τις ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό για την προώθηση του ΣΒΑ 3 περιλαμβάνουν:

- Παροχή προγραμμάτων και πόρων αγωγής υγείας
Οι ΜΚΟ μπορούν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν προγράμματα αγωγής υγείας

προσαρμοσμένα στις ανάγκες των ενηλίκων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν εργαστήρια, σεμινάρια και εκπαιδευτικές συνεδρίες που εστιάζουν σε θέματα όπως η πρόληψη ασθενειών, ο υγιεινός τρόπος ζωής και η πλοήγηση στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Οι ΜΚΟ μπορούν επίσης να παρέχουν πρόσβαση σε πόρους και υλικό για την υγεία, όπως φυλλάδια, μπροσούρες και βίντεο, τα οποία είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να είναι προσβάσιμα σε άτομα με χαμηλό επίπεδο αλφαριθμητισμού ή που μιλούν διαφορετικές γλώσσες.

- Υποστήριξη πολιτικών που αντιμετωπίζουν τους κοινωνικούς καθοριστικούς παράγοντες της υγείας
Οι ΜΚΟ μπορούν να υποστηρίξουν πολιτικές και προγράμματα που αντιμετωπίζουν τους κοινωνικούς καθοριστικούς παράγοντες της υγείας που επηρεάζουν τους ενήλικους εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να αποκλειστούν. Αυτές οι πολιτικές μπορεί να περιλαμβάνουν οικονομικά προσιτή στέγαση

πρωτοβουλίες, πρόσβαση σε υγιεινά τρόφιμα, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη για υποβαθμισμένους πληθυσμούς. Υποστηρίζοντας αυτές τις πολιτικές, οι ΜΚΟ μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των υγειονομικών ανισοτήτων και στη βελτίωση των αποτελεσμάτων της υγείας για τους ευάλωτους πληθυσμούς.

- **Μείωση του στίγματος και των διακρίσεων**
Οι ΜΚΟ μπορούν να εργαστούν για να μειώσουν το στίγμα και τις διακρίσεις που σχετίζονται με θέματα υγείας, τα οποία μπορεί να αποτρέψουν τα άτομα από το να αναζητήσουν φροντίδα. Για παράδειγμα, μπορούν να συμμετάσχουν σε εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού για τη μείωση του στίγματος που περιβάλλει την ψυχική υγεία ή το HIV/AIDS. Μειώνοντας το στίγμα και τις διακρίσεις, οι ΜΚΟ μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός πιο υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τα άτομα που αναζητούν φροντίδα και βελτιώνουν τα αποτελέσματα της υγείας τους.
- **Συνεργασία με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη**
Οι ΜΚΟ μπορούν να συνεργαστούν με άλλες οργανώσεις και ενδιαφερόμενους φορείς για την ανάπτυξη και την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών προαγωγής της υγείας που καλύπτουν τις ανάγκες των ενήλικων εκπαιδευόμενων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει συνεργασίες με παρόχους υγειονομικής περίθαλψης, κυβερνητικούς φορείς, οργανώσεις με βάση την κοινότητα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Συνεργαζόμενοι, οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνάμεις και τους πόρους τους για να δημιουργήσουν πιο αποτελεσματικά και βιώσιμα προγράμματα και πρωτοβουλίες.

Καλές πρακτικές

Οι οργανισμοί εργάζονται ήδη για τη δημιουργία έλξης και ισχυρών θεμελίων για την επίτευξη των ΣΒΑ. Ένας κατάλογος ΜΚΟ που επικεντρώνονται στην επίτευξη των στόχων του SDG3 είναι ο ακόλουθος:

- **Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ΔΕΕΣ)**
Το μεγαλύτερο ανθρωπιστικό δίκτυο στον κόσμο που εργάζεται για την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου, την προστασία της ζωής και της υγείας και την προάσπιση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, ιδίως κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων και άλλων εκτάκτων αναγκών. Η ΔΕΕΣ διασφαλίζει ότι οι άνθρωποι που πλήττονται από συγκρούσεις μπορούν να έχουν βασική υγειονομική περίθαλψη που να ανταποκρίνεται στα παγκοσμίως αναγνωρισμένα πρότυπα.
- **Γιατροί Χωρίς Σύνορα (MSF)**
Διεθνής οργάνωση που παρέχει επείγουσα ιατρική περίθαλψη σε εκατομμύρια ανθρώπους που βρίσκονται σε κρίση σε περισσότερες από 60 χώρες σε όλο τον κόσμο. Οι ΓΧΣ παρέχουν βοήθεια όταν κατα-στροφικά γεγονότα -όπως ένοπλες συγκρούσεις, επιδημίες, υποσιτισμός ή φυσικές καταστροφές- υπερβαίνουν τα τοπικά συστήματα υγείας.
- **Hellen Keller International |**
Οργάνωση που εργάζεται σε όλη την Αφρική και την Ασία για να διασφαλίσει ότι περισσότεροι άνθρωποι -ιδιαίτερα γυναίκες και παιδιά- θα λαμβάνουν τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά που απαιτούνται για τη δημιουργία ενός υγιούς ανοσοποιητικού συστήματος και για να ζουν ευτυχισμένες και παραγωγικές ζωές για τα επόμενα χρόνια.
- **Συνεργάτες στην Υγεία**
Συνεργάζεται στενά με την τοπική κυβέρνηση των εθνών και τα ιατρικά και ακαδημαϊκά τους ιδρύματα για την παροχή μιας προτιμησιακής επιλογής για τους φτωχούς στην υγειονομική περίθαλψη. Δημιουργεί μακροχρόνιες σχέσεις με αδελφές οργανώσεις που εδρεύουν σε περιβάλλοντα φτώχειας και προσπαθεί να φέρει τα οφέλη της σύγχρονης ιατρικής επιστήμης σε εκείνους που τα έχουν περισσότερο ανάγκη και να λειτουργήσει ως αντίδοτο στην απελπισία.
- **Πρωτοβουλία Κλίντον για την πρόσβαση στην υγεία**
Εργάζεται για να βελτιώσει τη δυναμική της αγοράς φαρμάκων και διαγνωστικών, να μειώσει τις τιμές για τη θεραπεία, να επιταχύνει την πρόσβαση σε τεχνολογίες που σώζουν ζωές και

να βοηθήσει τις κυβερνήσεις να οικοδομήσουν την ικανότητα που απαιτείται για προγράμματα περίθαλψης και θεραπείας υψηλής ποιότητας.

- Υγεία Amref Αφρική
Εκπαιδεύει το υγειονομικό προσωπικό της Αφρικής στους ιατρικούς τομείς που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την ήπειρο- εξοπλίζει τις κοινότητες με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τα μέσα για να διατηρήσουν την καλή υγεία τους και να σπάσουν τον κύκλο της κακής υγείας και της φτώχειας.
- Psi Healthy Lives Μετρήσιμα αποτελέσματα
Εργάζεται για τη βελτίωση της υγείας των ανθρώπων στον αναπτυσσόμενο κόσμο, εστιάζοντας σε σοβαρές

προκλήσεις όπως η έλλειψη οικογενειακού προγραμματισμού, ο HIV και το AIDS, τα εμπόδια στην υγεία των μητέρων και οι μεγαλύτερες απειλές για τα παιδιά κάτω των πέντε ετών, όπως η ελονοσία, η διάρροια, η πνευμονία και ο υποσιτισμός.

Εργασία 1: Αναστοχασμός σχετικά με την υγεία και την ευημερία

Ο Όουεν Άρθουρ είπε κάποτε:

"Γιατί όποιος έχει υγεία έχει ελπίδα, γιατί όποιος έχει ελπίδα έχει τα πάντα".

1. Επεξεργαστείτε αυτή την πρόταση και σκεφτείτε το νόημά της για εσάς.
2. Πώς σας κάνει να αισθάνεστε αυτό το νόημα;
3. Πώς ορίζετε την καλή υγεία;
4. Ποιες πρακτικές ακολουθείτε για να διατηρήσετε έναν υγιεινό τρόπο ζωής;

Εργασία 2: Η εκστρατεία για την ψυχική υγεία

Το Διαδίκτυο είναι μια ισχυρή πηγή πληροφοριών. Εδώ είναι ένας σύνδεσμος σε ένα βίντεο που αναφέρεται σε θέματα ψυχικής υγείας από την εκστρατεία της CAMH:

<https://www.youtube.com/watch?v=jBS7v-v5oMo>

Δεν μπορώ να αναπνεύσω - Εκστρατεία για την ψυχική υγεία | CAMH

1. Πώς σας έκανε να νιώσετε αυτό το βίντεο;
2. Πώς σας φάνηκε;
3. Ως εκπαιδευτικοί, τι θα μπορούσατε να κάνετε για να ευαισθητοποιήσετε τους πολίτες σε θέματα ψυχικής υγείας;
4. Τι θα μπορούσε να κάνει μια ΜΚΟ για να προωθήσει την ευαισθητοποίηση σε θέματα ψυχικής υγείας;

Εργασία 3: Αναστοχασμός σχετικά με τον αντίκτυπο των κοινωνικών καθοριστικών παραγόντων στην υγεία και την ευημερία

1. Επανεξέταση του SDG 3: Εξασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της ευημερίας για όλους σε όλες τις ηλικίες.
2. Προσδιορίστε τους κύριους κοινωνικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της υγείας (π.χ. εισόδημα, εκπαίδευση, απασχόληση, στέγαση, επισιτιστική ασφάλεια, κοινωνική υποστήριξη) και τον αντίκτυπό τους στην υγεία και την ευημερία.
3. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Πώς αυτοί οι κοινωνικοί καθοριστικοί παράγοντες επηρεάζουν την υγεία και την ευημερία των ατόμων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό;
 - Με ποιους τρόπους οι ανισότητες στην υγεία επηρεάζουν τη συμμετοχή τους στην κοινωνία και την ικανότητά τους να επιτύχουν τους στόχους τους;
 - Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτών των

κοινωνικών καθοριστικών παραγόντων και στην προώθηση της καλής υγείας και ευημερίας για όλους;

4. Γράψτε ένα σύντομο κείμενο προβληματισμού (500-800 λέξεις) σχετικά με τις ιδέες και τα συμπεράσματά σας. Μπορείτε επίσης να συμπεριλάβετε παραδείγματα από τη δική σας εμπειρία εργασίας με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό ή ερευνητικές μελέτες που καταδεικνύουν τον αντίκτυπο των κοινωνικών παραγόντων στην υγεία και την ευημερία.

Σχέδιο εργαστηρίου: Εργαστήριο: Δημιουργία υγιεινών συνηθειών

Στόχοι:

- Κατανόηση του SDG: Καλή υγεία και ευημερία
- Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να ζουν πιο υγιεινά και βιώσιμα

Υλικά:

- Έντυπα
- Flipcharts
- Σημειώσεις Post-it
- Στυλό και χαρτί

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή (30 λεπτά)
 - Παρουσιάστε την έννοια του SDG: Καλή υγεία και ευημερία (δείτε το φυλλάδιο 1 για τον ορισμό).
 - Κάντε μια σύντομη συζήτηση με τους συμμετέχοντες, ζητώντας τους να μοιραστούν στρατηγικές για τη διατήρηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής (για τα δύο, δείτε το φυλλάδιο 1).
2. Ομαδική συζήτηση (20 λεπτά)
 - Κάντε μια συζήτηση με όλη την ομάδα χρησιμοποιώντας ερωτήσεις ως εξής:
 - Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα υγείας στην κοινότητά σας;
 - Πώς επηρεάζουν αυτά τα ζητήματα υγείας τα άτομα, τις οικογένειες και την κοινωνία;
 - Ποιες δράσεις μπορούμε να αναλάβουμε για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων υγείας;
3. Ανάπτυξη υγιεινών συνηθειών (30 λεπτά)
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να κάνει καταγισμό ιδεών και να καταγράψει τρεις υγιεινές συνήθειες που θα ήθελε να υιοθετήσει.
 - Καλέστε κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της εργασίας της.
 - Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να γράψει τουλάχιστον μία υγιεινή συνήθεια που θα υιοθετήσει σε ένα αυτοκόλλητο σημείωμα και να το τοποθετήσει στο χαρτί flipchart.

Έντυπο 1: SDG Καλή υγεία και ευημερία

Ορισμός:

Ο στόχος των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη υπ' αριθμόν 3 (καλή υγεία και ευημερία) αποσκοπεί στην "εξασφάλιση μιας υγιούς ζωής και την προώθηση της ευημερίας για όλους σε όλες τις ηλικίες". Ο στόχος αυτός περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που σχετίζονται με την υγεία, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της μητρικής και παιδικής θνησιμότητας, της καταπολέμησης των μολυσματικών ασθενειών, της προαγωγής της ψυχικής υγείας και της εξασφάλισης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες υγείας.

Στρατηγικές για την οικοδόμηση και τη διατήρηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής

1. Σωματική δραστηριότητα - Η τακτική σωματική δραστηριότητα μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη χρόνιων ασθενειών, στη βελτίωση της υγείας των ανδρών και στη βελτίωση της συνολικής ευεξίας. Προσπαθήστε να ενσωματώσετε 30 λεπτά μέτριας έντασης άσκηση στην καθημερινότητά σας, όπως περπάτημα, ποδηλασία ή κολύμπι.
2. Ισορροπημένη διατροφή - Μια ισορροπημένη διατροφή είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της καλής υγείας. Προσπαθήστε να συμπεριλάβετε στα γεύματά σας ποικιλία φρούτων, λαχανικών, δημητριακών ολικής αλέσεως, άπαχων πρωτεϊνών και υγιεινών λιπαρών. Περιορίστε τα επεξεργασμένα τρόφιμα, τα ζαχαρούχα ποτά και τα τρόφιμα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά.
3. Μείωση του στρες - Το χρόνιο στρες μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική σας υγεία. Ενσωματώστε στην καθημερινότητά σας δραστηριότητες μείωσης του στρες, όπως διαλογισμό, βαθιές αναπνοές ή γιόγκα.
4. Ύπνος - Ο επαρκής ύπνος είναι απαραίτητος για την καλή υγεία. Οι ενήλικες πρέπει να επιδιώκουν 7-9 ώρες ύπνου κάθε βράδυ. Προσπαθήστε να διατηρήσετε ένα σταθερό πρόγραμμα ύπνου και να δημιουργήσετε ένα χαλαρωτικό περιβάλλον ύπνου.
5. Προληπτική περίθαλψη - Η τακτική προληπτική περίθαλψη, όπως οι ετήσιες εξετάσεις, οι εμβολιασμοί και οι διαγνωστικές εξετάσεις, μπορεί να βοηθήσει στην ανίχνευση και την πρόληψη προβλημάτων υγείας πριν αυτά γίνουν σοβαρά.

Κεφάλαιο 5:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Ποιοτική εκπαίδευση

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Ορισμός του όρου

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο στόχος βιώσιμης ανάπτυξης αριθ. 4, η ποιοτική εκπαίδευση, μπορεί να οριστεί ως εξής:

Εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους.

Στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο που γνωρίζουμε, όλα ξεκινούν από την εκπαίδευση. Μόνο η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει στους ανθρώπους τα εργαλεία για να έχουν μια ικανοποιητική και, πάνω απ' όλα, βιώσιμη ζωή. Ποιοτική εκπαίδευση σημαίνει επίσης την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και την ανακάλυψη νέων δυνατοτήτων ανάπτυξης χωρίς να διακυβεύεται το μέλλον των επόμενων γενεών.

Η ποιοτική εκπαίδευση δεν απευθύνεται μόνο, όπως θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί απλοϊκά, στη νέα γενιά ή μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι οικονομίες των πιο ανεπτυγμένων χωρών βιώνουν δραματικές αλλαγές σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Οι αλλαγές αυτές οδηγούν σε προφανείς συνέπειες στην αγορά εργασίας: γίνεται όλο και πιο εμφανές ότι οι προηγμένες οικονομίες χρειάζονται εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης, καθώς, για τις ίδιες δεξιότητες, η παραγωγή μεταφέρεται εύκολα σε χώρες όπου το κόστος εργασίας είναι χαμηλότερο.

Στόχοι ποιοτικής εκπαίδευσης

Ποιοι είναι όμως οι μαθησιακοί στόχοι που έχουν καθοριστεί για την Ατζέντα 2030; Η UNESCO ομαδοποιεί αυτούς τους στόχους σε τρεις τομείς:

- Οι γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι περιλαμβάνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την καλύτερη κατανόηση των ΣΒΑ και των εμποδίων στην επίτευξή τους.
- Κοινωνικο-συναισθηματικοί μαθησιακοί στόχοι: πρόκειται για τις κοινωνικές δεξιότητες που πρέπει να κατέχουν οι μαθητές προκειμένου να συνεργάζονται και να προωθούν τους ΣΒΑΚ ως εργαλείο για την κοινή και προσωπική ανάπτυξη.
- Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι που αναφέρονται σε συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να γίνουν.
- Ειδικότερα για τον στόχο της Ποιοτικής Εκπαίδευσης SDG, οι μαθησιακοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

Γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι:

- Ο εκπαιδευόμενος κατανοεί τον σημαντικό ρόλο της εκπαίδευσης και των ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους (τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση) ως βασικών κινητήριων δυνάμεων της βιώσιμης ανάπτυξης, για τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων και για την επίτευξη των ΣΒΑ.
- Ο μαθητής αντιλαμβάνεται την εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό, ως παγκόσμιο κοινό αγαθό, ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και ως βάση για την εξασφάλιση της πραγμάτωσης άλλων δικαιωμάτων.
- Ο μαθητής γνωρίζει για την ανισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επίτευξη της, ιδίως μεταξύ κοριτσιών και αγοριών και στις αγροτικές περιοχές, καθώς και για τους λόγους που οδηγούν στην έλλειψη ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και ευκαιρίες δια βίου μάθησης.

- Ο μαθητής κατανοεί τον σημαντικό ρόλο του πολιτισμού στην επίτευξη της αειφορίας.
- Ο μαθητής κατανοεί ότι η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου, δίκαιου και ειρηνικού κόσμου.

Στόχοι κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης:

- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να ευαισθητοποιηθεί σχετικά με τη σημασία της ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους, της ανθρωπιστικής και ολιστικής προσέγγισης της εκπαίδευσης, της ΕΑΑ και των συναφών προσεγγίσεων.
- Ο μαθητής είναι σε θέση μέσω συμμετοχικών μεθόδων να παρακινεί και να ενδυναμώνει άλλους να demand και να χρησιμοποιεί εκπαιδευτικές ευκαιρίες.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να αναγνωρίζει την εγγενή αξία της εκπαίδευσης και να αναλύει και να εντοπίζει τις δικές του μαθησιακές ανάγκες για την προσωπική του ανάπτυξη.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να αναγνωρίζει τη σημασία των δικών του δεξιοτήτων για τη βελτίωση της ζωής του, ιδίως για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να ασχοληθεί προσωπικά με την ΕΑΑ.
- Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι:
- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να συμβάλει στη διευκόλυνση και την εφαρμογή ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους, της ΕΑΑ και συναφών προσεγγίσεων σε διάφορα επίπεδα.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να προωθεί την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση.
- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να απαιτεί και να υποστηρίζει δημόσια την ανάπτυξη πολιτικών που προωθούν τη δωρεάν, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση για όλους, την ΕΑΑ και τις σχετικές προσεγγίσεις, καθώς και να στοχεύει σε ασφαλείς, προσβάσιμες και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να προωθεί την ενδυνάμωση των νέων.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να αξιοποιεί όλες τις ευκαιρίες για την εκπαίδευσή του καθ' όλη

τη διάρκεια της ζωής του και να εφαρμόζει τις αποκτηθείσες γνώσεις σε καθημερινές καταστάσεις για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στόχοι ποιοτικής εκπαίδευσης

Το σχέδιο που αναπτύχθηκε από τον ΟΗΕ προϋποθέτει ότι μέχρι το 2030 θα επιτύχουμε από κοινού δέκα διαφορετικούς στόχους σχετικά με την ποιοτική εκπαίδευση. Αυτοί οι στόχοι μπορούν να χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες γραμμές για εμάς ως εκπαιδευτικούς, ακτιβιστές και εργαζόμενους σε ΜΚΟ, καθώς μας δίνουν κατευθύνσεις που μπορούν να μας βοηθήσουν να θέσουμε προτεραιότητες στον οργανισμό μας όταν πρόκειται να εργαστούμε για την προώθηση της πρόσβασης στην ποιοτική εκπαίδευση. Οι στόχοι αυτοί ορίζονται ως εξής:

1. Δωρεάν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση
Διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και τα αγόρια ολοκληρώνουν δωρεάν, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε συναφή και αποτελεσματικά μαθησιακά αποτελέσματα.
2. Ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση
Διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν πρόσβαση σε ποιοτική ανάπτυξη, φροντίδα και προσχολική εκπαίδευση στην πρώιμη παιδική ηλικία, ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση
Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης όλων των γυναικών και των ανδρών στην προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της πανεπιστημιακής.
4. Αύξηση του αριθμού των ατόμων με τις κατάλληλες δεξιότητες για οικονομική επιτυχία
Σημαντική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων που διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για απασχόληση, αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και επιχειρηματικότητα.
5. Εξάλειψη όλων των διακρίσεων στην εκπαίδευση
Εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των παιδιών σε ευάλωτες καταστάσεις.
6. Καθολικός αλφαριθμητισμός και αριθμητισμός
Εξασφάλιση ότι όλοι οι νέοι και ένα σημαντικό ποσοστό των ενηλίκων, τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, θα αποκτήσουν γραμματισμό και αριθμητική ικανότητα.
7. Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη και την παγκόσμια ιθαγένεια
Εξασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές αποκτούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση μιας κουλτούρας ειρήνης και μη βίας, την παγκόσμια ιθαγένεια και την εκτίμηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.
8. Κατασκευή και αναβάθμιση σχολείων χωρίς αποκλεισμούς και με ασφάλεια
Κατασκευή και αναβάθμιση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων που να είναι ευαίσθητες σε θέματα παιδιών, αναπηρίας και φύλου και να παρέχουν ασφαλή, μη βίαια, χωρίς αποκλεισμούς και αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα για όλους.
9. Επέκταση των υποτροφιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις αναπτυσσόμενες χώρες
Ουσιαστική επέκταση σε παγκόσμιο επίπεδο του αριθμού των υποτροφιών που διατίθενται σε αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και στις αφρικανικές χώρες, για εγγραφή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής κατάρτισης και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, των τεχνικών, μηχανικών και επιστημονικών προγραμμάτων, σε ανεπτυγμένες χώρες και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες.
10. Αύξηση της προσφοράς εξειδικευμένων εκπαιδευτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες
Ουσιαστική αύξηση της προσφοράς εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων μέσω διεθνών συνεργασιών για την κατάρτιση εκπαιδευτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως

στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

Βέλτιστες πρακτικές από τον κόσμο

- Barefoot College International
Το Barefoot College International είναι ένα μοναδικό παράδειγμα: το έργο αυτής της ΜΚΟ απευθύνεται σε γυναίκες και κορίτσια από περιθωριοποιημένες κοινότητες σε όλο τον κόσμο. Στόχος τους είναι να παρέχουν στις γυναίκες τις δεξιότητες και τις γνώσεις που χρειάζονται για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής στις κοινότητές τους. Η εκπαίδευση των γυναικών σημαίνει ότι οι κοινότητες θα έχουν μακροπρόθεσμη κλιματική, οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα.
- PlanetRead - Αλφαριθμητισμός για ένα δισεκατομμύριο
Αυτή η ΜΚΟ χρησιμοποιεί την καινοτομία του υποτιτλισμού στην ίδια γλώσσα (SLS) για να δώσει σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους την ευκαιρία να μάθουν να διαβάζουν στη μητρική τους γλώσσα ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα τους ενδιαφέρει. Η πρόθεση είναι να συνδυαστούν οι νέες τεχνολογίες βίντεο και streaming με την ευκαιρία να μάθουν να διαβάζουν. Το PlanetRead μαζί με το Ινδικό Ινστιτούτο Διοίκησης του Αχμενταμπάντ έχουν υλοποιήσει και δημοσιεύσει αρκετές πολυετείς τηλεοπτικές πιλοτικές μελέτες SLS σε οκτώ ινδικές γλώσσες (2002-σήμερα).
- Το μεγαλύτερο μάθημα στον κόσμο
Το μεγαλύτερο μάθημα στον κόσμο είναι ένα πρόγραμμα του Project Everyone σε συνεργασία με τη UNICEF. Παράγουν καινοτόμα εργαλεία για εκπαιδευτικούς και νέους για να αναπτύξουν δεξιότητες και κίνητρα για να αναλάβουν δράση για τους ΣΒΑ. Το έργο τους είναι διαθέσιμο σε περισσότερες από 30 γλώσσες και είναι ανοικτού κώδικα. Το 2019 προσέγγισαν 17,9 εκατομμύρια παιδιά που βρίσκονται σε περισσότερες από 160 χώρες.

Πρόσθετα υλικά

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ^{OECD4}

Το Education & Skills Online είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης που έχει σχεδιαστεί για να παρέχει αποτελέσματα σε ατομικό επίπεδο που συνδέονται με τις μετρήσεις του OECD Survey of Adult Skills (PIAAC) για τον γραμματισμό, τον αριθμητισμό και την επίλυση προβλημάτων σε περιβάλλοντα πλούσια σε τεχνολογία. Το Education & Skills Online έχει αναπτυχθεί ως ένα assessment σχετικό με τη νεολαία και τους ενήλικες όλων των ηλικιών. Ιδρύματα, οργανισμοί ή τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδικτυακό εργαλείο για να αξιολογήσουν τις δεξιότητες ενός συγκεκριμένου πληθυσμού με στόχο την παροχή κατάρτισης ή για ερευνητικούς σκοπούς. Οι δυνητικοί χρήστες αυτού του εργαλείου είναι:

- Οργανισμοί που παρέχουν εκπαίδευση ενηλίκων στον αλφαριθμητισμό και τον αριθμητισμό και επιθυμούν να έχουν πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν στη διάγνωση των δυνατών και αδύνατων σημείων των εκπαιδευομένων και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης με βάση τα εθνικά και διεθνή κριτήρια αναφοράς.
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως πανεπιστήμια, κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που μπορούν να χρησιμοποιήσουν το Education & Skills Online ως διαγνωστικό εργαλείο για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, ώστε να βοηθήσουν στον προσδιορισμό της ανάγκης τους για μαθήματα γραμματισμού/αριθμητικής.
- Ερευνητές που θα ήθελαν να έχουν πρόσβαση σε μια αξιολόγηση που συγκρίνεται με τα αποτελέσματα του PIAAC
- Κυβερνητικοί οργανισμοί που ενδιαφέρονται για την αξιολόγηση των μαθησιακών αναγκών των ανέργων ενηλίκων, των ομάδων κινδύνου ή των οικονομικά μειονεκτούντων ενηλίκων
- Δημόσιες ή ιδιωτικές εταιρείες που θέλουν να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα για να τις βοηθήσουν να προσδιορίσουν τις ανάγκες κατάρτισης που σχετίζονται με τον γραμματισμό και τον αριθμητισμό για το εργατικό δυναμικό τους.

Εργασία 1: Το κορίτσι που αγωνίστηκε για την εκπαίδευση

Η Μαλάλα Γιουσαφζάι είναι ακτιβίστρια, μπλόγκερ και κάτοχος του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης. Σε ηλικία 13 ετών έγινε διάσημη επειδή, χάρη στο ιστολόγιό της, άρχισε να αγωνίζεται κατά του καθεστώτος των Ταλιμπάν. Αγωνίστηκε και εξακολουθεί να αγωνίζεται για το δικαίωμα των γυναικών και των παιδιών να σπουδάζουν, το οποίο απαγορευόταν από τους Ταλιμπάν. Υποστηρίζει επίσης επίσημα τον ΣΒΑ 4. Η Μαλάλα αποτελεί έμπνευση για χιλιάδες μαθητές σε όλο τον κόσμο.

- Μάθετε περισσότερα για την ιστορία της Μαλάλα Γιουσαφζάι και σκεφτείτε πώς μπορείτε να εμπνευστείτε από αυτήν.
- Αναζητήστε παρόμοιες ιστορίες από τον κόσμο και επικεντρωθείτε στο τι είναι διαφορετικό και τι παρόμοιο.
- Δώστε προσοχή στο γεγονός ότι ο ακτιβισμός πρέπει να είναι επίσης βιώσιμος και, επομένως, κατάλληλος για την κοινωνία που σκοπεύει να αλλάξει.
- Η ποιοτική εκπαίδευση δεν αφορά μόνο τους νέους: υπάρχουν πολλά παραδείγματα εκπαίδευσης ενηλίκων σε όλο τον κόσμο. Η προσέγγιση αυτή καθιστά δυνατή τη γρήγορη βελτίωση των συνθηκών για κοινότητες που δεν έχουν πρόσβαση σε σχολεία ή κέντρα κατάρτισης. Μπορείτε να βρείτε παρόμοιες πρακτικές;

- Αφού χρησιμοποιήσετε τις πηγές ως πηγή έμπνευσης, σκεφτείτε με τους συναδέλφους σας πώς ο οργανισμός σας μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση στις χώρες όπου δραστηριοποιείται.

4 <https://www.oecd.org/skills/piaac/onlineassessment/>

Εργασία 2: Σκέψεις για την εκπαίδευση και την απασχόληση

Όπως είδαμε, οι πιο ανεπτυγμένες οικονομίες εξελίσσονται συνεχώς. Οι εργαζόμενοι χρειάζονται επίσης συνεχή κατάρτιση και υψηλή εξειδίκευση. Τόσες πολλές ιστορίες μιλούν για μαζικές απολύσεις λόγω της έλλειψης εξειδίκευσης των εργαζομένων.

Εδώ είναι μια εργασία που βασίζεται στον προβληματισμό που μπορείτε να κάνετε:

- Δημιουργήστε ένα ημερολόγιο (ψηφιακό ή αναλογικό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα σημειωματάριο ή ένα ημερολόγιο) όπου θα γράφετε τους προβληματισμούς σας.
- Εβδομάδα 1: Συγκεντρώστε άρθρα εφημερίδων από τη χώρα σας σχετικά με απολύσεις ανειδίκευτων εργατών
- Εβδομάδα 2: Συλλογή άρθρων εφημερίδων από όλο τον κόσμο σχετικά με απολύσεις ανειδίκευτων εργατών
- Εβδομάδα 3: Εβδομάδα: Επικεντρωθείτε στις ομοιότητες που βρήκατε στις ιστορίες που συλλέξατε. Σκεφτείτε πώς οι εργαζόμενοι και οι εταιρείες θα μπορούσαν να είχαν ενεργήσει για να αποφύγουν τις κρίσεις.
- Εβδομάδα 4: σκεφτείτε πώς η ΜΚΟ σας μπορεί να βοηθήσει τους εργαζόμενους να μάθουν νέες δεξιότητες για να περάσουν στον κόσμο της εργασίας

Εργασία 3: Από την πρόκληση στη λύση: Στόχοι για την εκπαίδευση του SDG 4

1. Ερευνήστε και επιλέξτε έναν από τους συγκεκριμένους στόχους του SDG 4 που θεωρείτε ιδιαίτερα σημαντικό για την εργασία σας με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Ορισμένα παραδείγματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:
 - Εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους.
 - Σημαντική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων που διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για την απασχόληση, τις αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και την επιχειρηματικότητα.
 - Εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των παιδιών σε ευάλωτες καταστάσεις.
2. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Ποιες είναι οι βασικές προκλήσεις που εμποδίζουν την επίτευξη του στόχου;
 - Ποιες είναι ορισμένες πιθανές λύσεις για τις προκλήσεις αυτές;
 - Τι ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση στην επίτευξη αυτού του στόχου;
3. Γράψτε ένα σύντομο δοκίμιο ή δημιουργήστε μια οπτική αναπαράσταση (όπως μια αφίσα ή

ένα infographic) που να συνοψίζει την έρευνα και τους προβληματισμούς σας σχετικά με τον συγκεκριμένο στόχο που επιλέξατε. Μοιραστείτε την εργασία σας με τους συναδέλφους σας και συζητήστε πώς τα ευρήματά σας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρετε σε ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Εργαστήριο: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης

Στόχοι:

- Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ποιοτικής εκπαίδευσης
- Προσδιορισμός εναλλακτικών μεθόδων ποιοτικής εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση της ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους

Απαιτούμενα υλικά:

- Έντυπα
- Flipchart
- Χαρτιά και μαρκαδόροι

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή (20 λεπτά)

- Παρουσίαση μιας επισκόπησης του SDG για την ποιοτική εκπαίδευση, των στόχων, των στόχων και των δεικτών του
- Συζητήστε γιατί η ποιοτική εκπαίδευση είναι σημαντική και πώς μπορεί να συμβάλει σε ένα καλύτερο μέλλον για τα άτομα και την κοινωνία στο σύνολό της.
- Χρησιμοποιήστε παραδείγματα από την πραγματική ζωή για να καταδείξετε τον αντίκτυπο της ποιοτικής εκπαίδευσης στα άτομα και τις κοινότητες (βλ. φυλλάδιο 1).

2. Εμπόδια στην ποιοτική εκπαίδευση (30 λεπτά)

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα εμπόδια που αντιμετώπισαν στην πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση.
- Συζητήστε τα κοινά εμπόδια στην ποιοτική εκπαίδευση, όπως η φτώχεια, το φύλο, η αναπηρία, οι συγκρούσεις και η έλλειψη πόρων.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις δικές τους εμπειρίες και προοπτικές σχετικά με το θέμα.

3. Σχεδιασμός της κοινοτικής δράσης (45 λεπτά)

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να αναπτύξουν ένα σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους.
- Δώστε τους ένα υπόδειγμα ή κατευθυντήριες ερωτήσεις για να τους βοηθήσετε να δομήσουν το σχέδιό τους (βλ. φυλλάδιο 2).
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει το σχέδιό της και διευκολύνετε μια συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα των ιδεών τους.

4. Τελικός προβληματισμός (10 λεπτά)

5. Συνοψίστε τα βασικά σημεία του εργαστηρίου και ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες για τη συμμετοχή τους.
6. να τονίσουν τη σημασία της ανάληψης δράσης για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους

Φυλλάδιο 1: Παραδείγματα από την πραγματική ζωή για να καταδειχθεί ο αντίκτυπος της ποιοτικής εκπαίδευσης σε άτομα και κοινότητες

Μαλάλα Γιουσαφζάι

Η Μαλάλα είναι Πακιστανή ακτιβίστρια για τη γυναικεία εκπαίδευση και η νεότερη βραβευμένη με Νόμπελ. Υπερασπίστηκε την εκπαίδευση των κοριτσιών σε νεαρή ηλικία και ο ακτιβισμός της κέρδισε διεθνή προσοχή όταν πυροβολήθηκε στο κεφάλι από τους Ταλιμπάν το 2012. Παρά την επίθεση, η Μαλάλα συνέχισε να μιλάει για την εκπαίδευση και έκτοτε ίδρυσε το Ταμείο Μαλάλα, το οποίο υποστηρίζει πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση των κοριτσιών σε όλο τον κόσμο.

Νότια Κορέα

Τη δεκαετία του 1960, η Νότια Κορέα ήταν μια φτωχή χώρα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Ωστόσο, η κυβέρνηση επένδυσε σημαντικά στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών, και κατέστησε την εκπαίδευση δωρεάν και υποχρεωτική για όλα τα παιδιά. Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό αλφαριθμητισμού στη Νότια Κορέα αυξήθηκε από 22% το 1945 σε 97% το 2017 και η χώρα έγινε μία από τις κορυφαίες χώρες του κόσμου στην επιστήμη και την τεχνολογία.

Φινλανδία

Η Φινλανδία κατατάσσεται σταθερά ως μία από τις χώρες με τα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα στον κόσμο. Το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από μεγάλη έμφαση στην ισότητα και την ισονομία, την αυτονομία και τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών και την ολιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης. Οι Φινλανδοί μαθητές σημειώνουν σταθερά καλές επιδόσεις στις διεθνείς εξετάσεις και η χώρα έχει υψηλό επίπεδο κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας.

Γυναίκες στο Αφγανιστάν

Πριν από την πτώση των Ταλιμπάν το 2001, οι γυναίκες στο Αφγανιστάν δεν επιτρεπόταν να πηγαίνουν σχολείο ή να εργάζονται εκτός σπιτιού. Έκτοτε, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην εκπαίδευση των κοριτσιών, με εκατομμύρια κορίτσια να πηγαίνουν σχολείο και χιλιάδες δασκάλες να εκπαιδεύονται. Αυτό είχε θετικό αντίκτυπο στην ενδυνάμωση των γυναικών και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Έντυπο 2: Καθοδηγητικές ερωτήσεις για τη δόμηση του σχεδίου δράσης των συμμετεχόντων για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους

Προσδιορισμός του προβλήματος

- Ποιο είναι το συγκεκριμένο ζήτημα που σχετίζεται με την ποιοτική εκπαίδευση και το οποίο θέλετε να αντιμετωπίσετε στην κοινότητά σας;
- Γιατί είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα;

Ορίστε έναν στόχο

- Ποιο είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα ή ο στόχος σας για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Τι ελπίζετε να επιτύχετε;

Ανάπτυξη στρατηγικής

- Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες μπορείτε να κάνετε για να επιτύχετε τον στόχο σας;
- Ποιος θα συμμετάσχει στην υλοποίηση αυτών των δράσεων;
- Ποιους πόρους (π.χ. χρηματοδότηση, εξοπλισμό, εμπειρογνωμοσύνη) θα χρειαστείτε;

Καθορίστε το χρονοδιάγραμμα

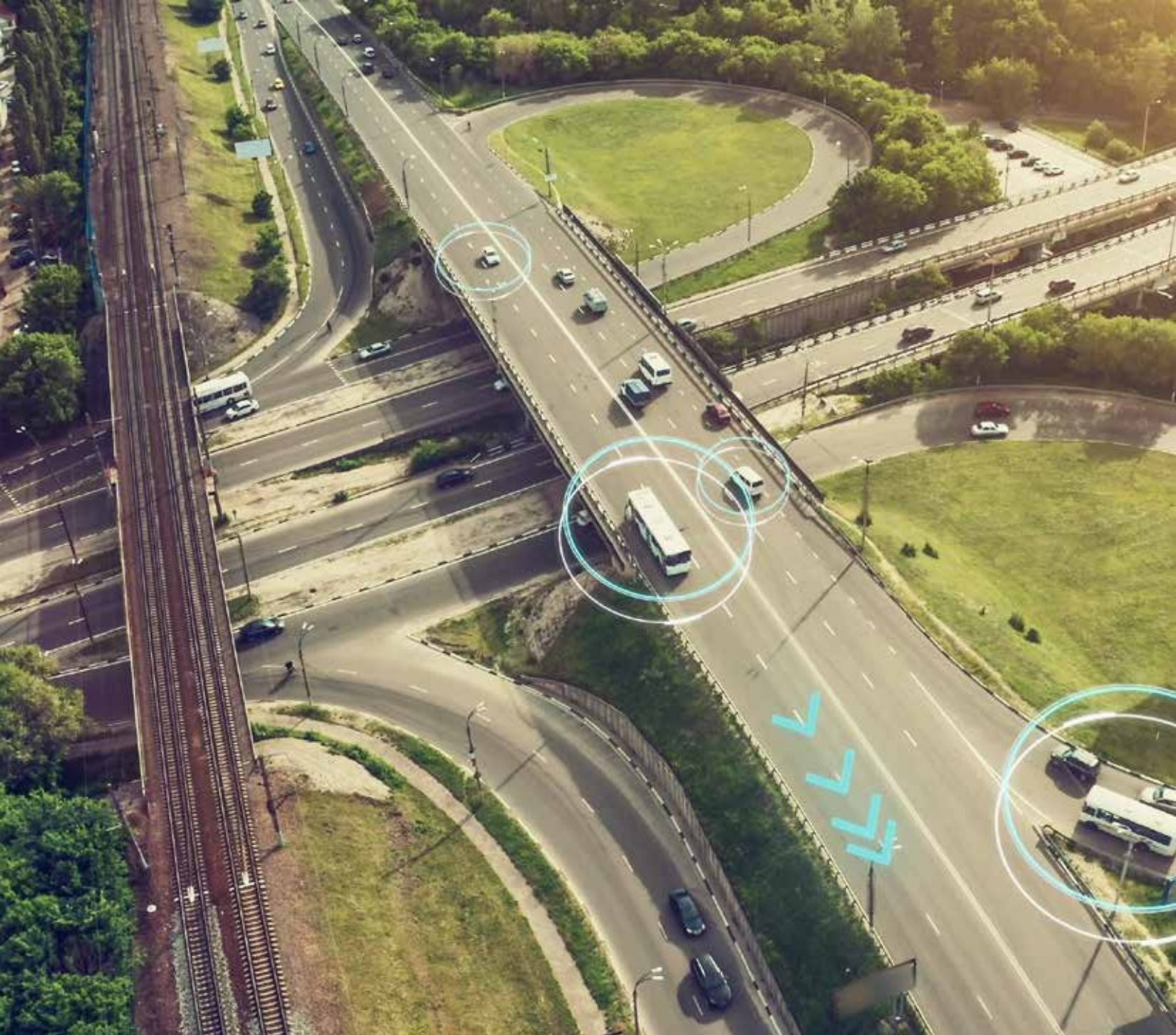
- Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της στρατηγικής σας;
- Ποια είναι τα βασικά ορόσημα και οι προθεσμίες;
-

Εκτίμηση του αντίκτυπου

- Πώς θα μετρήσετε τον αντίκτυπο των δράσεών σας στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Τι δείκτες θα χρησιμοποιήσετε;

Σχέδιο βιωσιμότητας

- Πώς θα διασφαλίσετε ότι οι ενέργειές σας θα έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Πώς θα εμπλέξετε και θα εμπλέξετε την κοινότητα στη διατήρηση των προσπαθειών σας;

Κεφάλαιο 6:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Τι είναι ο SDG 11- Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Το να γίνουν οι πόλεις ασφαλείς και βιώσιμες σημαίνει ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση και να αναβαθμιστούν οι οικισμοί των παραγκουπόλεων. Περιλαμβάνει επίσης επενδύσεις στις δημόσιες συγκοινωνίες, τη δημιουργία πράσινων δημόσιων χώρων και τη βελτίωση του αστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης με τρόπο συμμετοχικό και χωρίς αποκλεισμούς.

Μια βιώσιμη πόλη μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις μέσω των δραστηριοτήτων της και προωθεί βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής σύμφωνα με τις εδαφικές, γεωγραφικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές της συνθήκες. Είναι μια πόλη που είναι ανθεκτική στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής μειώνοντας τις ευπάθειες του πληθυσμού της. Η τέλεια βιώσιμη πόλη θα ήταν μια πόλη που θα ήταν αυτόνομη σε ενέργεια, θα διαχειριζόταν τα απόβλητα για την παραγωγή ενέργειας, θα είχε πιο βιώσιμες μεταφορές, θα διατηρούσε χώρους πρασίνου και θα διαχειριζόταν και θα χρησιμοποιούσε σωστά τους φυσικούς της πόρους. Θα ήταν μια πόλη που θα χτιζόταν με βάση τις αρχές της οικολογίας, της εκπαίδευσης και της ισότητας.

Μια βιώσιμη κοινότητα εξετάζει και αντιμετωπίζει πολλαπλές ανθρώπινες ανάγκες και όχι μόνο μία, σε βάρος όλων των άλλων. Είναι ένας τόπος όπου άνθρωποι με διαφορετικό υπόβαθρο και προοπτικές αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και ασφαλείς, όπου κάθε ομάδα έχει θέση στο τραπέζι των αποφάσεων και όπου η ευημερία είναι κοινή. Χρειάζεται μια μακροπρόθεσμη προοπτική - _επικεντρώνεται στην πρόβλεψη και προσαρμογή στις αλλαγές τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Μια βιώσιμη κοινότητα διαχειρίζεται το ανθρώπινο, το φυσικό και το οικονομικό της κεφάλαιο για να ικανοποιήσει τις τρέχουσες ανάγκες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι επαρκείς πόροι είναι διαθέσιμοι για τις μελλοντικές γενιές.

Ο ΣΒΑ 11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες αφορά τη διαμόρφωση πόλεων και οικισμών που να είναι περιεκτικές, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες. Σήμερα, πάνω από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε πόλεις. Μέχρι το 2050, εκτιμάται ότι 7 στους 10 ανθρώπους θα ζουν σε αστικές περιοχές. Οι πόλεις αποτελούν κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης και συνεισφέρουν περισσότερο από το 80% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Ωστόσο, ευθύνονται επίσης για περισσότερο από το 70% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Εάν είναι καλά σχεδιασμένη και διαχειριζόμενη, η αστική ανάπτυξη μπορεί να είναι βιώσιμη και να δημιουργήσει ευημερία χωρίς αποκλεισμούς. Οι βαθιές ανισότητες που αποκαλύφθηκαν από την πανδημία COVID-19 και άλλες αλυσιδωτές κρίσεις υπογραμμίζουν τη σημασία της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Η ενίσχυση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας των πόλεων είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων.

Κοινωνική διάσταση του SDG11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Οι βιώσιμες πόλεις και κοινότητες είναι ένας ζωντανός χώρος που χτίζεται για να προστατεύει το περιβάλλον, να υπερασπίζεται την κοινωνική δικαιοσύνη και να προωθεί την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ της ποιότητας ζωής στις πόλεις και του τρόπου με τον οποίο οι πόλεις αξιοποιούν και διαχειρίζονται τους φυσικούς πόρους που διαθέτουν. Μέχρι σήμερα, η τάση προς την αστικοποίηση συνοδεύεται από αυξημένη πίεση στο περιβάλλον και επιταχυνόμενη ζήτηση για βασικές υπηρεσίες, υποδομές, θέσεις εργασίας, γη και προσιτή στέγαση, ιδίως για το σχεδόν 1 δισεκατομμύριο φτωχών αστών που ζουν σε άτυπους οικισμούς.

Λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης ανθρώπων, υποδομών, κατοικιών και οικονομικών δραστηριοτήτων, οι πόλεις είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών. Η οικοδόμηση αστικής ανθεκτικότητας είναι ζωτικής σημασίας για την αποφυγή ανθρώπινων, κοινωνικών και οικονομικών απωλειών, ενώ η βελτίωση της βιωσιμότητας των διαδικασιών αστικοποίησης είναι απαραίτητη για την προστασία του περιβάλλοντος και τον μετριασμό του κινδύνου καταστροφών και της κλιματικής αλλαγής.

Οι αποδοτικές ως προς τους πόρους πόλεις συνδυάζουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και καινοτομία με χαμηλότερο κόστος και μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ενώ παράλληλα παρέχουν αυξημένες ευκαιρίες για καταναλωτικές επιλογές και βιώσιμο τρόπο ζωής.

ΣΒΑ 11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες και η μετάβαση σε βιώσιμες και ανθεκτικές κοινωνίες Οι πόλεις αποτελούν τον παλμό των περισσότερων κοινωνιών. Είναι πολύπλοκα συστήματα που συγκεντρώνουν κοινότητες με σκοπό να εργαστούν, να ζήσουν και να παίξουν. Όπως η μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής θα κερδηθεί ή θα χαθεί στις πόλεις, έτσι και η μάχη για βιώσιμες, ανθεκτικές, ισότιμες και δίκαιες κοινωνίες. Μέχρι το 2050, αναμένεται ότι το 75% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει σε πόλεις, από πάνω από το 50% που είναι σήμερα. Καθώς οι πόλεις αναπτύσσονται, ιδίως στον παγκόσμιο Νότο, θα είναι ζωτικής σημασίας η δημιουργία υποδομών και πολιτικών που θα εξασφαλίζουν καθολική πρόσβαση σε όλες τις αστικές υπηρεσίες. Καθώς βλέπουμε αυξανόμενες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, οι πιο βιώσιμες και ανθεκτικές κοινωνίες θα είναι εκείνες που θα διαθέτουν αποδοτικά ως προς τους πόρους συστήματα για την παροχή βασικών υπηρεσιών στους κατοίκους τους και που θα είναι προετοιμασμένες να αντέξουν και να προσαρμοστούν στις καταστροφές που προκαλούνται από το κλίμα. Η επίτευξη αυτών των δύο εντολών θα συμβάλει στην παροχή και διατήρηση της ποιότητας ζωής για τον αυξανόμενο αστικό πληθυσμό του πλανήτη εν μέσω ακραίων καιρικών φαινομένων, ελλείψεων πόρων και μετανάστευσης του πληθυσμού.

Όλοι μπορούν να βοηθήσουν ώστε να διασφαλίσουμε ότι θα επιτύχουμε τους Παγκόσμιους Στόχους. Αυτοί οι δέκα στόχοι δημιουργούν δράση για να γίνουν οι πόλεις και οι κοινότητες βιώσιμες:

- Περιεκτική και βιώσιμη αστικοποίηση
Μέχρι το 2030, ενίσχυση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης αστικοποίησης και της

ικανότητας για συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο σχεδιασμό και διαχείριση των οικισμών σε όλες τις χώρες.

- Ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση
Μέχρι το 2030, να εξασφαλιστεί η πρόσβαση όλων σε επαρκή, ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση και βασικές υπηρεσίες.

και να αναβαθμίσει τις παραγκουπόλεις.

- Προσιτά και βιώσιμα συστήματα μεταφορών
Μέχρι το 2030, παροχή πρόσβασης σε ασφαλή, οικονομικά προσιτά, προσβάσιμα και βιώσιμα συστήματα μεταφορών για όλους, βελτίωση της οδικής ασφάλειας, ιδίως με την επέκταση των δημόσιων μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ευάλωτων ατόμων, των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων.
- Προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
Ενίσχυση των προσπάθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Μείωση των δυσμενών επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών
Μέχρι το 2030, σημαντική μείωση του αριθμού των θανάτων και του αριθμού των πληγέντων και ουσιαστική μείωση των άμεσων οικονομικών απωλειών σε σχέση με το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν που προκαλούνται από καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των καταστροφών που σχετίζονται με το νερό, με έμφαση στην προστασία των φτωχών και των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.
- Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων
Μέχρι το 2030, μείωση των αρνητικών κατά κεφαλήν περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων, μεταξύ άλλων με ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και στη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.
- Παροχή πρόσβασης σε ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς πράσινους και δημόσιους χώρους
Μέχρι το 2030, παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους, πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για τις γυναίκες και τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία.
- Ισχυρός εθνικός και περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός
Υποστήριξη των θετικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεσμών μεταξύ αστικών, περιφερειακών και αγροτικών περιοχών με την ενίσχυση του εθνικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού.
- Εφαρμογή πολιτικών για την ένταξη, την αποδοτικότητα των πόρων και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών
Μέχρι το 2020, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των πόλεων και των οικισμών που υιοθετούν και εφαρμόζουν ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια για την ένταξη, την αποδοτικότητα των πόρων, τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την ανθεκτικότητα στις καταστροφές, και ανάπτυξη και εφαρμογή, σύμφωνα με το πλαίσιο Sendai για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών 2015-2030, ολιστικής διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών σε όλα τα επίπεδα.
- Στήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών για βιώσιμη και ανθεκτική δόμηση
Υποστήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας, για την κατασκευή βιώσιμων και ανθεκτικών κτιρίων που χρησιμοποιούν τοπικά υλικά.

Εκπαίδευση για τον SDG11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Η εκπαίδευση βρίσκεται στο επίκεντρο της βιώσιμης ανάπτυξης και των ΣΒΑ. Για να ζήσουν οι άνθρωποι βιώσιμα, πρέπει να μάθουν. Απαιτούνται ορισμένες βασικές δεξιότητες, αξίες και στάσεις για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και να συμβάλουν στη δημιουργία βιώσιμων κοινωνιών. Αλλά στον σημερινό ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πρότυπα αναδιαμορφώνονται συνεχώς, οι άνθρωποι πρέπει επίσης να επαναξιολογούν και να ανανεώνουν τη μάθησή τους συνεχώς καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Η δια βίου μάθηση μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο πόρο για την υποστήριξη των ατόμων και των κοινοτήτων ώστε να επιτύχουν βιώσιμη κοινωνική και

οικονομική πρόοδο. Χρειάζεται μια θεμελιώδης αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε για το ρόλο της εκπαίδευσης στην παγκόσμια ανάπτυξη, επειδή έχει καταλυτικό αντίκτυπο στην ευημερία των ατόμων και στο μέλλον του πλανήτη μας. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, η εκπαίδευση έχει την ευθύνη να συμβαδίζει με τις προκλήσεις και τις προσδοκίες του 21ου αιώνα και να προάγει τους σωστούς τύπους αξιών και δεξιοτήτων που θα οδηγήσουν σε μια βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και σε μια ειρηνική συμβίωση.

Η εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να συμβάλει σε ένα νέο όραμα βιώσιμης παγκόσμιας ανάπτυξης.

Η ποιοτική εκπαίδευση παρέχει τα κατάλληλα εργαλεία για να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της διαχείρισης των αποβλήτων και της ποιότητας του αέρα. Προετοιμάζει τις κοινότητες να διαχειριστούν σωστά τους πόρους τους και να αντιμετωπίσουν το κλίμα

αλλαγή. Μέσω των συμμετοχικών προσεγγίσεων, οι κοινότητες συμμετέχουν σε συζητήσεις και στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τη βελτίωση των πόλεών τους.

Η κατανόηση των βασικών ανθρώπινων αναγκών εμβαθύνεται σε αυτό το στάδιο, καθώς και η γνώση του τρόπου με τον οποίο αυτές αντιμετωπίζονται στους τοπικούς αστικούς, περιαστικούς και αγροτικούς οικισμούς. Σε αυτή τη βάση, οι μαθητές μπορούν να εντάξουν αυτές τις ανθρώπινες ανάγκες στις ανάγκες των ευρύτερων οικοσυστημάτων που τους περιβάλλουν και να ενδιαφερθούν περισσότερο και να γίνουν υπεύθυνοι για την προστασία του άμεσου περιβάλλοντός τους.

Ο ρόλος των ΜΚΟ

Οι εκπαιδευτικοί και οι ακτιβιστές των ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση του ΣΒΑΑ για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Μέσω των δραστηριοτήτων μας μπορούμε να υποστηρίξουμε τους ωφελούμενους και να συνηγορήσουμε για αλλαγές στις κοινότητές μας, ώστε να γίνουν πιο βιώσιμες για όλους. Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές για το πώς μπορούμε να το κάνουμε αυτό:

- Προώθηση της εμπλοκής και της συμμετοχής της κοινότητας στις τοπικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τον αστικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη. Ενθάρρυνση των μελών της κοινότητας να μοιραστούν τις απόψεις και τις ιδέες τους για τη δημιουργία βιώσιμων και βιώσιμων κοινοτήτων
- Υποστήριξη πολιτικών και κανονισμών που υποστηρίζουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και υποδομή, όπως η προώθηση ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, δημόσιων μεταφορών, χώρων πρασίνου και πρωτοβουλιών για τη μείωση των αποβλήτων.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων που προωθούν βιώσιμες πρακτικές διαβίωσης, όπως η ανακύκλωση και η κομποστοποίηση, η εξοικονόμηση νερού και οι φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές μεταφοράς.
- Προώθηση συμπράξεων μεταξύ κοινοτικών οργανώσεων, κυβερνητικών υπηρεσιών και φορέων του ιδιωτικού τομέα για την υποστήριξη πρωτοβουλιών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

- Χρήση της τεχνολογίας και των δεδομένων για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιπτώσεων των πρωτοβουλιών αστικής ανάπτυξης στο περιβάλλον και τις κοινότητες και χρήση των πληροφοριών αυτών για τη λήψη αποφάσεων με βάση τα δεδομένα και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της αειφορίας.
- Παροχή πρωτοβουλιών εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για την προώθηση βιώσιμων συμπεριφορών και πρακτικών μεταξύ των κατοίκων και των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για την εξοικονόμηση ενέργειας,

μείωση των αποβλήτων και βιώσιμες επιλογές μεταφοράς.

- Υποστηρίξτε την ανάπτυξη πράσινων υποδομών, όπως πράσινες στέγες, κήπους βροχής και διαπερατά πεζοδρόμια, για να μειώσετε τις επιπτώσεις της αστικοποίησης στους φυσικούς πόρους και να βελτιώσετε την ανθεκτικότητα των πόλεων.

Καλές πρακτικές

Οι οργανισμοί εργάζονται ήδη για τη δημιουργία έλξης και ισχυρών θεμελίων για την επίτευξη των ΣΒΑ. Ο κατάλογος των ΜΚΟ που επικεντρώνονται στην επίτευξη των στόχων του SDG11 είναι ο ακόλουθος:

- Το C40 είναι ένα δίκτυο των μεγαλουπόλεων του κόσμου που έχει δεσμευτεί για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Συγκεντρώνει ένα μοναδικό σύνολο πλεονεκτημάτων και δημιουργεί μια κοινή αίσθηση του σκοπού. Το C40 προσφέρει στις πόλεις ένα αποτελεσματικό φόρουμ όπου μπορούν να συνεργαστούν, να μοιραστούν γνώσεις και να προωθήσουν ουσιαστική, μετρήσιμη και βιώσιμη δράση για την κλιματική αλλαγή.
- Το IUFN είναι ένας διεθνής κόμβος βιώσιμου επισιτιστικού συστήματος για τις περιφέρειες των πόλεων, που φέρνει σε επαφή τη διακρατική ερευνητική κοινότητα και τις τοπικές αρχές γύρω από τις τοπικές επισιτιστικές προκλήσεις.
- Το 100RC υποστηρίζει την υιοθέτηση και ενσωμάτωση μιας αντίληψης της ανθεκτικότητας που δεν περιλαμβάνει μόνο τα σοκ - σεισμούς, πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λπ. - αλλά και τις πιέσεις που αποδυναμώνουν τον ιστό μιας πόλης σε καθημερινή ή κυκλική βάση.
- Το ICLEI βοηθά τα μέλη του να καταστήσουν τις πόλεις και τις περιφέρειές τους βιώσιμες, με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, ανθεκτικές, οικολογικά κινητές, βιοποικιλιακές, αποδοτικές

ως προς τους πόρους και παραγωγικές, υγιείς και ευτυχισμένες, με πράσινη οικονομία και έξυπνες υποδομές.

Εργασία 1: Σκέψεις για την κοινότητά σας

1. Βρείτε έναν ήσυχο και άνετο χώρο όπου μπορείτε να αναλογιστείτε τις προσωπικές σας εμπειρίες από τη ζωή σε αστικό περιβάλλον. Σκεφτείτε να αφιερώσετε 30-45 λεπτά γι' αυτή την εργασία.
2. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να αναλογιστείτε τις εμπειρίες σας από τη ζωή σε αστικό περιβάλλον. Σκεφτείτε τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που παρατηρήσατε ή βιώσατε. Σκεφτείτε ερωτήσεις όπως:
 - Ποιες περιβαλλοντικές προκλήσεις έχετε παρατηρήσει ή βιώσει σε αστικά περιβάλλοντα;
 - Πώς έχουν επηρεάσει τις εμπειρίες σας σε αστικό περιβάλλον κοινωνικοί παράγοντες, όπως η εισοδηματική ανισότητα ή οι διακρίσεις;
 - Έχετε παρατηρήσει κάποια μοτίβα ή τάσεις στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που έχετε παρατηρήσει ή βιώσει σε αστικά περιβάλλοντα;
3. Αφού αναλογιστείτε τις εμπειρίες σας, σκεφτείτε πώς αυτές οι προκλήσεις ευθυγραμμίζονται με το ΣΒΑΑ για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Αυτός ο SDG επιδιώκει τη δημιουργία πόλεων που είναι βιώσιμες, χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτικές. Εξετάστε πώς οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που εντοπίσατε ευθυγραμμίζονται με αυτόν τον στόχο. Ίσως θελήσετε να εξετάσετε ερωτήσεις όπως:
 - Πώς οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που εντοπίσατε συμβάλλουν στη μη βιώσιμη ή αποκλειστική αστική ανάπτυξη;
 - Ποιες αλλαγές ή βελτιώσεις θα μπορούσαν να γίνουν για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις και να προωθηθεί η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς αστική ανάπτυξη;
 - Πώς μπορείτε εσείς, ως εκπαιδευτικός που εργάζεστε με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό, να βοηθήσετε στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς αστικής ανάπτυξης;
4. Καταγράψτε τους προβληματισμούς σας και μοιραστείτε τους με την ομάδα σας για να κάνετε καταιγισμό ιδεών σχετικά με τις αλλαγές που θα μπορούσατε να εφαρμόσετε στον οργανισμό στον οποίο εργάζεστε για να συμβάλλετε στην επίτευξη του SDG για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες.

Εργασία 2: Έρευνα βέλτιστων πρακτικών

1. Προσδιορίστε μια πρωτοβουλία βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην κοινότητά σας ή σε άλλη κοινότητα. Θα μπορούσε να είναι ένα πρόγραμμα, έργο, πολιτική ή πρωτοβουλία που προωθεί τη βιώσιμη διαβίωση, μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή αντιμετωπίζει τις κοινωνικές ανισότητες στις αστικές περιοχές.
2. Διεξάγετε έρευνα σχετικά με την πρωτοβουλία χρησιμοποιώντας διάφορες πηγές, όπως κυβερνητικούς ιστότοπους, άρθρα ειδήσεων, ακαδημαϊκά περιοδικά και κοινοτικές οργανώσεις. Δώστε προσοχή σε παράγοντες όπως ο αντίκτυπος της πρωτοβουλίας στο περιβάλλον, η εμπλοκή και η συμμετοχή της κοινότητας και η αποτελεσματικότητά της στην επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας.
3. Γράψτε μια σύντομη έκθεση ή δημιουργήστε μια παρουσίαση που να συνοψίζει τα ευρήματά σας. Φροντίστε να συμπεριλάβετε μια επισκόπηση της πρωτοβουλίας, τους στόχους βιωσιμότητας, τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη των στόχων αυτών και τον αντίκτυπο της πρωτοβουλίας στο περιβάλλον και την κοινότητα. Επίσης, συμπεριλάβετε τις σκέψεις σας σχετικά με τα δυνατά και αδύνατα σημεία της πρωτοβουλίας και τις συστάσεις για βελτίωση.

Εργασία 3: Σχεδιασμός της αλλαγής

1. Επιλέξτε ένα θέμα βιωσιμότητας στην κοινότητά σας που σας ενδιαφέρει, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η διαχείριση αποβλήτων ή οι βιώσιμες μεταφορές.
2. Αναπτύξτε ένα σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει βήματα για την ευαισθητοποίηση, την εμπλοκή της κοινότητας και την υπεράσπιση της αλλαγής πολιτικής. Εξετάστε στρατηγικές όπως η διοργάνωση κοινοτικών εκδηλώσεων, η δημιουργία εκστρατειών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η προσέγγιση τοπικών

- κυβερνητικούς εκπροσώπους.
- Εφαρμόστε το σχέδιο δράσης σας και αξιολογήστε τον αντίκτυπό του. Παρακολουθήστε την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών σας και προσαρμόστε την προσέγγισή σας ανάλογα με τις ανάγκες. Φροντίστε να τεκμηριώνετε την πρόοδό σας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίσατε.
 - Σκεφτείτε τι μάθατε από την εμπειρία και μοιραστείτε τις ιδέες σας με τους συναδέλφους σας. Σκεφτείτε ερωτήσεις όπως:
 - Τι λειτούργησε καλά;
 - Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίσατε;
 - Τι μάθατε σχετικά με τη βιωσιμότητα και την εμπλοκή της κοινότητας;
 - Πώς θα μπορούσατε να εφαρμόσετε αυτές τις γνώσεις στο έργο σας ως εκπαιδευτικός;

Εργαστήριο: Βιώσιμες πόλεις για όλους

Στόχοι:

- Να κατανοήσετε τη σημασία των βιώσιμων πόλεων και τον ρόλο που διαδραματίζουν στην επίτευξη των ΣΒΑ.
- Προσδιορισμός στρατηγικών για την προώθηση της συμμετοχικότητας στα αστικά περιβάλλοντα
- Ανάπτυξη σχεδίου για κοινοτική δράση

Υλικά:

- Έντυπα με τον ορισμό και τις οδηγίες για την ομαδική δραστηριότητα
- Χαρτί Flipchart και μαρκαδόροι για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες
- Post-it και μαρκαδόροι για δραστηριότητες μικρών ομάδων

Βήμα προς βήμα οδηγίες

- Εισαγωγή (20 λεπτά)
 - Δώστε στους συμμετέχοντες τον ορισμό του SDG 11: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες (βλ. φυλλάδιο 1).
 - Να οργανώσετε μια εναρκτήρια συζήτηση για τη σημασία των πόλεων και τον αντίκτυπό τους στους κατοίκους, εστιάζοντας στα οφέλη των βιώσιμων πόλεων
- Ομαδική εργασία (45 λεπτά)
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να ετοιμάσουν μια μικρή παρουσίαση σχετικά με τις κύριες προκλήσεις που βλέπουν στις πόλεις τους και τις πιθανές στρατηγικές για τον μετριασμό των προβλημάτων που εντοπίστηκαν (δείτε το φυλλάδιο 2 για τις ερωτήσεις καθοδήγησης).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα ευρήματά της
- Ανάπτυξη σχεδίου δράσης (1 ώρα 30 λεπτά)
 - Χωρίστε ξανά τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σχεδιάσουν μια μικρή κοινοτική δράση (δείτε το δεύτερο φυλλάδιο για τις κατευθυντήριες ερωτήσεις).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τις ιδέες της
- Περίληψη (10 λεπτά)
 - Συγκεντρωτική συζήτηση με επίκεντρο το τι έμαθαν οι συμμετέχοντες και πώς σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν τις νέες τους ικανότητες στην καθημερινή τους ζωή.

Έντυπο 1: Ορισμός του SDG 11

Ο ΣΒΑ 11 - Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες είναι ένας από τους 17 στόχους που υιοθετήθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 ως μέρος της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ο SDG 11 αποσκοπεί στο να "καταστήσει τις πόλεις και τους οικισμούς χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες".

Ο στόχος έχει διάφορους στόχους, μεταξύ των οποίων:

1. Εξασφάλιση πρόσβασης σε ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση για όλους
2. Παροχή πρόσβασης σε ασφαλή, οικονομικά προσιτά και βιώσιμα συστήματα μεταφορών για όλους
3. Βελτίωση του αστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης με τρόπο συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο
4. Ενίσχυση των προσπάθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
5. Μείωση του αριθμού των ατόμων που πλήττονται από καταστροφές και αύξηση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές στις αστικές περιοχές
6. Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων και προώθηση της βιώσιμης χρήσης και κατανάλωσης πόρων
7. Εξασφάλιση καθολικής πρόσβασης σε πράσινους και δημόσιους χώρους
8. Παροχή πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές για όλους, ιδίως για όσους ζουν σε παραγκουπόλεις και άτυπους οικισμούς.

Φυλλάδιο 2: Καθοδηγητικές ερωτήσεις για την ομαδική εργασία

1. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην καθημερινή σας ζωή στην πόλη;
2. Ποια είναι μερικά από τα φυσικά εμπόδια που σας εμποδίζουν να έχετε πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και πόρους, όπως η στέγαση, η μεταφορά, η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση;
3. Ποια είναι τα κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια που αντιμετωπίζετε στην πόλη;
4. Πώς επηρεάζουν αυτά τα εμπόδια την ικανότητά σας να συμμετέχετε σε κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές δραστηριότητες στην πόλη;
5. Υπάρχουν πολιτιστικά ή γλωσσικά εμπόδια που σας εμποδίζουν να έχετε πρόσβαση σε σημαντικές πληροφορίες και υπηρεσίες στην πόλη;
6. Πώς επηρεάζει η έλλειψη οικονομικά προσιτών κατοικιών την ικανότητά σας να ζείτε στην πόλη;
7. Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην πόλη, όπως η ρύπανση ή η έλλειψη πρόσβασης σε χώρους πρασίνου;
8. Πώς επηρεάζουν αυτές οι προκλήσεις την υγεία και την ευημερία σας;
9. Πώς αισθάνεστε για την ασφάλεια της κοινότητάς σας και τι μπορεί να γίνει για τη βελτίωσή της;
10. Πώς μπορεί η πόλη να συμπεριλάβει περισσότερο όλους τους κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;

Έντυπο 3: Ανάπτυξη του σχεδίου δράσης

1. Προσδιορίστε το πρόβλημα:
 - Ποια είναι τα πιο πιεστικά ζητήματα που σχετίζονται με τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

και τα οποία βλέπετε στην τοπική σας κοινότητα;

- Ποια είναι κάποια συγκεκριμένα προβλήματα που θα θέλατε να αντιμετωπίσετε μέσω της κοινοτικής σας δράσης;

2. Θέστε στόχους και σκοπούς:

- Ποιοι είναι οι ειδικοί στόχοι και σκοποί της κοινοτικής σας δράσης;
- Πώς θα μετρήσετε την επιτυχία της δράσης σας;

3. Αναπτύξτε ένα σχέδιο δράσης:

- Ποια συγκεκριμένα βήματα θα ακολουθήσετε για να επιτύχετε τους στόχους και τους σκοπούς σας;
 - Ποιος θα είναι υπεύθυνος για κάθε βήμα;
 - Τι πόρους θα χρειαστείτε;
 - Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση κάθε βήματος;
4. να εντοπίσει πιθανούς εταίρους:
- Ποιοι είναι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι που μπορούν να υποστηρίξουν την κοινοτική σας δράση;
 - Πώς μπορείτε να τους εμπλέξετε στην προσπάθειά σας;
 - Πώς μπορείτε να οικοδομήσετε συνεργασίες για να αξιοποιήσετε πόρους και τεχνογνωσία;
5. Σχέδιο βιωσιμότητας:
- Πώς μπορείτε να διασφαλίσετε ότι η δράση σας στην κοινότητα θα έχει διαρκή αντίκτυπο;
 - Ποια μέτρα μπορείτε να λάβετε για να διασφαλίσετε ότι η δράση σας είναι βιώσιμη μακροπρόθεσμα;
6. Αξιολογήστε και προσαρμόστε:
- Πώς θα αξιολογήσετε την αποτελεσματικότητα της κοινοτικής σας δράσης;
 - Ποιες προσαρμογές μπορεί να χρειαστεί να κάνετε για να εξασφαλίσετε την επιτυχία του;

Κεφάλαιο 7:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Ορισμός των εννοιών

Η υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή είναι ο ^{12ος} από τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτός ο ΣΒΑ αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι η οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη συνδυάζεται με υπεύθυνα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Ο στόχος αυτός αποσκοπεί στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των οικο- νομικών δραστηριοτήτων και στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων, ενώ παράλληλα διασφαλίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι χωρίς αποκλεισμούς και ωφελεί όλους τους τομείς της κοινωνίας.

Οι στόχοι του SDG 12 είναι:

1. Επίτευξη βιώσιμης διαχείρισης και αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων
2. Μείωση στο μισό της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτών και μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών μετά τη συγκομιδή.
3. Διπλασιασμός του ρυθμού βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη ροή των φυσικών πόρων
4. Επίτευξη της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των χημικών ουσιών και όλων των αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σύμφωνα με τα συμφωνηθέντα διεθνή πλαίσια, και σημαντική μείωση της επαναχρησιμοποίησής τους στον αέρα, το νερό και το έδαφος, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις τους στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.
5. Μείωση των αρνητικών κατά κεφαλήν περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων, μεταξύ άλλων με ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και στη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.
6. Να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι παντού έχουν τις σχετικές πληροφορίες και την ευαισθητοποίηση για την αειφόρο ανάπτυξη και τον τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.
7. Ενθάρρυνση των εταιρειών, ιδίως των μεγάλων και πολυεθνικών εταιρειών, να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες για τη βιωσιμότητα στον κύκλο υποβολής εκθέσεων.
8. Προώθηση πρακτικών δημόσιων συμβάσεων που είναι βιώσιμες, σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες

Βιώσιμη κατανάλωση είναι η χρήση υπηρεσιών και συναφών προϊόντων που ανταποκρίνονται στις βασικές ανάγκες και προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής στους ανθρώπους. Αυτός ο τύπος κατανάλωσης ελαχιστοποιεί τη χρήση φυσικών πόρων και τοξικών υλικών και μειώνει τις ρυπογόνες εκπομπές αποβλήτων κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής της υπηρεσίας ή του προϊόντος, ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών.

Βιώσιμη παραγωγή είναι η δημιουργία αγαθών και υπηρεσιών με διαδικασίες και συστήματα που δεν ρυπαίνουν, που εξοικονομούν και διατηρούν την ενέργεια και τους φυσικούς πόρους, που είναι οικονομικά βιώσιμα, ασφαλή και υγιεινά για τους εργαζόμενους και τους καταναλωτές και που είναι κοινωνικά και δημιουργικά αποδοτικά.

SDG 12 και κοινωνικός αποκλεισμός

Η τρέχουσα κατάσταση του SDG 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή) ποικίλλει ανά χώρα

και περιοχή, αλλά συνολικά η πρόοδος είναι αργή.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο κόσμος δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων του SDG 12 έως το 2030. Ενώ έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε τομείς όπως η αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η μείωση της χρήσης ουσιών που καταστρέφουν το όζον, έχει σημειωθεί μικρή πρόοδος σε τομείς όπως

όπως η μείωση της σπατάλης τροφίμων και η αύξηση της χρήσης βιώσιμων δημόσιων προμηθειών.

Όσον αφορά τους ενήλικες που βρίσκονται σε κίνδυνο αποκλεισμού, μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις στην πρόσβαση σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και στη συμμετοχή σε βιώσιμες καταναλωτικές και παραγωγικές μεθόδους. Ορισμένες από τις κύριες προκλήσεις για τους ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού περιλαμβάνουν τα εξής:

- Περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες και εκπαίδευση σχετικά με βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και με τον τρόπο που πρέπει να γίνονται βιώσιμες επιλογές. Αυτό μπορεί να τους δυσκολεύει να κατανοήσουν τα οφέλη της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν.
- Περιορισμένοι πόροι για επενδύσεις σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, γεγονός που καθιστά δύσκολο για τους ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο να αποκτήσουν οικονομικά βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες. Μπορεί επίσης να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, γεγονός που μπορεί να τους δυσχεράνει να επενδύσουν σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες.
- Είναι πιθανότερο να εργάζονται σε θέσεις εργασίας που σχετίζονται με μη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή. Οι ενήλικες που κινδυνεύουν από τον αποκλεισμό ενδέχεται να έχουν περισσότερες πιθανότητες να εργάζονται σε θέσεις εργασίας που συνδέονται με μη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, όπως στις εξορυκτικές βιομηχανίες ή σε άτυπους τομείς με κακές συνθήκες εργασίας. Αυτές οι θέσεις εργασίας μπορεί να τους εκθέτουν σε περιβαλλοντικούς κινδύνους και μπορεί να μην τους παρέχουν τους πόρους και την υποστήριξη που απαιτούνται για να κάνουν βιώσιμες επιλογές.

- Περιορισμένη πρόσβαση σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες λόγω του τόπου διαμονής τους ή άλλων παραγόντων, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

- Περιορισμένη πολιτική εκπροσώπηση: Αυτό μπορεί να τους δυσχεράνει την υπεράσπιση βιώσιμων πολιτικών και πρακτικών.
- Περιορισμένη πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση, γεγονός που μπορεί να τους δυσχεράνει τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

Κορυφή της φόρμας

Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες και τα εμπόδια των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό κατά την αντιμετώπιση του SDG 12 και την εφαρμογή βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να γίνει παρέχοντάς τους τους πόρους και την εκπαίδευση που απαιτούνται για να κάνουν βιώσιμες επιλογές και να υπερασπιστούν βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές.

Ο ρόλος των ΜΚΟ στην εκπαίδευση ενηλίκων για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή

Η εκπαίδευση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής μεταξύ των ενηλίκων μαθητών που κινδυνεύουν να αποκλειστούν. Μπορεί να συμβάλει στην ενδυνάμωση των ενήλικων εκπαιδευομένων ώστε να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν και να υπερασπίζονται βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές. Η εκπαίδευση μπορεί επίσης να βοηθήσει τους ενήλικους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η εκπαίδευση μπορεί να προωθήσει τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μεταξύ ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν:

- Παροχή πληροφοριών και ευαισθητοποίησης για να βοηθηθούν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι να κατανοήσουν τα οφέλη της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και πληροφορίες σχετικά με βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων που είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή κατάρτισης σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, τη μείωση των αποβλήτων και τη βιώσιμη προμήθεια, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης σχετικά με τον βιώσιμο τρόπο ζωής και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής: Η εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να γίνουν ενεργά μέλη σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή ευκαιριών στους ενήλικες εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν σε κοινοτικά έργα και να υποστηρίξουν βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές.
- Ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης που μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αξιολογούν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις

υπηρεσίες που χρησιμοποιούν.

- Οικοδόμηση των απαραίτητων ικανοτήτων για τη συμμετοχή σε βιώσιμες μεθόδους κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης στον οικονομικό αλφαριθμητισμό, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σε βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές.

Μαθησιακοί στόχοι

Σύμφωνα με την UNESCO, όταν διδάσκουμε (ενήλικες) εκπαιδευόμενους σχετικά με το ΣΒΑ 12, ο ρόλος μας ως εκπαιδευτές είναι να διασφαλίσουμε ότι η μαθησιακή διαδικασία έχει σχεδιαστεί με τρόπο που βοηθά τους εκπαιδευόμενους να επιτύχουν τους ακόλουθους στόχους:

Γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι

- Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι ατομικές επιλογές τρόπου ζωής επηρεάζουν την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη.
- Κατανόηση των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης και των αλυσίδων αξίας και της αλληλοσυσχέτισης της παραγωγής και της κατανάλωσης (προσφορά και ζήτηση, τοξικές ουσίες, εκπομπές CO₂, παραγωγή αποβλήτων, υγεία, συνθήκες εργασίας, φτώχεια κ.λπ.).
- Γνώση των ρόλων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των διαφόρων παραγόντων στην παραγωγή και την κατανάλωση (μέσα ενημέρωσης και διαφήμιση, επιχειρήσεις, δήμοι, νομοθεσία, καταναλωτές κ.λπ.).
- Γνώση των στρατηγικών και των πρακτικών βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης.
- Κατανόηση των διλημάτων/ανταλλαγών που σχετίζονται με τις αλλαγές του συστήματος που είναι απαραίτητες για την επίτευξη βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής.

Κοινωνικο-συναισθηματικοί μαθησιακοί στόχοι

- Να είναι σε θέση να επικοινωνούν την ανάγκη για βιώσιμες πρακτικές στην παραγωγή και την κατανάλωση.
- Να είναι σε θέση να ενθαρρύνει τους άλλους να ακολουθήσουν βιώσιμες πρακτικές στην κατανάλωση και την παραγωγή.
- Να είναι σε θέση να διακρίνουν μεταξύ αναγκών και επιθυμιών και να προβληματίζονται για τη δική τους ατομική καταναλωτική συμπεριφορά υπό το πρίσμα των αναγκών του φυσικού κόσμου, άλλων ανθρώπων, πολιτισμών και χωρών και των μελλοντικών γενεών.
- Να είναι σε θέση να οραματίζονται βιώσιμους τρόπους ζωής.
- Να μπορούν να αισθάνονται υπεύθυνοι για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις της ατομικής τους συμπεριφοράς ως παραγωγοί ή καταναλωτές.

Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι

- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν δραστηριότητες που σχετίζονται με την κατανάλωση χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα κριτήρια αειφορίας.
- Να είναι σε θέση να αξιολογεί, να συμμετέχει και να επηρεάζει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με τις εξαγορές στον δημόσιο τομέα.
- Να είναι σε θέση να προωθήσει βιώσιμα πρότυπα παραγωγής.
- Να είναι σε θέση να αναλάβουν με κριτικό πνεύμα το ρόλο τους ως ενεργά ενδιαφερόμενοι στην αγορά.
- Να είναι σε θέση να αμφισβητούν τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς προσανατολισμούς στην

κατανάλωση και την παραγωγή.

Εργασία 1: Αναστοχασμός σχετικά με τα προσωπικά καταναλωτικά και παραγωγικά πρότυπα

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να συνειδητοποιήσετε πώς οι συνήθειες συμπεριφορές σας σχετίζονται με την κατανάλωση και την παραγωγή. Η κατανόηση αυτού του γεγονότος θα σας βοηθήσει να εφαρμόσετε αλλαγές στον τρόπο ζωής σας και να ευαισθητοποιηθείτε, οπότε θα είστε πιο ικανοί να δώσετε παραδείγματα για το πώς να ζείτε πιο βιώσιμα στους ενήλικες μαθητές σας που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Για την εργασία αυτή, χρησιμοποιήστε το ημερολόγιο προβληματισμού που σας ζητήσαμε να δημιουργήσετε στην αρχή του μαθήματος.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Για μία εβδομάδα, χρησιμοποιήστε το ημερολόγιο για να καταγράψετε όλα όσα καταναλώνετε και παράγετε. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τρόφιμα, ρούχα, είδη οικιακής χρήσης, μεταφορές και άλλα αγαθά και υπηρεσίες.

2. Για κάθε στοιχείο, καταγράψτε τις ακόλουθες πληροφορίες:

Το ίδιο το αντικείμενο

Η πηγή (π.χ. από πού το αγοράσατε, από ποιον το λάβατε)

Ο λόγος της κατανάλωσης ή της παραγωγής (π.χ. για προσωπική χρήση, για εργασία, ως δώρο κ.λπ.)

Τυχόν σκέψεις ή συναισθήματα που είχατε σχετικά με την κατανάλωση ή την παραγωγή του αντικειμένου.

3. Μετά από μία εβδομάδα, επανεξετάστε το ημερολόγιό σας και προβληματιστείτε σχετικά με τις καταναλωτικές και παραγωγικές σας συνήθειες. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Ποιες ήταν οι κύριες πηγές κατανάλωσης και παραγωγής σας;

Πώς άλλαξαν τα καταναλωτικά και παραγωγικά σας πρότυπα κατά τη διάρκεια της εβδομάδας;

Υπήρχαν αντικείμενα που καταναλώσατε ή παράξατε και για τα οποία νιώσατε ενοχές ή ανησυχία;

Υπήρχαν αντικείμενα που καταναλώσατε ή παράξατε για τα οποία νιώσατε καλά;

Υπάρχουν αλλαγές που θα θέλατε να κάνετε στις καταναλωτικές και παραγωγικές σας συνήθειες στο μέλλον;

Υπάρχουν προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην προσπάθειά σας να κάνετε αυτές τις αλλαγές;

4. Μοιραστείτε τους προβληματισμούς σας σε μια ομαδική συζήτηση και κάντε καταιγισμό ιδεών για να μειώσετε τις αρνητικές επιπτώσεις των καταναλωτικών και παραγωγικών σας προτύπων.

Εργασία 2: Αναστοχασμός σχετικά με τη σύνδεση μεταξύ του SDG 12, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης

Αυτή η άσκηση μπορεί να σας βοηθήσει να αναλογιστείτε πώς οι διδακτικές σας πρακτικές ευθυγραμμίζονται με τον ΣΒΑ 12 και πώς μπορείτε να προωθήσετε την κοινωνική ένταξη μεταξύ των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

Επανεξέταση των στόχων και των δεικτών του SDG 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.
Σημειώστε τους τρόπους με τους οποίους η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μπορεί να προωθήσει την κοινωνική ένταξη.

2. Αναλογιστείτε τις τρέχουσες διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πώς οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας προωθούν τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μεταξύ των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;
- Πώς οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας προάγουν την κοινωνική ένταξη των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;
- Υπάρχουν τομείς στους οποίους οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας θα μπορούσαν να βελτιωθούν ώστε να ευθυγραμμιστούν καλύτερα με τον ΣΒΑ 12 και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη;
-

3. Προσδιορίστε μία ή δύο συγκεκριμένες δράσεις που μπορείτε να αναλάβετε για να ευθυγραμμίσετε τις διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας με τον ΣΒΑ 12 και να προωθήσετε την κοινωνική ένταξη των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Για παράδειγμα, μπορείτε να ερευνήσετε και να ενσωματώσετε βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις για αγαθά και υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται στα εργαστήριά σας ή να παρέχετε κατάρτιση και εκπαίδευση σχετικά με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή.

4. Δημιουργήστε ένα σχέδιο για την υλοποίηση αυτών των δράσεων και ορίστε ένα χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωσή τους.

5. Σκεφτείτε τον αντίκτυπο αυτών των δράσεων στις διδακτικές σας πρακτικές και στη μαθησιακή εμπειρία των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.

Εργασία 3: Ανάλυση μιας ομιλίας TED για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή

Αυτή η άσκηση σας επιτρέπει να κατανοήσετε βαθύτερα το θέμα της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής αναλύοντας τις ιδέες μιας συγκεκριμένης ομιλίας TED. Θα σας βοηθήσει να προβληματιστείτε σχετικά με το πώς το θέμα σχετίζεται με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και να εντοπίσετε πιθανές επιπτώσεις για τη διδακτική σας πρακτική.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

Επιλέξτε μια ομιλία TED που σχετίζεται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, για παράδειγμα:

[Η ντουλάπα για να πεθάνεις](#)

[Είσαι αυτό που φοράς](#)

[Το υψηλό κόστος της φτηνής μόδας](#)

2. Παρακολουθήστε το το TED ομιλία και πάρτε το σημειώσεις στο το κύριο σημεία και βασικά συμπεράσματα.

3. Αναλύστε την ομιλία, εστιάζοντας στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια είναι τα κύρια επιχειρήματα και στοιχεία που παρουσιάζονται στην ομιλία;
- Πώς σχετίζεται η ομιλία με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή;
- Πώς σχετίζεται η συζήτηση με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό;
- Ποιες προκλήσεις εντοπίζει ο ομιλητής σε σχέση με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή;
- Ποιες λύσεις ή συστάσεις προτείνει ο ομιλητής;
- Ποιες είναι οι πιθανές επιπτώσεις της ομιλίας για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό;

4. Γράψτε μια σύντομη έκθεση που θα συνοψίζει τα ευρήματά σας και θα περιλαμβάνει τυχόν ιδέες ή συστάσεις που έχετε.

5. Μοιραστείτε την έκθεσή σας με έναν συνάδελφο ή μέντορα και ζητήστε ανατροφοδότηση και προτάσεις για βελτίωση.

Σχέδιο εργαστηρίου: Κατανοώντας τους ΣΒΑ: Παραγωγή: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Στόχοι:

- Παροχή της κατανόησης του SDG12 μεταξύ των ενηλίκων εκπαιδευομένων
- Διερεύνηση των προκλήσεων και των ευκαιριών της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και της σχέσης της με την κοινωνική ένταξη μεταξύ ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό
- Παροχή ευκαιρίας στους συμμετέχοντες να μάθουν από πραγματικά παραδείγματα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και τη σχέση της με την κοινωνική ένταξη ενηλίκων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.
- Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να προβληματιστούν σχετικά με τα δικά τους καταναλωτικά και παραγωγικά πρότυπα και πώς μπορούν να ενσωματώσουν βιώσιμες πρακτικές στην προσωπική τους ζωή και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη στις κοινότητές τους.

Απαιτούμενα υλικά:

- Infographics, βίντεο ή άλλοι πόροι για την ομαδική δραστηριότητα (βλ. Υλικά και πόροι)
- Προβολέας
- Flipchart ή πίνακας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

- Εισαγωγή (20 λεπτά)
- Παρουσιάστε το θέμα του εργαστηρίου, το οποίο είναι το SDG 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, και τη σύνδεσή του με την κοινωνική ένταξη.
- Παρέχετε μια επισκόπηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και της σύνδεσής τους με την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη.
- Εξηγήστε τη σημασία του SDG 12 για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της φτώχειας, της ανισότητας και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.
- Επισημάνετε τους συγκεκριμένους στόχους και δείκτες του SDG 12 και τη σημασία τους για τους ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό
- 2.Ομαδική δραστηριότητα (30 λεπτά)
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα ένα σύνολο υλικών (π.χ. άρθρα, βίντεο, infographics) που σχετίζονται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή (βλέπε φυλλάδιο για τον κατάλογο των υλικών).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να αναλύσει το υλικό και να εντοπίσει τις κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες που σχετίζονται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, καθώς και τη σχέση τους με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.
 - Αφήστε χρόνο σε κάθε ομάδα για να παρουσιάσει τα ευρήματά της και για μια ομαδική συζήτηση.

3. Διαδραστική παρουσίαση (30 λεπτά)

- Προσκαλέστε έναν προσκεκλημένο ομιλητή, όπως έναν εκπρόσωπο μιας βιώσιμης επιχείρησης ή ενός κοινοτικού έργου, για να μοιραστεί την εμπειρία του από την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών κατανάλωσης και παραγωγής.
- Παρέχετε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να υποβάλουν ερωτήσεις και να συμμετάσχουν σε διάλογο με τον ομιλητή.
- Χρησιμοποιήστε αυτή την ευκαιρία για να συζητήσετε τις κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και πώς αυτές σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

4. Αναστοχασμός και προγραμματισμός (20 λεπτά)

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν τι έμαθαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου και πώς μπορούν να το εφαρμόσουν στη δική τους ζωή.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν ένα σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής στην προσωπική τους ζωή και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στις κοινότητές τους.
- Διευκολύνετε μια ομαδική συζήτηση για να μοιραστούν τα σχέδια δράσης τους και να συζητήσουν τυχόν προκλήσεις ή ευκαιρίες που μπορεί να συναντήσουν.

–

5. Συμπέρασμα (10 λεπτά)

- Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και τη σημασία του SDG 12 για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της φτώχειας, της ανισότητας και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συνεχίσουν να μαθαίνουν για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και τη σχέση της με την κοινωνική ένταξη.

Υλικά και πόροι

[Το πραγματικό κόστος της](#)

[μόδας The Story of Stuff](#)

[UN SDG 12 infographic](#)

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή: Γιατί έχει σημασία

Κεφάλαιο 1:

ΒΙΩΣΙΜΌΤΗΤΑ

| ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Τι είναι η βιωσιμότητα;

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιηθούν τις δικές τους ανάγκες.

Αυτός ο ορισμός αναφέρεται συχνά ως "ορισμός Brundtland", καθώς προτάθηκε για πρώτη φορά από την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στην έκθεσή της του 1987, "Το κοινό μας μέλλον".

Ο ορισμός αυτός τονίζει τη σημασία της εξισορρόπησης οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων για την επίτευξη ενός βιώσιμου μέλλοντος. Αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες των σημερινών γενεών πρέπει να ικανοποιούνται, αλλά και ότι οι ανάγκες αυτές δεν πρέπει να ικανοποιούνται εις βάρος της ευημερίας και των δυνατοτήτων των μελλοντικών γενεών.

Η βιωσιμότητα είναι ένας κρίσιμος όρος, διότι οι πόροι της Γης είναι πεπερασμένοι και πρέπει να τους χρησιμοποιούμε με σύνεση, προκειμένου να τους διατηρήσουμε για τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο ζούμε σήμερα δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα, καθώς προκαλεί αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η εξάντληση των φυσικών πόρων.

Η ανάπτυξη της έννοιας της βιωσιμότητας οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- Η συνειδητοποίηση ότι ο σημερινός τρόπος ζωής μας δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα
- Η ανάγκη εξεύρεσης αποδοτικότερων και αποτελεσματικότερων τρόπων χρήσης των πόρων
- Η επιθυμία να δημιουργηθεί ένας πιο δίκαιος και ευημερών κόσμος για όλους

Κοινωνική διάσταση της βιωσιμότητας

Η βιωσιμότητα σε κοινωνική διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Αυτό περιλαμβάνει ζητήματα κοινωνικής ισότητας, δικαιοσύνης και ευημερίας.

Σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, η βιωσιμότητα σημαίνει να διασφαλίζεται ότι όλα τα μέλη της κοινωνίας έχουν την ευκαιρία να ικανοποιούν τις βασικές τους ανάγκες και να ζουν μια ικανοποιητική και υγιή ζωή. Σημαίνει επίσης την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της συμμετοχικότητας και την προσπάθεια εξάλειψης της φτώχειας, της ανισότητας και των διακρίσεων.

Η επίτευξη της βιωσιμότητας στην κοινωνική διάσταση απαιτεί την αντιμετώπιση μιας σειράς ζητημάτων, όπως:

- Πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και άλλες βασικές υπηρεσίες
- Δίκαιη κατανομή των πόρων και των ευκαιριών
- Ενδυνάμωση περιθωριοποιημένων και μειονεκτουσών ομάδων
- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- Υποστήριξη ισχυρών και υγιών κοινοτήτων

Υπάρχουν διάφορες θεωρίες βιωσιμότητας που εστιάζουν στην κοινωνική διάσταση της έννοιας, ή στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Οι θεωρίες αυτές επιδιώκουν να κατανοήσουν τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αειφορία και να προσδιορίσουν στρατηγικές για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Ορισμένες από τις κύριες θεωρίες της αειφορίας σε κοινωνικό επίπεδο περιλαμβάνουν:

- Τα βιώσιμα μέσα διαβίωσης υπογραμμίζουν τη σημασία της υποστήριξης των μέσων διαβίωσης των ατόμων και των κοινοτήτων με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμος. Επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση των ανθρώπων ώστε να βρίσκουν τρόπους βιοπορισμού συμβατούς με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.
- Το κοινωνικό κεφάλαιο υπογραμμίζει το ρόλο των κοινωνικών δεσμών, της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Υποδηλώνει ότι τα ισχυρά κοινωνικά δίκτυα και η κοινωνική συνοχή μπορούν να διευκολύνουν την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων.
- Η κοινωνική μάθηση επικεντρώνεται στη σημασία της εκπαίδευσης και της μάθησης για την προώθηση της αειφορίας. Υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας ικανοτήτων και της ενθάρρυνσης της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών προκειμένου να διευκολυνθεί η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
- Η συμμετοχική έρευνα με βάση την κοινότητα τονίζει τη σημασία της συμμετοχής των μελών της κοινότητας στις διαδικασίες έρευνας και λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Υποστηρίζει ότι η συμμετοχή των κοινοτήτων στην ερευνητική διαδικασία μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη ικανοτήτων, στην προώθηση της ιδιοκτησίας και στη διασφάλιση ότι η έρευνα ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Ο βιώσιμος τρόπος ζωής είναι ένας τρόπος ζωής που αποσκοπεί στη μείωση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και στην προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης. Περιλαμβάνει επιλογές που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, κοινωνικά υπεύθυνες και οικονομικά βιώσιμες.

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας εξετάζει τις κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας επικεντρώνεται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων όταν λαμβάνονται αποφάσεις και αναλαμβάνονται δράσεις για την προώθηση της αειφορίας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ζει κανείς βιώσιμα και οι συγκεκριμένες πρακτικές που συνθέτουν έναν βιώσιμο τρόπο ζωής μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τις συνθήκες και τις προτεραιότητες του ατόμου. Ωστόσο, τα κοινά στοιχεία ενός βιώσιμου τρόπου ζωής περιλαμβάνουν:

- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και χρήση καθαρών, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Μείωση της κατανάλωσης νερού και προστασία των υδάτινων πόρων
- Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση
- Χρήση βιώσιμων επιλογών μεταφοράς
- Στήριξη της τοπικής και βιολογικής γεωργίας και των επιχειρήσεων
- Κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον
- Προστασία των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας
- Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης
- Εκπαίδευση του εαυτού μας και των άλλων για θέματα και πρακτικές βιωσιμότητας

Αυτά είναι μερικά μόνο παραδείγματα και υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι με τους οποίους τα άτομα μπορούν να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές στην καθημερινή τους ζωή. Το κλειδί είναι να έχουμε συνείδηση του αντίκτυπου των πράξεών μας και να κάνουμε επιλογές που είναι καλές για το περιβάλλον και την κοινωνία.

Για τους ενήλικες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, η βιωσιμότητα μπορεί να περιλαμβάνει την εξεύρεση τρόπων για την ικανοποίηση των βασικών τους αναγκών με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά υπεύθυνος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει

την εξεύρεση τρόπων πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης, καθώς και την εξεύρεση τρόπων οικοδόμησης κοινωνικών δεσμών και δικτύων υποστήριξης.

Εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα

Η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στο να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινότητες να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αειφορίας. Παρέχοντας γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικές με τη βιωσιμότητα, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της ικανότητας των ατόμων και των κοινοτήτων να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν τα ζητήματα βιωσιμότητας και να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη δράση για να γίνουν φορείς αλλαγής, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας:

- Παροχή πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει στα άτομα τις γνώσεις και την κατανόηση που χρειάζονται για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα, καθώς και για τις επιπτώσεις των διαφόρων δράσεων και συμπεριφορών στο περιβάλλον και στην κοινωνία.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που χρειάζονται τα άτομα και οι κοινότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.
- Προώθηση στάσεων και αξιών που σχετίζονται με την αειφορία:
Ένας από τους ρόλους της εκπαίδευσης είναι η προώθηση θετικών στάσεων και αξιών που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, όπως ο σεβασμός για το περιβάλλον, η κοινωνική ευθύνη και το αίσθημα κοινής ευθύνης για τις προκλήσεις της βιωσιμότητας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διδάξετε για την αειφορία και οι συγκεκριμένες προσεγγίσεις και στρατηγικές θα εξαρτηθούν από το κοινό, τους στόχους της εκπαίδευσης και τους διαθέσιμους πόρους. Ορισμένες γενικές συμβουλές για την οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχετικά με το θέμα που απευθύνονται σε ενήλικες εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να αποκλειστούν περιλαμβάνουν

- Κάνει το θέμα σχετικό και ουσιαστικό
Σύνδεση του θέματος της βιωσιμότητας με τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες του ακροατηρίου και παροχή παραδειγμάτων και περιπτώσιολογικών μελετών που καταδεικνύουν τη σημασία και τη συνάφεια της βιωσιμότητας.
- Χρήση ποικίλων μεθόδων διδασκαλίας
Χρήση μιας σειράς μεθόδων διδασκαλίας για την εμπλοκή διαφορετικών μορφών μάθησης και τη διατήρηση του ενδιαφέροντος του ακροατηρίου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαλέξεις, συζητήσεις, ομαδικές δραστηριότητες, πρακτική μάθηση και εκδρομές.
- Ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και της επίλυσης προβλημάτων
Ενθάρρυνση των μαθητών να σκέφτονται κριτικά για τα θέματα βιωσιμότητας και να εξετάζουν διαφορετικές προοπτικές και προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Ενθάρρυνση των μαθητών να αναπτύξουν τις δικές τους ιδέες και λύσεις για τις προκλήσεις της αειφορίας.
- Τονίζοντας τη σημασία της δράσης
Διδασκαλία σχετικά με τη σημασία της ανάληψης δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας και παροχή ευκαιριών στους ενήλικες εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν σε έργα ή πρωτοβουλίες αειφορίας στις τοπικές τους κοινότητες και πέραν αυτών.
- Χρήση ποικίλων πόρων
Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αφιερωμένων στο θέμα της βιωσιμότητας, οι οποίες είναι κατάλληλες για τις ανάγκες διαφορετικών μαθητών και περιλαμβάνουν διάφορα υλικά, όπως βιβλία, άρθρα, βίντεο, ιστότοπους και προσκεκλημένους ομιλητές.

Το κλειδί για τη διδασκαλία της αειφορίας είναι να γίνει το θέμα σχετικό, ελκυστικό και διαδραστικό και να δοθούν ευκαιρίες στους ενήλικες που βρίσκονται σε κίνδυνο να μάθουν μέσα από την εμπειρία και τη δράση. Η διδασκαλία για την αειφορία μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν κρίσιμες ικανότητες (δεξιότητες, γνώσεις, στάσεις) που μπορούν να τους βοηθήσουν να ευαισθητοποιηθούν και να συμμετάσχουν περισσότερο στη δράση της κοινότητας. Αυτές περιλαμβάνουν:

- Περιβαλλοντικές γνώσεις
Κατανόηση των αρχών της περιβαλλοντικής επιστήμης, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον φυσικό κόσμο και των διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων περιβαλλοντικών συστημάτων.
- Δεξιότητες διαχείρισης πόρων
Η ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης της χρήσης των φυσικών και ανθρώπινων πόρων με τρόπο βιώσιμο και αποτελεσματικό.
- Δεξιότητες επικοινωνίας
Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας πληροφοριών σχετικά με θέματα βιωσιμότητας και συμμετοχής σε διαφορετικά ακροατήρια.
- Ηγετικές ικανότητες
Ικανότητα να εμπνέει, να παρακινεί και να καθοδηγεί άλλους σε προσπάθειες για την αντιμετώπιση προκλήσεων βιωσιμότητας.
- Διαπολιτισμικές ικανότητες
Ικανότητα κατανόησης και σεβασμού των πολιτισμικών διαφορών και αποτελεσματικής συνεργασίας με άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα σε προσπάθειες προώθησης της αειφορίας.
- Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων
Ικανότητα εντοπισμού και ανάλυσης των προκλήσεων βιωσιμότητας και ανάπτυξης δημιουργικών και αποτελεσματικών λύσεων.
- Δεξιότητες συνεργασίας

Ικανότητα αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλους για την επίτευξη κοινών στόχων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Ο ρόλος των ΜΚΟ

Ως μέλη ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν και θα ήθελαν να προωθήσουν έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής μεταξύ των δικαιούχων μας, ο πρωταρχικός μας ρόλος είναι, φυσικά, η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών στους μαθητές. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί ακόμη τρόποι με τους οποίους μπορούμε να εμπλακούμε προκειμένου να προωθήσουμε τη βιωσιμότητα στις κοινότητές μας και όχι μόνο. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- **Διεξαγωγή έρευνας**
Οι ΜΚΟ μπορούν να διεξάγουν έρευνα για θέματα βιωσιμότητας και να χρησιμοποιούν τα ευρήματα για την ενημέρωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ανάπτυξη πολιτικής και τις προσπάθειες υπεράσπισης.
- **Υποστήριξη της αλλαγής πολιτικής**
Οι ΜΚΟ μπορούν να υποστηρίξουν την αλλαγή πολιτικής σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει άσκηση πίεσης για νόμους και κανονισμούς που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα, ή να εργάζονται για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα θέματα βιωσιμότητας και την ανάγκη για δράση.
- **Συνεργασία με άλλους οργανισμούς**
Οι ΜΚΟ μπορούν να συνεργαστούν με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και άλλων ΜΚΟ, για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της εκπαίδευσης.

Εργασία 1: Δημιουργία ενός περιοδικού βιώσιμης πρακτικής

Το καθήκον σας είναι να προβληματιστείτε σχετικά με τις δικές σας πρακτικές βιωσιμότητας, ώστε να αποκτήσετε μεγαλύτερη επίγνωση του τρόπου ζωής σας και να είστε έτσι καλύτερα προετοιμασμένοι να υποστηρίξετε τους μαθητές σας στην ανάπτυξη πιο βιώσιμων πρακτικών.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

- Δημιουργήστε ένα ημερολόγιο (ψηφιακό ή αναλογικό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα σημειωματάριο ή ένα ημερολόγιο) όπου θα καταγράφετε τους προβληματισμούς σας τις επόμενες εβδομάδες. *(Σημειώστε ότι θα σας ζητηθεί να χρησιμοποιήσετε αυτό το ημερολόγιο και στο επόμενο μέρος αυτού του μαθήματος)*
- Εβδομάδα 1: Παρατηρήστε και καταγράψτε όλες τις πρακτικές που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα που ήδη εφαρμόζετε στη ζωή σας (π.χ. μείωση της χρήσης ενέργειας, χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς, υποστήριξη της τοπικής γεωργίας).
- Εβδομάδα 2: Σκεφτείτε και καταγράψτε τις σκέψεις σας σχετικά με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των καθημερινών σας ενεργειών και εξετάστε τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των επιλογών σας που σχετίζονται με τις καθημερινές πτυχές της ζωής σας.
- Εβδομάδα 3: Γράψτε για τυχόν προκλήσεις ή επιτυχίες που έχετε βιώσει όσον αφορά τη βιωσιμότητα, καθώς και για τυχόν στόχους ή βήματα δράσης που θα θέλατε να λάβετε για να βελτιώσετε τις πρακτικές βιωσιμότητας που εφαρμόζετε.
- Εβδομάδα 4: Μοιραστείτε τα ευρήματα και τους προβληματισμούς σας με τους συναδέλφους από τη ΜΚΟ σας. Ποια έργα και δράσεις θα μπορούσατε να σχεδιάσετε προκειμένου να κάνετε την κοινή σας εργασία πιο βιώσιμη;

Εργασία 2: Βιώσιμη Κοινότητα

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε το πλαίσιο της τοπικής σας κοινότητας και να εντοπίσετε τις τοπικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός των βασικών ζητημάτων
Εξετάστε τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα που είναι σημαντικά στην κοινότητά σας. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν θέματα όπως η ποιότητα του αέρα και του νερού, οι μεταφορές, η διαχείριση των αποβλήτων ή η οικονομική ανάπτυξη.
2. Συλλογή δεδομένων
Συλλέξτε δεδομένα σχετικά με τα βασικά ζητήματα που έχετε εντοπίσει. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εξέταση υφιστάμενων πηγών δεδομένων, όπως κυβερνητικές εκθέσεις ή μελέτες, ή τη συλλογή νέων δεδομένων μέσω ερευνών ή ομάδων εστίασης.
3. Εμπλοκή της κοινότητας
Συμμετοχή των μελών της κοινότητας στη διαδικασία εντοπισμού των προκλήσεων βιωσιμότητας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διοργάνωση δημόσιων συναντήσεων, τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης ή τη συμμετοχή σε άλλες μορφές ενημέρωσης για τη συλλογή πληροφοριών και ανατροφοδότησης.
4. Αναλύστε τα δεδομένα
Επανεξετάστε τα δεδομένα που συλλέξατε και εντοπίστε μοτίβα και τάσεις που υποδηλώνουν προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητα. Εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των ζητημάτων που εντοπίσατε.
5. Δώστε προτεραιότητα στις προκλήσεις

Με βάση τα δεδομένα και τη συμβολή της κοινότητας, ιεραρχήστε τις προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητά σας. Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις και τη σκοπιμότητα αντιμετώπισης κάθε προβλήματος.

Εργασία 3: Σχέδιο δράσης για την αειφορία

Με βάση τον προβληματισμό που κάνατε κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ασκήσεων, ο στόχος σας είναι να δημιουργήσετε ένα συγκεκριμένο σχέδιο για τα βήματα που μπορείτε να κάνετε τώρα για να προωθήσετε τη βιωσιμότητα στην κοινότητά σας.

Το σχέδιο δράσης είναι ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός του στόχου
Τι θέλετε να επιτύχετε από άποψη βιωσιμότητας; Να είστε συγκεκριμένοι και να βεβαιωθείτε ότι ο στόχος είναι εφικτός και μετρήσιμος.
2. Προσδιορισμός της τρέχουσας κατάστασης
Ποιες είναι οι τρέχουσες πρακτικές και συνθήκες που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και πρέπει να προσαρμοστούν;
3. Προσδιορισμός πιθανών δράσεων
Ποιες είναι οι συγκεκριμένες δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για την επίτευξη του στόχου; Εξετάστε ένα εύρος επιλογών και να είστε ρεαλιστές ως προς το τι μπορεί να επιτευχθεί με τους διαθέσιμους πόρους.
4. Αξιολόγηση των πιθανών δράσεων
Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις, τη σκοπιμότητα και το κόστος κάθε δράσης. Επιλέξτε τις δράσεις που είναι πιθανότερο να είναι αποτελεσματικές και που ευθυγραμμίζονται με τους διαθέσιμους πόρους.
5. Ανάπτυξη σχεδίου
Δημιουργήστε ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των επιλεγμένων δράσεων. Περιλάβετε ένα χρονοδιάγραμμα και αναθέστε συγκεκριμένα καθήκοντα σε άτομα ή ομάδες.
6. Εφαρμογή του σχεδίου
Ακολουθήστε το σχέδιο και παρακολουθήστε την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου. Πραγματοποιήστε τις απαραίτητες προσαρμογές με βάση τα αποτελέσματα.
7. Αξιολογήστε τα αποτελέσματα
Μετά την εφαρμογή του σχεδίου, αξιολογήστε τα αποτελέσματα και προσδιορίστε τι λειτούργησε καλά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί στο μέλλον.

Σχέδιο εργαστηρίου: Εισαγωγή στην Αειφορία

Μαθησιακοί στόχοι:

- κατανόηση της έννοιας της αειφορίας και των τριών πυλώνων της (κοινωνικός, οικολογικός και περιβαλλοντικός)
- να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις έννοιες της αειφορίας στη ζωή τους και στις κοινότητες στις οποίες ζουν

Υλικά και πόροι:

- ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με την έννοια της αειφορίας και τους τρεις πυλώνες της αειφορίας
- περιπτώσιολογικές μελέτες για πρωτοβουλίες βιωσιμότητας σε διάφορες κοινότητες
- ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Παρουσιάστε το στόχο του εργαστηρίου και κάντε μια επισκόπηση των δραστηριοτήτων (10 λεπτά).
2. Παρουσιάστε τις βασικές έννοιες: βιωσιμότητα και τους τρεις πυλώνες της - βλ. φυλλάδιο 1 (20 λεπτά)
3. Συζήτηση στην ομάδα για τη σημασία της βιωσιμότητας και πώς αυτή εφαρμόζεται στη ζωή και τις κοινότητες των μαθητών (20 λεπτά).
4. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρότερες ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα μια σύντομη περιγραφή μιας βιώσιμης πρακτικής - βλ. φυλλάδιο 2. Ζητήστε τους να τη διαβάσουν και να σκεφτούν τι είδους παρόμοιες λύσεις θα ήθελαν να δουν στις κοινότητές τους.
5. Συνοψίστε τη συζήτηση σε μια μεγάλη ομάδα, εστιάζοντας στις κύριες προκλήσεις που βλέπουν οι συμμετέχοντες στην τοπική τους κοινότητα (10 λεπτά).
6. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις ατομικές βιώσιμες πρακτικές - για παραδείγματα ερωτήσεων δείτε το φυλλάδιο 3 (30 λεπτά).
7. Πραγματοποιήστε μια τελική, συνοπτική συζήτηση, ρωτώντας τους συμμετέχοντες τι έμαθαν και ποια είναι τα σχέδιά τους για την ανάληψη πιο βιώσιμων δράσεων.

Έντυπο 1: Ορισμοί και έννοιες

Βιωσιμότητα

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

"Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες"

Τρεις πυλώνες βιωσιμότητας

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των οικονομικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Συνολικά, η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί βιωσιμότητα σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων κατά τη λήψη αποφάσεων και τη λήψη μέτρων για την προώθηση της αειφορίας.

Φυλλάδιο 2: Βιώσιμες πρακτικές

Η πρωτοβουλία "πράσινες στέγες" στο Τορόντο του Καναδά: (στέγες καλυμμένες με βλάστηση) σε κτίρια της πόλης για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, τη μείωση της απορροής των ομβρίων υδάτων και την παροχή άλλων περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει τη μείωση της χρήσης ενέργειας, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.

Το πρόγραμμα "solarize" στο Πόρτλαντ των ΗΠΑ: Το πρόγραμμα αυτό είναι ένα πρόγραμμα ομαδικών αγορών που βοηθά τις κοινότητες του Πόρτλαντ να εγκαταστήσουν ηλιακούς συλλέκτες στα σπίτια και τις επιχειρήσεις τους. Με τη συγκέντρωση πόρων και την αξιοποίηση της δύναμης μαζικής αγοράς, το πρόγραμμα έχει επιτύχει την αύξηση της υιοθέτησης της ηλιακής ενέργειας στην πόλη και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Το κίνημα των "μεταβατικών πόλεων" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το κίνημα των πόλεων μετάβασης είναι μια πρωτοβουλία υπό την καθοδήγηση της κοινότητας που επιδιώκει να οικοδομήσει ανθεκτικότητα και να μειώσει την εξάρτηση των τοπικών κοινοτήτων από τα ορυκτά καύσιμα. Το κίνημα περιλαμβάνει την ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών, όπως κοινοτικοί κήποι, έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προγράμματα μείωσης των αποβλήτων. Το κίνημα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της κοινοτικής δέσμευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Το πρόγραμμα "Eco-Schools" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το πρόγραμμα "Eco-Schools" είναι μια διεθνής πρωτοβουλία που ενθαρρύνει τα σχολεία να υιοθετήσουν μια ολιστική προσέγγιση της

βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης για τη βιωσιμότητα, την εφαρμογή πρωτοβουλιών βιωσιμότητας στο σχολείο και την εμπλοκή της σχολικής κοινότητας σε θέματα βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας στα σχολεία και στην εμπλοκή των νέων σε θέματα βιωσιμότητας.

Η πρωτοβουλία "Green Deal" στις Κάτω Χώρες: Η πρωτοβουλία "Green Deal" είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα κτίρια. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ της κυβέρνησης, των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών για την προώθηση της βιωσιμότητας στο δομημένο περιβάλλον. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις Κάτω Χώρες.

Η πρωτοβουλία για την "κυκλική οικονομία" στη Φινλανδία: Η πρωτοβουλία για την κυκλική οικονομία είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη και αποδοτική ως προς τους πόρους ο ι κ ο ν ο μ ί α . Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη πολιτικών και πρωτοβουλιών που ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της αποδοτικότητας των πόρων στη Φινλανδία.

Έντυπο 3: Ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να αξιολογήσετε αν ο τρόπος ζωής σας είναι βιώσιμος:

1. Διεξαγωγή ελέγχου βιωσιμότητας
Ο έλεγχος βιωσιμότητας είναι μια συστηματική επισκόπηση του τρόπου ζωής σας για τον εντοπισμό των τομέων στους οποίους χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τους πόρους και των τομέων στους οποίους θα μπορούσατε να κάνετε βελτιώσεις. Για να πραγματοποιήσετε έναν έλεγχο βιωσιμότητας, μπορείτε να παρακολουθείτε τη χρήση των πόρων σας (όπως ενέργεια, νερό και υλικά) και να εξετάζετε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις του τρόπου ζωής σας.
2. Αξιολογήστε το αποτύπωμα άνθρακα:
Το αποτύπωμα άνθρακα είναι ένα μέτρο των αερίων του θερμοκηπίου (όπως το διοξείδιο του άνθρακα) που εκπέμπονται ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων σας. Για να εκτιμήσετε το αποτύπωμα άνθρακα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έναν υπολογιστή υπολογισμού του αποτυπώματος άνθρακα, ο οποίος θα υπολογίσει τις εκπομπές σας με βάση τις καταναλωτικές σας συνήθειες.
3. Εξετάστε τις καταναλωτικές σας συνήθειες
4. Ρίξτε μια ματιά στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καταναλώνετε τακτικά και εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις τους. Χρησιμοποιείτε προϊόντα που είναι κατασκευασμένα από βιώσιμα υλικά ή συμβάλλουν στη δημιουργία αποβλήτων και ρύπανσης; Υποστηρίζετε τοπικές επιχειρήσεις και κοινότητες ή βασίζεστε σε προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν αρνητικές επιπτώσεις αλλού;
5. Αναλογιστείτε τις αξίες και τους στόχους σας
6. Εξετάστε τις προσωπικές σας αξίες και στόχους και πώς ευθυγραμμίζονται με τη βιωσιμότητα. Θέλετε να ζήσετε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής ή υπάρχουν άλλες προτεραιότητες που μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση με τη βιωσιμότητα;

Κεφάλαιο 2:

ΑΚΤΙΒΙΣΜΌΣ ΚΑΙ ΣΥΝΗΓΟΡΊΑ

| Στο πλαίσιο των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και της ιθαγένεια της ΕΕ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Καθορισμός των εννοιών και του νομικού πλαισίου

Η έννοια της ιθαγένειας χρονολογείται από την αρχαία Ελλάδα. Εκείνη την εποχή, "πολίτης" ήταν εκείνος που είχε το δικαίωμα να συμμετέχει ενεργά στη ζωή του κράτους. Αν και μας φαίνεται ασυνήθιστο τώρα, οι σκλάβοι, οι γυναίκες, οι φτωχοί και οι μόνιμοι ξένοι δεν απολάμβαναν αυτό το δικαίωμα. Το να είσαι πολίτης δεν έπρεπε να θεωρείται μόνο δικαίωμα, αλλά πρώτα απ' όλα ήταν καθήκον.

Με την πάροδο των ετών, η έννοια της ιθαγένειας εξελίχθηκε μαζί με την κοινωνία. Σήμερα, κάποιος μπορεί να είναι πολίτης ενός ή περισσότερων κρατών. Αυτό επιβάλλει μια ορισμένη σχέση μεταξύ του ατόμου και του κράτους. Ο πολίτης έχει ορισμένες υποχρεώσεις (π.χ. να πληρώνει φόρους), ενώ το κράτος πρέπει να εγγυάται την προστασία των δικαιωμάτων και των ζωτικών συμφερόντων. Το να είσαι πολίτης σήμερα δεν σημαίνει μόνο ότι είσαι νομικά προστατευμένος φορέας δικαιωμάτων και συμφερόντων, αλλά και ότι είσαι μέλος μιας κοινότητας με κοινό ηθικό κώδικα και κοινή ταυτότητα.

Μπορούμε να αναγνωρίσουμε τέσσερα υποσυστήματα που είναι απαραίτητα για τη σχέση μεταξύ ατόμου και ^{κοινωνίας}¹:

- Η πολιτική διάσταση της ιθαγένειας αναφέρεται στα πολιτικά δικαιώματα και τις ευθύνες έναντι του πολιτικού συστήματος. Η ανάπτυξη αυτής της διάστασης θα πρέπει να προέλθει μέσω της γνώσης του πολιτικού συστήματος και της προώθησης δημοκρατικών στάσεων και συμμετοχικών δεξιοτήτων.
- Η κοινωνική διάσταση της ιδιότητας του πολίτη έχει να κάνει με τη συμπεριφορά μεταξύ των ατόμων σε μια κοινωνία και απαιτεί κάποιο μέτρο πίστης και αλληλεγγύης. Οι κοινωνικές δεξιότητες και η γνώση των κοινωνικών σχέσεων στην κοινωνία είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη αυτής της διάστασης.
- Η πολιτιστική διάσταση της ιθαγένειας αναφέρεται στη συνείδηση μιας κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς. Η πολιτιστική διάσταση πρέπει να αναπτυχθεί μέσω της γνώσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, της ιστορίας και των βασικών δεξιοτήτων (γλωσσική επάρκεια, ανάγνωση και γραφή).
- Η οικονομική διάσταση της ιδιότητας του πολίτη αφορά τη σχέση του ατόμου με την αγορά εργασίας και την καταναλωτική αγορά. Συνεπάγεται το δικαίωμα στην εργασία και σε ένα ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης. Οι οικονομικές δεξιότητες (για την εργασία και άλλες οικονομικές δραστηριότητες) και η επαγγελματική κατάρτιση διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εκπλήρωση αυτής της οικονομικής διάστασης.

Μπορούμε να πούμε ότι αυτοί είναι οι πυλώνες πάνω στους οποίους οικοδομείται η ιδιότητα του πολίτη.

Η ιδιότητα του πολίτη μας δίνει τη δυνατότητα και την ευθύνη να επηρεάζουμε την κοινωνία και να είμαστε ενεργοί πολίτες. Ένας ενεργός πολίτης διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση της ευημερίας της κοινότητας της οποίας αποτελεί μέρος. Η δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη της οποίας είμαστε μέρος απαιτεί η συμμετοχή μας να βασίζεται σε τρεις βασικές έννοιες: τον πλουραλισμό, το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και το κράτος δικαίου.

Το άρθρο 15 της *Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων* αναφέρει τα εξής:

1. Ο καθένας έχει το δικαίωμα στην ιθαγένεια.
2. Κανείς δεν πρέπει να στερείται αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε να στερείται το δικαίωμα αλλαγής της ιθαγένειάς του.

Το άρθρο αυτό επιβεβαιώνεται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια του Συμβουλίου της Ευρώπης (1997)²:

1 <https://www.coe.int/en/web/compass/citizenship-and-participation#>

2 Επεξηγηματική έκθεση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την ιθαγένεια, άρθρο 2 στοιχεία α) και β), <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=166#FN2>

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή μέσω ελεύθερα επιλεγμένων αντιπροσώπων.
2. Ο καθένας έχει το δικαίωμα ισότιμης πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.
3. Η βούληση του λαού αποτελεί τη βάση της κυβερνητικής εξουσίας- η βούληση αυτή εκφράζεται σε περιοδικές και πραγματικές εκλογές, οι οποίες διεξάγονται με καθολική και ίση ψηφοφορία και με μυστική ψηφοφορία ή με ισοδύναμες διαδικασίες ελεύθερης ψηφοφορίας.

Το άρθρο 22 της ίδιας Διακήρυξης αναφέρει επίσης:

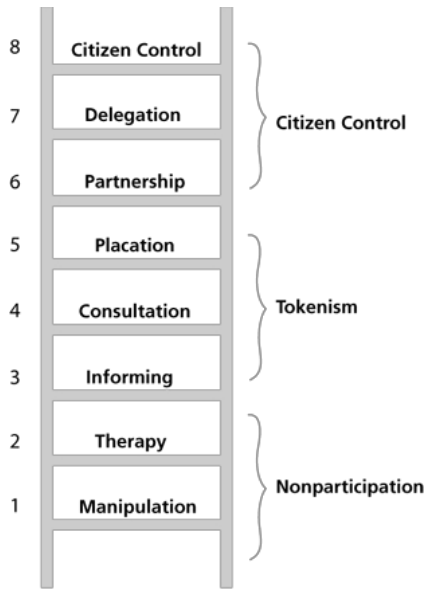
Καθένας, ως μέλος της κοινωνίας, έχει το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλεια και δικαιούται να πραγματοποιήσει, μέσω της εθνικής προσπάθειας και της διεθνούς συνεργασίας και σύμφωνα με την οργάνωση και τους πόρους κάθε κράτους, τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπειά του και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Αυτό σημαίνει ότι, ακόμη και αν κάθε κράτος μπορεί να καθορίζει τους νόμους του, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια αποτελούν απόλυτο όριο στην άσκηση της κυριαρχίας τους.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η πλήρως ασκούμενη ιθαγένεια είναι στενά συνδεδεμένα: οι περιορισμοί του δικαιώματος της εκ-πατρισμού, η κακή εκπαίδευση ή τα οικονομικά προβλήματα μπορούν να περιορίσουν αποτελεσματικά τη δημοκρατική και ενεργό συμμετοχή.

Η συμμετοχή μπορεί έτσι να θεωρηθεί ως ένας ενάρετος κύκλος: από τη μία πλευρά η δημοκρατική συμμετοχή επηρεάζει τη βελτίωση της κοινωνίας μας, από την άλλη πλευρά η κοινωνία μας πρέπει να μας επιτρέψει να την εξαρτήσουμε.

Η Sherry Arnstein, το 1969, συνέκρινε τα επίπεδα συμμετοχής με μια σκάλα:

Arnstein's Ladder (1969)
Degrees of Citizen Participation

1. ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

Η παρουσία των πολιτών χρησιμοποιείται για την επίτευξη κάποιων άλλων στόχων, όπως η βελτίωση της εικόνας των θεσμών ή η νίκη στις εκλογές.

2. ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Οι πολίτες τοποθετούνται σε ορατή θέση αλλά δεν έχουν κανένα ρόλο. Χρησιμοποιούνται για την επίτευξη συναίνεσης και συχνά δεν κατανοούν το νόημα αυτού για το οποίο τους εκμεταλλεύονται.

3. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Οι πολίτες λαμβάνουν κάποιες πληροφορίες, αλλά δεν έχουν την ευκαιρία να επηρεάσουν, καθώς δεν υπάρχει κανάλι ανατροφοδότησης.

4. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Στους πολίτες ανατίθενται κάποιοι ενεργητικοί ρόλοι, όπως οι συναντήσεις γειτονιάς ή οι δημόσιες έρευνες, αλλά δεν έχουν ακόμη την ευκαιρία να έχουν αντίκτυπο.

5. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να κάνουν προτάσεις και να υποβάλλουν προτάσεις, αλλά τον τελικό λόγο έχουν πάντα οι ιθύνοντες.

6. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Η εξουσία κατανέμεται μεταξύ των πολιτών και των κατόχων της εξουσίας με βάση ένα κοινωνικό σύμφωνο

7. DELEGATION

Οι πολίτες αποκτούν μεγαλύτερη δύναμη στη σύμπραξη με τους κατόχους της εξουσίας και μπορούν να εξασφαλίσουν την ακριβεία.

8. ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Ολόκληρη η διαδικασία λήψης αποφάσεων ανήκει στους πολίτες χωρίς μεσάζοντες ή περιορισμούς.

Ο ρόλος των ΜΚΟ στην προώθηση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών

Οι ΜΚΟ βρίσκονται ακριβώς στη μέση μεταξύ πολιτικής και κοινωνίας. Όπως τα συνδικάτα και άλλοι ενδιάμεσοι φορείς, το καθήκον τους είναι να λαμβάνουν αποφάσεις όσο το δυνατόν πιο κοινές. Για να το πετύχουν αυτό, οι ΜΚΟ έχουν το καθήκον να συνοδεύουν τους πολίτες, παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία για να δημιουργήσουν υπεύθυνα και βιώσιμα μονοπάτια ενδυνάμωσης και ακτιβισμού. Οι ΜΚΟ αποτελούν επίσης ένα σημαντικό εργαλείο πληροφόρησης για τους πολίτες. Με την πάροδο των ετών, ιδίως μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η επιρροή τους έχει αυξηθεί και πολλοί θεσμοί αναγκάστηκαν να ανοίξουν τις πόρτες τους στον έλεγχο των ΜΚΟ. Χάρη στην επιρροή των ΜΚΟ, τα περισσότερα κυβερνητικά έγγραφα είναι ελεύθερα διαθέσιμα στο διαδίκτυο. Για παράδειγμα, οι περιλήψεις των συνεδριάσεων που ετοιμάζει το Τμήμα Δημόσιας Πληροφόρησης είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του ΟΗΕ. Όπως γράφουν οι Catinat και Vedel:

Η ανοικτή ανταλλαγή και η ελεύθερη ροή πληροφοριών είναι το κύριο μέσο της συμμετοχής των πολιτών σε ένα δημοκρατικό σύστημα- δεδομένου ότι η δημοκρατία είναι μια δομή στην οποία οι άνθρωποι λαμβάνουν αποφάσεις για θεμελιώδη ζητήματα δημόσιας πολιτικής, οι πολίτες, ως φορείς λήψης αποφάσεων, χρειάζονται όλες ή τουλάχιστον το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών για να κάνουν έξυπνες πολιτικές επιλογές.

Η λειτουργία των ΜΚΟ διασφαλίζεται από επίσημα έγγραφα της ΕΕ:

- Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΑΪΝΕΣΗ3

Η ΕΕ υποστηρίζει την ευρεία συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων στην ανάπτυξη των χωρών και ενθαρρύνει όλα τα κοινωνικά στρώματα να συμμετέχουν. Η κοινωνία των πολιτών,

συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και κοινωνικών φορέων, όπως τα συνδικάτα, οι εργοδοτικές οργανώσεις και ο ιδιωτικός τομέας, οι ΜΚΟ και άλλοι μη κρατικοί φορείς των χωρών εταίρων, διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο ως φορείς προώθησης της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΕΕ θα ενισχύσει τη στήριξή της για την ανάπτυξη ικανοτήτων

3 [https://unipd-centrodirittiumani.it/public/docs/EUparl_comm\(2006C_4601\).pdf](https://unipd-centrodirittiumani.it/public/docs/EUparl_comm(2006C_4601).pdf)

των μη κρατικών φορέων προκειμένου να ενισχυθεί η φωνή τους στην αναπτυξιακή διαδικασία και να προωθηθεί ο πολιτικός, κοινωνικός και οικονομικός διάλογος. Θα αναγνωριστεί επίσης ο σημαντικός ρόλος της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών- για το σκοπό αυτό, η ΕΕ θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην αναπτυξιακή εκπαίδευση και στην ευαισθητοποίηση των πολιτών της ΕΕ.

- **ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, EIDHR**
Οι απαρχές του έργου αυτού ανάγονται στο 1994, με τη δημιουργία ειδικού κονδυλίου του προϋπολογισμού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Χρηματοδοτεί δράσεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον Δεκέμβριο του 2006 μια νέα νομική βάση για την EIDHR. Οι ειδικοί στόχοι δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της κοινωνίας των πολιτών:
 - σεβασμός και τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως διακηρύσσονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή και περιφερειακά μέσα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, με την προώθηση και την εδραίωση της δημοκρατίας και των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων σε τρίτες χώρες, κυρίως μέσω της στήριξης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, της παροχής στήριξης και αλληλεγγύης στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στα θύματα καταπίεσης και κακοποίησης και της ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιείται στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προαγωγής της δημοκρατίας.
 - υποστήριξη και ενίσχυση του διεθνούς και περιφερειακού πλαισίου για την προστασία, την προώθηση και την παρακολούθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την προώθηση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και την ενίσχυση του ενεργού ρόλου της κοινωνίας των πολιτών σε αυτά τα πλαίσια
 - προώθηση της εμπιστοσύνης στις εκλογικές διαδικασίες και ενίσχυση της αξιοπιστίας τους, ιδίως μέσω αποστολών παρακολούθησης των εκλογών και μέσω της στήριξης των τοπικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν στις διαδικασίες αυτές
- **ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΚΟΤΟΝΟΥ (2000)**
Ρυθμίζει τις σχέσεις της ΕΕ με τις χώρες ΑΚΕ (Αφρική, Καραϊβική και Ειρηνικός). Αναφέρει μεταξύ των στόχων της εταιρικής σχέσης την ανάπτυξη μιας ενεργού και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών και μεταξύ των αρχών της τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Η συμφωνία ορίζει επίσης ότι οι μη κρατικοί φορείς πρέπει να ενημερώνονται και να ζητείται η γνώμη τους σχετικά με τις πολιτικές και τις στρατηγικές συνεργασίας, να συμμετέχουν στην υλοποίηση των σχεδίων και προγραμμάτων συνεργασίας, να υποστηρίζονται στην ανάπτυξη των ικανοτήτων τους και να συμμετέχουν στον πολιτικό διάλογο. Η συμφωνία του Κοτονού τονίζει τη σημασία της κοινωνίας των πολιτών στις διαδικασίες οικοδόμησης της ειρήνης και πρόληψης και επίλυσης των συγκρούσεων, καθώς και στις δραστηριότητες που "αποσκοπούν ιδίως στην εξασφάλιση δίκαιης κατανομής των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών ευκαιριών σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, στην ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας των κυβερνητικών συστημάτων, στη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών για την ειρηνική διευθέτηση των συμφερόντων των ομάδων, στη γεφύρωση των διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των διαφόρων τομέων της κοινωνίας και στην προώθηση μιας ενεργού και οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

Αυτή η σύντομη θεωρητική ανάλυση του θέματος μας επέτρεψε να αναδείξουμε την κεντρική θέση της ενεργού πολιτειότητας στην ευρωπαϊκή κοινωνία και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Ο πρωταγωνισμός των πολιτών, τόσο των μεμονωμένων όσο και των συνδεδεμένων, προστατεύεται και προωθείται σε όλα τα επίπεδα από τους θεσμούς.

Τι είναι η Επιστήμη των Πολιτών;

Στη συλλογική φαντασία, η επιστημονική κοινότητα θεωρείται συχνά αδιαπέραστη, ένας "πύργος από ελεφαντόδοντο" στον οποίο γίνονται δεκτοί μόνο ερευνητές και καθηγητές πανεπιστημίου. Η πραγματικότητα δεν συμβαδίζει με αυτή τη στερεοτυπική άποψη: όλο και πιο συχνά, οι επιστήμονες επιστρατεύουν τη βοήθεια εθελοντών πολιτών στο έργο τους, φέρνοντας το κοινό (δηλαδή τους μη επαγγελματίες επιστήμονες) στην καρδιά της επιστημονικής έρευνας. Αυτό το ενδιαφέρον φαινόμενο, κατά το οποίο μη εξειδικευμένοι εθελοντές μπαίνουν στη θέση των ερευνητών, ονομάζεται Επιστήμη των Πολιτών (Citizen Science). Ο όρος χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε δραστηριότητες που εμπλέκουν τους πολίτες στην έρευνα και στις οποίες μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά σε ένα πείραμα ή έργο. Κατά τη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων, ιδρύματα - ερευνητικοί οργανισμοί, μουσεία ή πανεπιστήμια - και πολίτες - φοιτητές, καθηγητές ή ιδιώτες - που δεν έχουν απαραίτητα επιστημονικό υπόβαθρο - συνεργάζονται για την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Αυτό αποφέρει πλεονεκτήματα και για τις δύο πλευρές:

- αφενός, οι επιστήμονες μπορούν να βασίζονται στη συνεργασία εθελοντών, ίσως κατανεμημένων σε μια μεγάλη περιοχή, για να αναπτύξουν παρακολούθηση μεγάλης κλίμακας και να αποκτήσουν μεγάλο όγκο δεδομένων που είναι δύσκολο να αποκτηθούν με τις παραδοσιακές μεθόδους
- από την άλλη πλευρά, οι πολίτες αισθάνονται ότι είναι οι βασικοί συντελεστές ενός σχετικού έργου, ευαισθητοποιούνται περισσότερο για την επιστημονική έρευνα, τη σημασία αλλά και τους περιορισμούς της, και προσεγγίζουν θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας ή η ρύπανση, με πιο ανοικτή στάση

Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται μια προσπάθεια να αλλάξει η αντίληψη των πολιτών για τον κόσμο της έρευνας και να γίνει η επιστήμη κληρονομιά όλων.

Χάρη στην Επιστήμη των Πολιτών, τοπικές ομάδες πολιτών μπορούν να κινητοποιηθούν και να εμπλακούν για το συμφέρον της κοινότητας. Ο πολίτης δεν είναι πλέον το παθητικό υποκείμενο της συλλογής δεδομένων, αλλά είναι ο κύριος παράγοντας σε όλα τα στάδια της παραγωγής γνώσης: από τον εντοπισμό του προβλήματος, τον προσδιορισμό των μεθοδολογιών για την ανάλυσή του, την κατασκευή στρατηγικών επικοινωνίας και συνηγορίας που εξετάζουν το σχεδιασμό πολιτικής με σκοπό την αλλαγή, μέχρι τη δυνατότητα η παραγόμενη γνώση να αποτελέσει, για παράδειγμα, τη βάση νομικών διαδικασιών που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της αρχής της κοινωνικής και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης. Η επιστήμη των πολιτών είναι επίσης ένα εργαλείο για την ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων, παρέχοντάς τους εργαλεία ενεργοποίησης, συνηγορίας και δεξιότητες για την ενεργοποίηση νομικών εκστρατειών και δράσεων για την υπεράσπιση της επικράτειας και των δικαιωμάτων τους. Πράγματι, η συμμετοχή των πολιτών μπορεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα της διοικητικής δράσης και να βελτιώσει την ποιότητα των αποφάσεων. Με την πάροδο των ετών, ακριβώς για τους σκοπούς αυτούς, οι κυριότεροι δημόσιοι φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο έχουν πράγματι δρομολογήσει σημαντικές πρωτοβουλίες σχετικά με τα ανοικτά δεδομένα και την παρακολούθηση των πολιτών, επιτρέποντας σε έναν αυξανόμενο αριθμό πολιτών και ενώσεων να δραστηριοποιηθούν χρησιμοποιώντας αυτές τις πληροφορίες για να ξεκινήσουν εκστρατείες γνώμης, να θέσουν ζητήματα στην πολιτική ατζέντα και να κατανοήσουν καλύτερα την αποτελεσματικότητα της δημόσιας δράσης. Όλες οι καινοτόμες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των Ανοικτών Δεδομένων και της παρακολούθησης των πολιτών, πρέπει επομένως να τοποθετηθούν στο πλαίσιο της υπέρβασης της οπτικής που φέρνει τους πολίτες και τη Δημόσια Διοίκηση αντιμέτωπους, ενθαρρύνοντας την έναρξη μιας ισότιμης σχέσης στην οποία ο πολίτης και η Διοίκηση εργάζονται με τον ίδιο σκοπό και βαδίζουν προς την ίδια κατεύθυνση.

Βέλτιστες πρακτικές

- SciStarter - scistarter.org
Ίσως η σημαντικότερη πύλη Επιστήμης των Πολιτών στον κόσμο. Επιτρέπει στους πολίτες που θέλουν να εμπλακούν με ερευνητές, κοινότητες, ιδρύματα και οργανισμούς σε διάφορα έργα σε διάφορα μέρη του πλανήτη. Υπάρχουν πάνω από 150.000 εγγεγραμμένοι χρήστες και η πύλη χρησιμοποιείται για την υποστήριξη χιλιάδων έργων. Κάθε χρήστης μπορεί να κάνει αναζήτηση ανάμεσα στα πολλά έργα με βάση την τοποθεσία, το θέμα, το ηλικιακό επίπεδο κ.λπ. Παραθέτουμε τους στόχους του SciStarter, οι οποίοι βρίσκονται στη διεύθυνση <https://scistarter.org/about> :
 - Να επιτρέπει και να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να μαθαίνουν για την πραγματική επιστήμη, να συμμετέχουν σε αυτήν και να συνεισφέρουν σε αυτήν μέσω τόσο άτυπων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων όσο και επίσημων ερευνητικών προσπαθειών.
 - Δημιουργία ενός κοινού χώρου όπου οι επιστήμονες και οι επικεφαλής των έργων μπορούν να συνεργάζονται με άτομα που ενδιαφέρονται να εργαστούν ή να μάθουν για τα ερευνητικά τους έργα
 - Ικανοποιώντας τη λαϊκή παρόρμηση για μαστορέματα, κατασκευές και εξερεύνηση, καθιστώντας απλό και διασκεδαστικό για όλους από όλα τα κοινωνικά στρώματα να μετατρέψουν τις περιέργειές τους και τις ανησυχίες τους σε πραγματικό αντίκτυπο.
- Εκστρατεία aSud "ReAttivi" - asud.net
Η ReATTIVI βρίσκεται σε μια εκστρατεία ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης με τρία έργα στη Ρώμη και γύρω από αυτήν, προκειμένου να δώσει στους πολίτες εργαλεία για τον έλεγχο της ποιότητας του νερού, του εδάφους και του αέρα στην πόλη. Πρόκειται για ένα έργο Extreme Citizen Science: στόχος είναι να διοχετεύσει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε δραστηριότητες επιστημονικής έρευνας που αποσκοπούν στην προστασία του

περιβάλλοντος. Η εκστρατεία χωρίζεται σε διάφορα έργα, ανάλογα με τους τομείς που αφορούν:

- RomaUp - ένα έργο που αφορά την περιβαλλοντική προστασία της περιοχής της Ρώμης. Πυρήνας της πρωτοβουλίας είναι το πιλοτικό σχέδιο συμμετοχικής παρακολούθησης για την ανάλυση της ποιότητας του νερού του ποταμού Τίβερη, με 12 εκστρατείες δειγματοληψίας, σε μηνιαία βάση, που θα ακολουθηθούν από μια αρθρωμένη και σύνθετη δράση επικοινωνίας και συνηγορίας.
- Η ComunitAria - που υποστηρίζεται με τη συμβολή της εκκλησίας των Βαλδενσιανών - μελετά την ποιότητα του αέρα στην περιοχή του Colleferro. Έχει εκπαιδεύσει 30 πολίτες να γίνουν επιστήμονες-πολίτες. Χάρη στη συνεργασία με τη La Sapienza, έχουν εγκατασταθεί δειγματολήπτες για την παρακολούθηση των αιωρούμενων σωματιδίων και τον εντοπισμό της συχνότητας εμφάνισης των πηγών ρύπων στην πόλη. Τα αποτελέσματα θα βοηθήσουν τους πολίτες να οικοδομήσουν μια δράση συνηγορίας προς τους δημόσιους φορείς με προσανατολισμό τον μετριασμό

των εκπομπών, πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης

- Το πρόγραμμα Walk Up Aniene - που χρηματοδοτήθηκε χάρη στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ACTION - υλοποιήθηκε στο φυσικό καταφύγιο Aniene στην πόλη της Ρώμης και καλύπτει 630 εκτάρια σε μήκος 15 χιλιομέτρων κατά μήκος του ποταμού Aniene. Το Walk Up Aniene διοχέτευσε την προσοχή στις επιπτώσεις της αστικοποίησης και της μόλυνσης του αέρα και των υδάτων, παρακολουθώντας την ποιότητα της βιοποικιλότητας και τη λειτουργικότητα του ποταμού Aniene κατά μήκος του κάτω ρου του ποταμού. Στο έργο συμμετείχαν περίπου 80 επισκέπτες του καταφυγίου και κατέστη δυνατή η συλλογή δεδομένων για τη δημιουργία ενός χάρτη της περιβαλλοντικής κατάστασης του τμήματος του ποταμού και τη συστηματοποίηση προτάσεων από κάτω προς τα πάνω για τη διαχείριση του καταφυγίου.
- Άμεση Διεθνής
Η Outright International ήταν από τις πρώτες ΜΚΟ που ανέλαβαν δράση μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Από τα πρώτα στάδια του δράματος που βιώνει το Κίεβο, παρείχε υποστήριξη στην κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Η Outright International συνεργάζεται με διάφορους εταίρους σε όλο τον κόσμο και αποκαλύπτει τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υφίστανται τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Στην ιστοσελίδα τους αναφέρεται: - Υποστηρίζουμε την καινοτόμο συνηγορία και χρησιμοποιούμε τη συλλογική μας δύναμη για να μεταφέρουμε τις φωνές των ακτιβιστών για να προωθήσουμε την ισότητα και να τερματίσουμε τη βία και τις διακρίσεις. Προωθούμε την αλλαγή, τη δύναμη και την ουσιαστική πρόοδο σε κυβερνήσεις, θεσμούς, επιχειρήσεις και κοινότητες.

Εργασία 1: Παρακολούθηση των πολιτών

Όπως είδαμε, η παρακολούθηση των πολιτών είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την ενδυνάμωση των πολιτών. Προσπαθήστε να ξεκινήσετε μια εμπειρία παρακολούθησης ακολουθώντας αυτά τα 6 απλά βήματα:

1. Επιλέξτε ένα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο από την πλατφόρμα ανοικτών δεδομένων της χώρας σας. Αναζητήστε έργα στην πόλη ή την περιοχή σας.
2. Συμμετοχή των σχετικών φορέων και εμπειρογνομόνων για το συγκεκριμένο έργο που έχει επιλεγεί, συμπεριλαμβανομένων σχολείων, ΜΚΟ, δημόσιων φορέων.
3. Μάθετε ό,τι χρειάζεστε σχετικά με τις διοικητικές διαδικασίες, τα νέα, τα δεδομένα του περιβάλλοντος.
4. Επιθεώρηση του χώρου του έργου, λήψη φωτογραφιών και βίντεο- εντοπισμός των βασικών ατόμων που εμπλέκονται στον προγραμματισμό πολιτικής και στην υλοποίηση του έργου- προγραμματισμός συνεντεύξεων.
5. Δημιουργήστε την έκθεση παρακολούθησης του έργου: περιγράψτε το έργο, αξιολογήστε την πρόοδό του και, αν έχει ολοκληρωθεί, την αποτελεσματικότητά του.
6. Μοιραστείτε τα αποτελέσματα με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους δημοσιογράφους και τους ενδιαφερόμενους πολίτες ή κάντε προτάσεις για τη βελτίωση του έργου.

Εργασία 2: Έρευνα για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών

Το καθήκον σας είναι να αξιοποιήσετε τις εμπειρίες γύρω σας και να αξιολογήσετε τι μπορείτε να κάνετε για να διευκολύνετε την πρόοδο της κοινότητάς σας.

- Εβδομάδα 1: Ερευνήστε και εξερευνήστε τις εμπειρίες Ενεργού Πολίτη στην κοινότητα όπου ζείτε και σε γειτονικές περιοχές. Μπορείτε επίσης να φτιάξετε ένα ημερολόγιο με όλα τα νέα

και τις πληροφορίες που μπορείτε να βρείτε.

- Εβδομάδα 2: Επαναλάβετε την άσκηση της εβδομάδας 1, εστιάζοντας αυτή τη φορά σε ένα ευρύτερο πεδίο: αυτό της χώρας σας.

- Εβδομάδα 3: Τι γίνεται με την Ευρώπη; Υπάρχουν τόσα πολλά παραδείγματα ενεργού πολιτειότητας στην Ένωσή μας!
- Εβδομάδα 4: Με βάση όσα μάθατε, σκεφτείτε τι θα θέλατε να αλλάξετε και σκεφτείτε έναν τρόπο για να γίνετε Ενεργός Πολίτης.

Εργασία 3: Βελτίωση της τοπικής κοινότητας

Με βάση τις εμπειρίες της προηγούμενης άσκησης, προσπαθήστε να σχεδιάσετε μια δράση στην τοπική σας κοινότητα.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορίστε ένα ζήτημα:
Τι συμβαίνει στην κοινότητά μου; Υπάρχει κάποιο πρόβλημα που μπορώ να βοηθήσω να λυθεί;
2. Θέστε έναν στόχο:
Τι θα μπορούσε να αλλάξει για την επίλυση του επιλεγμένου προβλήματος;
3. Βρείτε πληροφορίες:
Τι γνωρίζω για το πρόβλημα; Το έχει αντιμετωπίσει κάποιος άλλος στο παρελθόν; Πώς; Μπορώ να βελτιώσω την εμπειρία σας ή χρειάζομαι μια νέα προσέγγιση; Υπάρχουν παρόμοιες εμπειρίες σε άλλα μέρη της χώρας μου ή στην Ευρώπη;
4. Εμπλέξτε την κοινότητά σας:
Μπορείτε να οργανώσετε δημόσιες συναντήσεις, να γράψετε άρθρα σε εφημερίδες ή απλώς να κάνετε μια συζήτηση για να ευαισθητοποιήσετε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους. Δουλεύετε καλύτερα ως ομάδα!
5. Από το θέμα στο αποτέλεσμα:
Χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που έχετε στη διάθεσή σας, θέστε το θέμα στις πολιτικές αρχές, στα σχολεία, στους πολίτες και στους ενδιαφερόμενους φορείς. Εμπλέξτε τους πολίτες που αποφάσισαν να συμμετάσχουν στην εκστρατεία σας σε έναν καταγισμό ιδεών και προτείνετε τη λύση σας στην κοινότητα. Χρησιμοποιήστε όσα μάθατε στις προηγούμενες παραγράφους και εμπνευστείτε από τις εμπειρίες άλλων φορέων.

Σχέδιο εργαστηρίου: Ακτιβισμός και συνηγορία στην ΕΕ

Στόχοι:

- Αναγνωρίζοντας τη σημασία του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ
- Προσδιορισμός εναλλακτικών μεθόδων ακτιβισμού και συνηγορίας στην ΕΕ
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ

Υλικά
απαιτούνται:

που

- Έντυπα με ορισμούς και παραδείγματα ακτιβισμού
- Στυλό και χαρτιά
- Flipcharts ή λευκός πίνακας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή (20 λεπτά)

Ξεκινήστε το εργαστήριο με την εισαγωγή του θέματος του ακτιβισμού και της συνηγορίας στην ΕΕ. Παρέχετε ενημερωτικά φυλλάδια που ορίζουν την έννοια (βλ. φυλλάδιο 1) και εξηγούν ότι η ΕΕ προωθεί τον ακτιβισμό και τη συνηγορία

cacy. Εξηγήστε επίσης γιατί ο ακτιβισμός και η συνηγορία είναι μια θεμελιώδης συμπεριφορά στην κοινωνία μας. Ζητήστε από τους μαθητές να μοιραστούν τυχόν προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες που έχουν με αυτές τις έννοιες.

2. Συζήτηση (30 λεπτά)

Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα παραδείγματα ακτιβισμού και διαφήμισης στην ΕΕ (βλ. φυλλάδιο 2). Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν τα παραδείγματα και να εντοπίσουν τον αντίκτυπο του ακτιβισμού και της συνηγορίας σε άτομα και κοινότητες.

3. Προσωπικός προβληματισμός (30 λεπτά)

Ζητήστε από τους μαθητές να αναλογιστούν τη ζωή τους και να εντοπίσουν παραδείγματα ακτιβισμού και υπεράσπισης που έχουν βιώσει ή γνωρίζουν. Ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν τους προβληματισμούς τους με την τάξη.

4. 4 Συμπεράσματα (20 λεπτά)

Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και καλέστε τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τα συμπεράσματά τους. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να προωθήσουν τον ακτιβισμό και την υπεράσπιση στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή, να γίνουν ακτιβιστές και δώστε τους πηγές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συνεχίσουν να μαθαίνουν για αυτά τα θέματα.

Έντυπο 1: Ορισμοί του ακτιβισμού

Ο ακτιβισμός είναι μια κοινωνική ή πολιτική δράση που επιδιώκει να επιφέρει αλλαγές στην κοινωνία. Περιλαμβάνει την ενεργό συμμετοχή ατόμων ή ομάδων στην αμφισβήτηση των καθιερωμένων δομών εξουσίας ή θεσμών με σκοπό την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο ακτιβισμός μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως διαμαρτυρία, πολιτική ανυπακοή, άμεση δράση, κοινοτική οργάνωση, συνηγορία και εκπαίδευση.

Στον πυρήνα του, ο ακτιβισμός αφορά τη χρήση συλλογικής δύναμης για την αμφισβήτηση συστημάτων καταπίεσης, διακρίσεων και ανισοτήτων. Οι ακτιβιστές στοχεύουν να επιφέρουν διαρθρωτικές αλλαγές που θα βελτιώσουν τη ζωή των περιθωριοποιημένων ομάδων και θα αμφισβητήσουν το status quo. Οι ακτιβιστές μπορούν να επικεντρωθούν σε μια ποικιλία θεμάτων, όπως η περιβαλλοντική δικαιοσύνη, η οικονομική ανισότητα, η φυλετική δικαιοσύνη, η ισότητα των φύλων, τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και άλλα.

Ο ακτιβισμός συχνά καθοδηγείται από μια έντονη αίσθηση πάθους και επείγοντος και μπορεί να συνεπάγεται προσωπικό ρίσκο, θυσίες και αφοσίωση. Οι ακτιβιστές μπορεί να αντιμετωπίσουν αντιδράσεις από εκείνους που επωφελούνται από τις τρέχουσες δομές εξουσίας και μπορεί να συναντήσουν αντίσταση από εκείνους που είναι απαθείς ή απληροφόρητοι για τα τρέχοντα ζητήματα. Παρ' όλα αυτά, ο ακτιβισμός έχει διαδραματίσει ζωτικό ρόλο σε πολλές κοινωνικές και πολιτικές κινήσεις στην ιστορία και συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τη δημιουργία θετικών αλλαγών στην κοινωνία.

Έντυπο 2: Παραδείγματα ακτιβισμού υπό την ηγεσία των νέων στην ΕΕ

- Παρασκευές για το μέλλον

Με πρωτοβουλία της Σουηδέζας ακτιβίστριας Greta Thunberg, το Fridays For Future είναι ένα παγκόσμιο κίνημα νέων που παραλείπουν το σχολείο τις Παρασκευές για να απαιτήσουν δράση για την κλιματική αλλαγή. Το κίνημα έχει εξαπλωθεί σε όλη την Ευρώπη και έχει εμπνεύσει πολυάριθμες νεανικές διαμαρτυρίες και καμπάνιες που ζητούν μεγαλύτερη δράση για το κλίμα.

- Νεολαία για την Κλιματική Δικαιοσύνη
Το Youth For Climate Justice είναι ένα νεανικό δίκτυο ακτιβιστών για το κλίμα από όλη την Ευρώπη. Η ομάδα υποστηρίζει μια δίκαιη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και διοργανώνει διαμαρτυρίες και άμεσες δράσεις για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή.
- Φοιτητές κατά της TTIP

Το Students Against TTIP είναι ένα δίκτυο νέων από όλη την Ευρώπη που αντιτίθενται στη Διατλαντική Εταιρική Σχέση Εμπορίου και Επενδύσεων (TTIP). Η ομάδα υποστηρίζει ότι η TTIP θα απονευρώσει την περιβαλλοντική και εργασιακή προστασία και θα αυξήσει την ισχύ των επιχειρήσεων εις βάρος των απλών πολιτών.

- Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Νεολαίας είναι μια οργάνωση-ομπρέλα για τις ομάδες και τα κινήματα που καθοδηγούνται από τη νεολαία σε όλη την Ευρώπη. Το Φόρουμ υπερασπίζεται τα δικαιώματα των νέων και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων και παρέχει στους νέους μια πλατφόρμα για να εκφράσουν τις απόψεις και τις ανησυχίες τους.

- Youth4Peace

Το Youth4Peace είναι ένα δίκτυο νέων από όλη την Ευρώπη που εργάζονται για την προώθηση της ειρήνης και την πρόληψη των συγκρούσεων. Η ομάδα υποστηρίζει μεγαλύτερες επενδύσεις σε πρωτοβουλίες οικοδόμησης της ειρήνης υπό την ηγεσία των νέων και παρέχει κατάρτιση και υποστήριξη σε νέους που θέλουν να συμμετάσχουν σε προσπάθειες οικοδόμησης της ειρήνης.

Κεφάλαιο 3:

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΕΝΉΛΙΚΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΎΟΥΝ ΑΠΌ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΌ

| Από τη θεωρία στην πράξη

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Καθορισμός των εννοιών και του θεωρητικού πλαισίου

Ο αποκλεισμός ενηλίκων αναφέρεται στη διαδικασία μέσω της οποίας άτομα ή ομάδες ενηλίκων εμποδίζονται να συμμετέχουν πλήρως στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή των κοινοτήτων τους. Αυτό μπορεί να συμβεί εξαιτίας ποικίλων παραγόντων, όπως:

- φτώχεια
- έλλειψη εκπαίδευσης
- διακρίσεις
- θέματα ψυχικής υγείας

Ο αποκλεισμός των ενηλίκων μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά αρνητικών αποτελεσμάτων, όπως η μειωμένη πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες, η κοινωνική απομόνωση και η κακή σωματική και ψυχική υγεία.

Η έννοια του αποκλεισμού των ενηλίκων είναι πολυδιάστατη και μπορεί να γίνει κατανοητή μέσα από διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια:

- Η θεωρία του κοινωνικού αποκλεισμού υποστηρίζει ότι ο αποκλεισμός είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού δομικών, πολιτισμικών και ατομικών παραγόντων. Οι διαρθρωτικοί παράγοντες περιλαμβάνουν οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πολιτικές που δημιουργούν εμπόδια στη συμμετοχή, όπως η ανεργία, η φτώχεια και οι διακρίσεις. Οι πολιτισμικοί παράγοντες περιλαμβάνουν πρότυπα, αξίες και πεποιθήσεις που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιμετωπίζονται και γίνονται αντιληπτοί, όπως ο ρατσισμός και ο σεξισμός. Οι ατομικοί παράγοντες περιλαμβάνουν προσωπικά χαρακτηριστικά και εμπειρίες που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι περιηγούνται στον κοινωνικό κόσμο, όπως η εκπαίδευση, οι δεξιότητες και η ψυχική υγεία.
- Πλαίσιο κινδύνου και ανθεκτικότητας: Χρησιμοποιούνται πλαίσια κινδύνου και ανθεκτικότητας για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου που μπορούν να οδηγήσουν στον αποκλεισμό ενηλίκων. Το πλαίσιο αυτό επικεντρώνεται στην ικανότητα των ατόμων και των κοινοτήτων να αντιμετωπίζουν και να ανακάμπτουν από τις αντιξοότητες. Επιδιώκει να κατανοήσει τις αιτίες της ευαλωτότητας και τους παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν στην προστασία από αυτήν. Με την κατανόηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ κινδύνων και προστατευτικών παραγόντων, μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη παρεμβάσεων και πολιτικών που υποστηρίζουν τα άτομα και τις κοινότητες να ξεπεράσουν τις δυσκολίες.
- Θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου: Η θεωρία αυτή επικεντρώνεται στα ατομικά περιουσιακά στοιχεία και χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την ικανότητα των ανθρώπων να συμμετέχουν στην οικονομία, όπως η εκπαίδευση, οι δεξιότητες και η υγεία. Υποστηρίζει ότι οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο μπορούν να οδηγήσουν σε αυξημένη οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική κινητικότητα.
- Θεωρία του κοινωνικού κεφαλαίου: Η θεωρία αυτή τονίζει τη σημασία των κοινωνικών δικτύων, των κανόνων και της εμπιστοσύνης στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Υποστηρίζει ότι τα άτομα και οι κοινότητες με υψηλά επίπεδα κοινωνικού κεφαλαίου έχουν καλύτερη πρόσβαση σε πόρους και ευκαιρίες και μπορούν να συμμετέχουν στην πολιτική και πολιτειακή ζωή.
- Θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας: διαμορφώνει τις εμπειρίες των ατόμων και τις ευκαιρίες συμμετοχής τους στην κοινωνία. Οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στη συμμετοχή, οδηγώντας σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- Διατομεακότητα: Η θεωρία αυτή βασίζεται στη θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας,

υποστηρίζοντας ότι οι κοινωνικές ταυτότητες, όπως η φυλή, το φύλο και η τάξη, δεν υπάρχουν ανεξάρτητα, αλλά μάλλον διασταυρώνονται και αλληλεπιδρούν για να διαμορφώσουν τις εμπειρίες των ατόμων σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό. Υπογραμμίζει ότι τα άτομα που είναι μέλη πολλαπλών περιθωριοποιημένων ομάδων είναι πιθανό να αντιμετωπίζουν περισσότερα μειονεκτήματα, επιτείνοντας τις επιπτώσεις του κοινωνικού αποκλεισμού.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο αποκλεισμός των ενηλίκων δεν είναι μια σταθερή ή μόνιμη κατάσταση, αλλά μάλλον μια δυναμική διαδικασία που μπορεί να επηρεαστεί από τις αλλαγές στις συνθήκες των ατόμων και το περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η αντιμετώπιση του αποκλεισμού των ενηλίκων απαιτεί μια ολιστική και διεπιστημονική προσέγγιση που να αντιμετωπίζει τα υποκείμενα αίτια και τις συνέπειες.

Χαρακτηριστικά των ενηλίκων που κινδυνεύουν με αποκλεισμό

Υπάρχουν ορισμένα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά που έχει διαπιστωθεί ότι συνδέονται με αυξημένο κίνδυνο αποκλεισμού ενηλίκων. Σε αυτά περιλαμβάνονται:

- Χαμηλό εισόδημα και φτώχεια
Οι ενήλικες που ζουν σε συνθήκες φτώχειας διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω έλλειψης πρόσβασης σε πόρους και ευκαιρίες. Αυτό περιλαμβάνει τη δυσκολία κάλυψης βασικών αναγκών, όπως η τροφή, η στέγαση και η υγειονομική περίθαλψη.
- Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο
Οι ενήλικες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι πιο πιθανό να αποκλειστούν από την αγορά εργασίας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη πρόσβαση στο εισόδημα και στα κοινωνικά δίκτυα.
- Ανεργία
Οι ενήλικες που είναι άνεργοι είναι πιο πιθανό να έχουν μειωμένη πρόσβαση σε εισόδημα και κοινωνικά δίκτυα, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνική απομόνωση και

αποκλεισμό.

- **Αναπηρία**
Οι ενήλικες με αναπηρία είναι πιο πιθανό να αντιμετωπίζουν εμπόδια στη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- **Μετανάστευση**
Οι ενήλικοι μετανάστες αντιμετωπίζουν συχνά μια σειρά από προκλήσεις, όπως γλωσσικά εμπόδια, διακρίσεις και έλλειψη πρόσβασης σε δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης, που μπορεί να αυξήσουν τον κίνδυνο αποκλεισμού.
- **Φυλετική και εθνοτική μειονότητα**
Οι ενήλικες που ανήκουν σε ορισμένες εθνοτικές ή φυλετικές ομάδες είναι πιο πιθανό να βιώσουν διακρίσεις και εμπόδια στη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική ζωή, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε κοινωνικό αποκλεισμό.
- **Φύλο**
Οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να βιώνουν φτώχεια, χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και περιορισμένη πρόσβαση σε αμειβόμενη απασχόληση, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο αποκλεισμού.
- **Ηλικία**
Οι ηλικιωμένοι ενήλικες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω παραγόντων όπως η μειωμένη πρόσβαση σε εισοδήματα, η μειωμένη κινητικότητα και η μειωμένη πρόσβαση σε κοινωνικά δίκτυα.

Λάβετε υπόψη ότι τα άτομα μπορεί να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού λόγω της διασταύρωσης πολλαπλών χαρακτηριστικών, όπως το να ανήκουν σε εθνοτική μειονότητα, να

Προσεγγίσεις για την εργασία με ευάλωτους ενήλικες εκπαιδευόμενους

Ακολουθούν ορισμένες τεκμηριωμένες προσεγγίσεις για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν, στις οποίες μπορείτε να βασίσετε τις δραστηριότητές σας. Λάβετε υπόψη ότι ορισμένες από αυτές είναι ιδέες που μπορούν να εφαρμοστούν από τις ίδιες τις ΜΚΟ, αλλά ορισμένες απαιτούν συνεργασία με δημόσιους φορείς, όπως οι δήμοι, προκειμένου να επιτευχθούν μακροπρόθεσμα, βιώσιμα αποτελέσματα:

- **Προγράμματα απασχόλησης**
Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της πρόσβασης των ατόμων στην οικονομία και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού τους. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν κατάρτιση δεξιοτήτων, υπηρεσίες εύρεσης εργασίας και ευκαιρίες απόκτησης εργασιακής εμπειρίας.
- **Στήριξη εισοδήματος**
Τα προγράμματα οικονομικής βοήθειας και στήριξης του εισοδήματος μπορούν να συμβάλουν στην ανακούφιση της φτώχειας και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν μεταβιβάσεις μετρητών, επισιτιστική βοήθεια και επιδοτήσεις στέγασης.
- **Εκπαίδευση και κατάρτιση**
Τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της πρόσβασης των ατόμων στην εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τις ευκαιρίες απασχόλησης, μειώνοντας τον κίνδυνο αποκλεισμού τους.
- **Υγεία και κοινωνικές υπηρεσίες**
Οι υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των υγειονομικών και κοινωνικών αναγκών των ατόμων και των οικογενειών, μειώνοντας τον

κίνδυνο αποκλεισμού τους. Οι υπηρεσίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, υπηρεσίες ψυχικής υγείας και διαχείριση περιπτώσεων.

- Κοινοτικές προσεγγίσεις

Οι προσεγγίσεις που βασίζονται στην κοινότητα περιλαμβάνουν την εργασία με άτομα και οικογένειες μέσα στο πλαίσιο των κοινοτήτων τους. Αυτές οι προσεγγίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την κοινοτική ανάπτυξη, την οργάνωση της κοινότητας και τη συμμετοχική έρευνα δράσης.

- Προσέγγιση της ενδυνάμωσης
Η προσέγγιση της ενδυνάμωσης επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινοτικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την ανάληψη δράσης και την επίλυση των δικών τους προβλημάτων, αποσκοπεί στην αύξηση του ελέγχου των ατόμων επί της ζωής τους και της ικανότητάς τους να συμμετέχουν στις κοινότητές τους.
- Διατομεακή προσέγγιση
Η διατομεακή προσέγγιση λαμβάνει υπόψη τις πολλαπλές ταυτότητες, εμπειρίες και την κοινωνική θέση των ατόμων, που μπορούν να αλληλεπιδρούν για να δημιουργήσουν εμπόδια και ευκαιρίες και να τις αντιμετωπίσουν.

Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι αυτές οι παρεμβάσεις και προσεγγίσεις δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού των ενηλίκων. Επίσης, αυτό που είναι καταλληλότερο για έναν πληθυσμό ή ένα πλαίσιο μπορεί να μην είναι κατάλληλο για κάποιο άλλο. Ως εκ τούτου, οι παρεμβάσεις θα πρέπει να προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες ανάγκες και περιστάσεις των ατόμων και των κοινοτήτων που επηρεάζονται. Είναι επίσης σημαντικό να παρακολουθούνται, να αξιολογούνται και να βελτιώνονται συνεχώς αυτές οι παρεμβάσεις.

Βασικές αρχές της εργασίας με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό

Υπάρχουν διάφορες βασικές αρχές που μπορούν να καθοδηγήσουν την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό:

- Η προσέγγιση της ενδυνάμωσης επικεντρώνεται στην ανάπτυξη των ατομικών και κοινοτικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων να αναλάβουν δράση και να επιλύσουν τα προβλήματά τους. Στοχεύει στην αύξηση του ελέγχου των ατόμων επί της ζωής τους και της ικανότητάς τους να συμμετέχουν στις κοινότητές τους.
- Η προσέγγιση που βασίζεται στα δυνατά σημεία εστιάζει στα προτερήματα και τις ικανότητες των ατόμων και των κοινοτήτων και όχι στα ελλείμματα και τα προβλήματά τους. Αναδεικνύοντας και αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματά τους, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και στη βελτίωση της συνολικής ευημερίας.
- Η φροντίδα με γνώμονα το τραύμα αναγνωρίζει τον αντίκτυπο των παρελθουσών και τωρινών τραυματικών εμπειριών στα άτομα και τις κοινότητες. Περιλαμβάνει την κατανόηση, την αναγνώριση και την αντιμετώπιση του τραύματος με τρόπο που προάγει την ασφάλεια και τη θεραπεία.
- Η πολιτιστική ευαισθησία περιλαμβάνει την κατανόηση και το σεβασμό του πολιτιστικού υπόβαθρου, των παραδόσεων, των πεποιθήσεων και των αξιών των ατόμων και των κοινοτήτων. Με την πολιτισμική ευαισθησία, οι διαπροσωπικές σχέσεις μπορούν να είναι πιο αποτελεσματικές, χωρίς αποκλεισμούς και με σεβασμό.
- Συμμετοχική προσέγγιση, η οποία είναι μια διαδικασία που εμπλέκει άτομα, κοινότητες και παρόχους υπηρεσιών στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Είναι σημαντικό να συμμετέχουν στην ανάπτυξη λύσεων τα άτομα και οι κοινότητες που επηρεάζονται περισσότερο από το ζήτημα του αποκλεισμού.
- Η ολιστική προσέγγιση περιλαμβάνει την αντιμετώπιση πολλαπλών και αλληλεπιδρώντων παραγόντων που συμβάλλουν στον αποκλεισμό των ενηλίκων, όπως η φτώχεια, η έλλειψη εκπαίδευσης, οι διακρίσεις και τα ζητήματα ψυχικής υγείας.
- Πρακτική βασισμένη σε αποδείξεις, η οποία περιλαμβάνει τη χρήση της έρευνας και των δεδομένων για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Αυτό

συμβάλλει στη διασφάλιση ότι οι παρεμβάσεις είναι αποτελεσματικές και βασίζονται σε βέλτιστες πρακτικές.

- Η συνεργασία και η οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων με πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών, μη κερδοσκοπικών, κοινοτικών οργανώσεων και του ιδιωτικού τομέα, είναι σημαντική για την ανάπτυξη και την εφαρμογή αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

Εκπαίδευση ενηλίκων και βιωσιμότητα

Η εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και η προώθηση της βιωσιμότητας συνδέονται μεταξύ τους με διάφορους τρόπους, κυρίως με την έννοια ότι η εκπαίδευση είναι το κλειδί για την επίτευξη μιας πραγματικής αλλαγής. Ο ρόλος μας ως εργαζόμενοι σε ΜΚΟ είναι να υποστηρίξουμε τους μαθητές μας και να τους παρέχουμε καλύτερες ευκαιρίες να αναπτυχθούν σε όλους τους τομείς

της ζωής, έτσι ώστε να μπορούν να οικοδομήσουν μια πιο

ισορροπημένη, βιώσιμη ζωή. Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές

για το πώς θα το πετύχουν αυτό:

- **Μείωση της φτώχειας**
Τα προγράμματα και οι παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τον αποκλεισμό των ενηλίκων, όπως η εισοδηματική στήριξη και τα προγράμματα απασχόλησης, μπορούν να συμβάλουν στην ανακούφιση της φτώχειας και στη μείωση του κινδύνου αποκλεισμού. Αυτό με τη σειρά του μπορεί να προωθήσει τη βιωσιμότητα, συμβάλλοντας στη διασφάλιση ότι όλοι έχουν πρόσβαση στις πηγές που χρειάζονται για να ζήσουν μια ικανοποιητική ζωή και μειώνοντας τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.
- **Οικοδόμηση ανθεκτικότητας**
Οι προσεγγίσεις για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας που εστιάζουν στις δυνάμεις και τις ικανότητες των ατόμων και των κοινοτήτων μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της βιωσιμότητας με την οικοδόμηση ικανοτήτων και τη μείωση της ευπάθειας σε μελλοντικά σοκ και πιέσεις.
- **Αντιμετώπιση των διακρίσεων**
Η αντιμετώπιση των διακρίσεων και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας, η οποία αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά στοιχεία της βιωσιμότητας.
- **Προώθηση κοινοτικών προσεγγίσεων**
Οι κοινοτικές προσεγγίσεις μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν, να προωθήσουν την κοινωνική συνοχή και να ενδυναμώσουν τις κοινότητες να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων που σχετίζονται με τον αποκλεισμό.
- **Οικοδόμηση βιώσιμων πόλεων και κοινοτήτων**
Πολλοί ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν ζουν σε αστικές περιοχές με κακές συνθήκες διαβίωσης, όπως η έλλειψη οικονομικά προσιτής κατοικίας, οι κακές δημόσιες συγκοινωνίες, η περιβαλλοντική ρύπανση και η έλλειψη χώρων πρασίνου. Οι περιοχές αυτές συχνά χαρακτηρίζονται από φτώχεια, υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας και περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες, που συμβάλλουν στον αποκλεισμό και στα κακά αποτελέσματα της υγείας. Η αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων μέσω προσεγγίσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην ευημερία των κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (ΣΒΑ) απαιτούν συγκεκριμένα τον τερματισμό της φτώχειας, την εξασφάλιση πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και αξιοπρεπή εργασία για όλους, τη μείωση των ανισοτήτων και την οικοδόμηση κοινών χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτικών κοινοτήτων. Οι στόχοι αυτοί μπορούν να επιτευχθούν με την αντιμετώπιση των παραγόντων που οδηγούν στον αποκλεισμό των ενηλίκων και με την εφαρμογή μιας διατομεακής και ολιστικής προσέγγισης στις παρεμβάσεις.

Η συνεργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό αποτελεί ουσιαστικό μέρος της προώθησης της βιωσιμότητας, καθώς και οι δύο είναι αλληλένδετες και εργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων. Αντιμετωπίζοντας τον αποκλεισμό των ενηλίκων και εργαζόμενοι για τη δημιουργία μιας πιο περιεκτικής, δίκαιης και ανθεκτικής κοινωνίας, μπορούμε να συμβάλουμε στη διασφάλιση ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν στην οικονομία, την κοινότητα και την πολιτική ζωή των κοινοτήτων τους.

Εργασία 1: Αναστοχασμός της πρακτικής μας: Εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν με αποκλεισμό

Στόχος της άσκησης αυτής είναι να σας βοηθήσει να αναστοχαστείτε τη δική σας πρακτική όταν εργάζεστε με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και να εντοπίσετε τομείς προς βελτίωση. Με τον αναστοχασμό μιας πρόσφατης εμπειρίας, θα μπορέσετε να αποκτήσετε εικόνα για τις προκλήσεις που αντιμετωπίσατε και τις επιτυχίες που επιτύχατε και να εντοπίσετε συγκεκριμένους τομείς στους οποίους η πρακτική τους μπορεί να έχει αποκλίνει από τις βέλτιστες πρακτικές.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Σκεφτείτε μια πρόσφατη εμπειρία που είχατε δουλεύοντας με έναν ενήλικα που κινδυνεύει από αποκλεισμό:
Αφιερώστε λίγο χρόνο για να σκεφτείτε μια πρόσφατη εμπειρία που είχατε δουλεύοντας με έναν ενήλικα που κινδυνεύει από αποκλεισμό. Γράψτε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας σχετικά με την εμπειρία, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών που αντιμετωπίσατε και των επιτυχιών που πετύχατε.
2. Προσδιορίστε τις προκλήσεις και τις επιτυχίες που αντιμετωπίσατε κατά τη διάρκεια της εμπειρίας:
Σκεφτείτε την εμπειρία και προσδιορίστε τις συγκεκριμένες προκλήσεις και επιτυχίες που συναντήσατε. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πράγματα όπως δυσκολίες επικοινωνίας, έλλειψη δέσμευσης από τον ενήλικα, πολιτισμικές διαφορές ή έλλειψη κατανόησης των αναγκών του ενήλικα.
3. Έρευνα βέλτιστων πρακτικών για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό:
Εξετάστε τις βέλτιστες πρακτικές για την εργασία με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πράγματα όπως η ενεργητική ακρόαση, η πολιτισμική ευαισθησία και η πρακτική με βάση το τραύμα. Εξετάστε πώς αυτές οι βέλτιστες πρακτικές ευθυγραμμίζονται με την εμπειρία σας και εντοπίστε τυχόν τομείς στους οποίους η πρακτική σας μπορεί να έχει αποκλίνει από αυτές τις βέλτιστες πρακτικές.
4. Σκεφτείτε το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός στην εμπειρία αυτή:
Σκεφτείτε το δικό σας ρόλο ως εκπαιδευτικού στην εμπειρία αυτή. Σκεφτείτε τυχόν υποθέσεις ή προκαταλήψεις που μπορεί να είχατε και πώς αυτές μπορεί να επηρέασαν την εμπειρία. Σκεφτείτε πώς θα μπορούσατε να είχατε προσεγγίσει διαφορετικά την κατάσταση και τι θα μπορούσατε να είχατε κάνει για να υποστηρίξετε καλύτερα τον ενήλικα.
5. Εντοπίστε τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης στην πρακτική σας και δημιουργήστε ένα σχέδιο για την αντιμετώπισή τους: Με βάση τον προβληματισμό και την έρευνά σας, εντοπίστε τομείς για βελτίωση στην πρακτική σας. Δημιουργήστε ένα σχέδιο για την αντιμετώπιση αυτών των τομέων, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στόχων, στρατηγικών και δράσεων που μπορείτε να αναλάβετε για να βελτιώσετε την πρακτική σας.
6. Μοιραστείτε τον προβληματισμό και το σχέδιό σας με έναν συνάδελφο ή μέντορα και λάβετε ανατροφοδότηση.

Εργασία 2: Αειφορία και εκπαίδευση ενηλίκων: Αναστοχασμός σχετικά με το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός

Αυτή η εργασία έχει σχεδιαστεί για να σας βοηθήσει να κατανοήσετε το ρόλο σας και να σχεδιάσετε μια στρατηγική για το πώς να προωθήσετε τη βιωσιμότητα μεταξύ των δικαιούχων σας - ενήλικοι εκπαιδευόμενοι που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Διαβάστε τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ και σκεφτείτε πώς η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων αυτών.
2. Προσδιορίστε έναν συγκεκριμένο ΣΒΑΑ που σας ενδιαφέρει ιδιαίτερα και διεξάγετε έρευνα σχετικά με τις τρέχουσες προκλήσεις και ευκαιρίες για την εκπαίδευση ενηλίκων σε σχέση με τον εν λόγω ΣΒΑΑ.
3. Χρησιμοποιώντας την έρευνά σας, δημιουργήστε ένα κείμενο προβληματισμού που να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Πώς μπορεί η εκπαίδευση ενηλίκων να συμβάλει στην επίτευξη του συγκεκριμένου SDG που επιλέξατε;
 - Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες για την εκπαίδευση ενηλίκων σε σχέση με αυτόν τον ΣΒΑΑ;
 - Σκεφτείτε το ρόλο σας ως εκπαιδευτικός και πώς μπορείτε να ενσωματώσετε τη βιωσιμότητα και την εκπαίδευση ενηλίκων στη διδακτική σας πρακτική.
 - Ποιες στρατηγικές και προσεγγίσεις μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να συνδυάσετε την εκπαίδευση ενηλίκων με τη βιωσιμότητα;
 - Πώς μπορείτε να μετρήσετε τον αντίκτυπο της διδασκαλίας σας στη βιωσιμότητα των ενηλίκων με τους οποίους εργάζεστε;
4. Μοιραστείτε το έγγραφο προβληματισμού σας με τους συναδέλφους σας και συζητήστε από κοινού ποιες δραστηριότητες θα μπορούσε να εφαρμόσει η ΜΚΟ σας για την προώθηση της γνώσης σχετικά με τον ΣΒΑ που επιλέξατε.

Εργασία 3: Αειφορία και εκπαίδευση ενηλίκων: Ανάπτυξη προγράμματος σπουδών

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να προβληματιστείτε σχετικά με το τρέχον πρόγραμμα σπουδών και να εντοπίσετε τομείς στους οποίους μπορεί να ενσωματωθεί η αειφορία. Αναπτύσσοντας ένα σχέδιο και δημιουργώντας έναν κατάλογο δραστηριοτήτων και πόρων, θα είστε σε θέση να σκεφτείτε κριτικά για το πώς να ενσωματώσετε την αειφορία στο εκπαιδευτικό πακέτο που προσφέρει ο οργανισμός σας.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Αναθεωρήστε το τρέχον πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα εκπαίδευσης ενηλίκων στο οποίο συμμετέχετε.
2. Προσδιορίστε τους τομείς στους οποίους η αειφορία θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών.
3. Ανάπτυξη σχεδίου για την ενσωμάτωση της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στόχων, σκοπών και μαθησιακών αποτελεσμάτων.

4. Δημιουργήστε έναν κατάλογο δραστηριοτήτων και πόρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών.
5. **Αν α λ ο γ ι σ τ ε ί τ ε** τους τρόπους με τους οποίους η ενσωμάτωση της αειφορίας στο πρόγραμμα σπουδών μπορεί να ωφελήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο μπορεί να προωθήσει την κοινωνική ένταξη και να βελτιώσει τις οικονομικές ευκαιρίες.
6. Μοιραστείτε το σχέδιό σας με άλλους εκπαιδευτικούς του προγράμματος και λάβετε ανατροφοδότηση.

Σχέδιο εργαστηρίου: Αποκλεισμός και Ένταξη

Στόχοι:

- Κατανόηση της έννοιας του αποκλεισμού και της ένταξης
- Αναγνωρίζοντας τις διάφορες μορφές αποκλεισμού και τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει σε άτομα και κοινότητες
- Εντοπισμός παραδειγμάτων αποκλεισμού και ένταξης στη ζωή τους και στην κοινωνία
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση της ένταξης στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή

Απαιτούμενα υλικά:

- Έντυπα
- Παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης στην κοινωνία
- Flipchart ή πίνακας

Βήμα προς βήμα οδηγίες

1. Εισαγωγή (30 λεπτά)
Ξεκινήστε το εργαστήριο με την εισαγωγή του θέματος του αποκλεισμού και της ένταξης. Παρέχετε φυλλάδια που ορίζουν τις έννοιες και εξηγούν τις διάφορες μορφές αποκλεισμού (βλ. φυλλάδιο 1) Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τυχόν προηγούμενες γνώσεις ή εμπειρίες που έχουν με αυτές τις έννοιες.
2. Συζήτηση (30 λεπτά)
Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης στην κοινωνία (βλ. φυλλάδιο 2). Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν τα παραδείγματα και να εντοπίσουν τον αντίκτυπο του αποκλεισμού και της ένταξης στα άτομα και τις κοινότητες.
3. Προσωπικός προβληματισμός (20 λεπτά)
Ζητήστε από τους εκπαιδευόμενους να αναλογιστούν τη ζωή τους και να εντοπίσουν παραδείγματα αποκλεισμού και ένταξης που έχουν βιώσει ή παρακολουθήσει. Ενθαρρύνετε τους να μοιραστούν τους προβληματισμούς τους με την τάξη.
4. Στρατηγικές για την προώθηση της ένταξης (30 λεπτά)
Παρέχετε στους εκπαιδευόμενους πληροφορίες σχετικά με στρατηγικές για την προώθηση της ένταξης στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή (βλ. φυλλάδιο 3). Ενθαρρύνετε τους να κάνουν καταγισμό ιδεών και να μοιραστούν ιδέες.
5. Συμπέρασμα (15 λεπτά)
Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και καλέστε τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τα συμπεράσματά τους. Ενθαρρύνετε τους να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να προωθήσουν τη συμπερίληψη στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή και δώστε τους πηγές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να συνεχίσουν να μαθαίνουν για αυτά τα θέματα.

Έντυπο 1: Ορισμοί

Η ένταξη αναφέρεται στην κατάσταση ή την πράξη της συμπερίληψης ή της συμπερίληψης σε μια ομάδα, οργάνωση ή κοινωνία. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, αναφέρεται στην πρακτική της διασφάλισης ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, έχουν ίση πρόσβαση σε ευκαιρίες και πόρους και εκτιμώνται και γίνονται σεβαστά για αυτό που είναι. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι αισθάνονται ευπρόσδεκτοι, εκτιμώνται και γίνονται σεβαστοί και όπου οι διαφορετικές προοπτικές και εμπειρίες αναγνωρίζονται, κατανοούνται και εκτιμώνται. Η ένταξη σημαίνει επίσης

την άρση των εμποδίων που εμποδίζουν τα άτομα να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία, όπως οι διακρίσεις, οι προκαταλήψεις και η έλλειψη προσβασιμότητας. Προωθεί την ιδέα ότι όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν, να μαθαίνουν και να επωφελούνται από το περιβάλλον τους. Η ένταξη είναι το αντίθετο του αποκλεισμού.

Ο αποκλεισμός αναφέρεται στην κατάσταση ή την πράξη του αποκλεισμού ή του αποκλεισμού από μια ομάδα, οργάνωση ή

κοινωνία. Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, αναφέρεται στην πρακτική της μη συμπερίληψης ή της μη παροχής ίσης πρόσβασης σε ευκαιρίες και πόρους για ορισμένα άτομα ή ομάδες, με βάση παράγοντες όπως η φυλή, η εθνικότητα, το φύλο, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η θρησκεία, οι ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση και απομόνωση ατόμων ή ομάδων και μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στη σωματική, νοητική και συναισθηματική τους ευημερία. Ο αποκλεισμός μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως ο φυσικός, ο κοινωνικός, ο οικονομικός και ο πολιτικός αποκλεισμός. Για παράδειγμα, ο φυσικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν τα κτίρια ή οι χώροι δεν είναι προσβάσιμοι στα άτομα με αναπηρία. Ο κοινωνικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες υφίστανται διακρίσεις ή περιθωριοποιούνται λόγω της φυλής, της εθνικότητας ή άλλων χαρακτηριστικών τους. Ο οικονομικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην απασχόληση ή σε άλλους πόρους λόγω της κοινωνικοοικονομικής τους κατάστασης. Ο πολιτικός αποκλεισμός μπορεί να συμβεί όταν άτομα ή ομάδες στερούνται το δικαίωμα να συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους.

Έντυπο 2: Παραδείγματα ένταξης και αποκλεισμού

Παραδείγματα συμπερίληψης και αποκλεισμού στην κοινωνία μπορούν να βρεθούν σε πολλούς διαφορετικούς τομείς, όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η στέγαση, η υγειονομική περίθαλψη και η πολιτική εκπροσώπηση. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

Εκπαίδευση:

- Ένταξη στην εκπαίδευση σημαίνει ότι όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους, έχουν ίση πρόσβαση σε μια ποιοτική εκπαίδευση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.
- Ο αποκλεισμός στην εκπαίδευση μπορεί να συμβεί όταν οι μαθητές δεν έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, οι μαθητές από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στους ίδιους εκπαιδευτικούς πόρους με τους μαθητές από πιο εύπορες οικογένειες.

Απασχόληση:

- Ένταξη στην απασχόληση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν ίσες ευκαιρίες να βρουν και να διατηρήσουν μια θέση εργασίας, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την ικανότητα ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην απασχόληση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα στερούνται ευκαιριών απασχόλησης λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, οι γυναίκες μπορεί να υποεκπροσωπούνται σε ορισμένους τομείς, όπως η επιστήμη, η τεχνολογία, η μηχανική και τα μαθηματικά (STEM).

Στέγαση:

- Ένταξη στη στέγαση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν πρόσβαση σε ασφαλή, οικονομικά προσιτή και προσβάσιμη στέγαση, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.

- Ο αποκλεισμός στη στέγαση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα δεν έχουν πρόσβαση στη στέγαση λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα με αναπηρία μπορεί να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην εξεύρεση προσβάσιμης στέγης.

Υγεία:

- Ένταξη στην υγειονομική περίθαλψη σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην υγειονομική περίθαλψη μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα δεν έχουν πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα μπορεί να μην έχουν πρόσβαση στις ίδιες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης με τα άτομα με υψηλότερα εισοδήματα.

Πολιτική εκπροσώπηση:

- Συμπερίληψη στην πολιτική εκπροσώπηση σημαίνει ότι όλα τα άτομα έχουν ίσες ευκαιρίες να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που επηρεάζουν τη ζωή τους, ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τις ικανότητες ή άλλα χαρακτηριστικά τους.
- Ο αποκλεισμός στην πολιτική εκπροσώπηση μπορεί να συμβεί όταν τα άτομα στερούνται την ευκαιρία να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων λόγω διακρίσεων ή έλλειψης πόρων. Για παράδειγμα, τα άτομα από μειονοτικές κοινότητες μπορεί να μην έχουν την ίδια εκπροσώπηση στα πολιτικά γραφεία.

Έντυπο 3: Στρατηγικές για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης

Υπάρχουν πολλές στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα άτομα για να προωθήσουν την ένταξη στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

1. Εκπαίδευση
Η μόρφωση σχετικά με τους διαφορετικούς πολιτισμούς, τις προοπτικές και τις εμπειρίες μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση και την ενσυναίσθηση για τους άλλους.
2. Η ενεργός ακρόαση και η εκτίμηση των προοπτικών των άλλων μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς.
3. Πρόκληση στερεοτύπων και προκαταλήψεων
Η επίγνωση των προκαταλήψεων και η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης.
4. Δημιουργία χώρων χωρίς αποκλεισμούς
Η διαμόρφωση φυσικών και εικονικών χώρων χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας και των γλωσσικών διευκολύνσεων, μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και της προσβασιμότητας.
5. Συμμαχία
Η υπεράσπιση και υποστήριξη περιθωριοποιημένων ομάδων και ατόμων και η υποστήριξη πολιτικών και πρακτικών που προωθούν την ένταξη μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.
6. Ο προβληματισμός σχετικά με τα δικά του προνόμια και πώς αυτά μπορεί να έχουν επηρεάσει τις εμπειρίες και τις ευκαιρίες του, μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης προς τους άλλους.
7. Η οικοδόμηση σχέσεων με ανθρώπους από διαφορετικά υπόβαθρα μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης και της κατανόησης.
8. Η ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας στις διαδικασίες πρόσληψης, προαγωγής και λήψης αποφάσεων μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της ένταξης σε επαγγελματικά περιβάλλοντα.

9. Η υποστήριξη πολιτικών και νόμων που προωθούν την ένταξη και προστατεύουν τις περιθωριοποιημένες ομάδες μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς.
10. Το να είναι κανείς ανοιχτός στην ανατροφοδότηση και να μαθαίνει από τα λάθη μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της ένταξης και στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς.

Κεφάλαιο 5:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Ποιοτική εκπαίδευση

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Ορισμός του όρου

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο στόχος βιώσιμης ανάπτυξης αριθ. 4, η ποιοτική εκπαίδευση, μπορεί να οριστεί ως εξής:

Εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους.

Στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο που γνωρίζουμε, όλα ξεκινούν από την εκπαίδευση. Μόνο η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει στους ανθρώπους τα εργαλεία για να έχουν μια ικανοποιητική και, πάνω απ' όλα, βιώσιμη ζωή. Ποιοτική εκπαίδευση σημαίνει επίσης την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και την ανακάλυψη νέων δυνατοτήτων ανάπτυξης χωρίς να διακυβεύεται το μέλλον των επόμενων γενεών.

Η ποιοτική εκπαίδευση δεν απευθύνεται μόνο, όπως θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί απλοϊκά, στη νέα γενιά ή μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι οικονομίες των πιο ανεπτυγμένων χωρών βιώνουν δραματικές αλλαγές σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Οι αλλαγές αυτές οδηγούν σε προφανείς συνέπειες στην αγορά εργασίας: γίνεται όλο και πιο εμφανές ότι οι προηγμένες οικονομίες χρειάζονται εργαζόμενους υψηλής εξειδίκευσης, καθώς, για τις ίδιες δεξιότητες, η παραγωγή μεταφέρεται εύκολα σε χώρες όπου το κόστος εργασίας είναι χαμηλότερο.

Στόχοι ποιοτικής εκπαίδευσης

Ποιοι είναι όμως οι μαθησιακοί στόχοι που έχουν καθοριστεί για την Ατζέντα 2030; Η UNESCO ομαδοποιεί αυτούς τους στόχους σε τρεις τομείς:

- Οι γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι περιλαμβάνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την καλύτερη κατανόηση των ΣΒΑ και των εμποδίων στην επίτευξή τους.
- Κοινωνικο-συναισθηματικοί μαθησιακοί στόχοι: πρόκειται για τις κοινωνικές δεξιότητες που πρέπει να κατέχουν οι μαθητές προκειμένου να συνεργάζονται και να προωθούν τους ΣΒΑΚ ως εργαλείο για την κοινή και προσωπική ανάπτυξη.
- Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι που αναφέρονται σε συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να γίνουν.
- Ειδικότερα για τον στόχο της Ποιοτικής Εκπαίδευσης SDG, οι μαθησιακοί στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

Γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι:

- Ο εκπαιδευόμενος κατανοεί τον σημαντικό ρόλο της εκπαίδευσης και των ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους (τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση) ως βασικών κινητήριων δυνάμεων της βιώσιμης ανάπτυξης, για τη βελτίωση της ζωής των ανθρώπων και για την επίτευξη των ΣΒΑ.
- Ο μαθητής αντιλαμβάνεται την εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό, ως παγκόσμιο κοινό αγαθό, ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και ως βάση για την εξασφάλιση της πραγμάτωσης άλλων δικαιωμάτων.
- Ο μαθητής γνωρίζει για την ανισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επίτευξη της, ιδίως μεταξύ κοριτσιών και αγοριών και στις αγροτικές περιοχές, καθώς και για τους λόγους που οδηγούν στην έλλειψη ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και ευκαιρίες δια βίου μάθησης.

- Ο μαθητής κατανοεί τον σημαντικό ρόλο του πολιτισμού στην επίτευξη της αειφορίας.
- Ο μαθητής κατανοεί ότι η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου, δίκαιου και ειρηνικού κόσμου.

Στόχοι κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης:

- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να ευαισθητοποιηθεί σχετικά με τη σημασία της ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους, της ανθρωπιστικής και ολιστικής προσέγγισης της εκπαίδευσης, της ΕΑΑ και των συναφών προσεγγίσεων.
- Ο μαθητής είναι σε θέση μέσω συμμετοχικών μεθόδων να παρακινεί και να ενδυναμώνει άλλους να demand και να χρησιμοποιεί εκπαιδευτικές ευκαιρίες.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να αναγνωρίζει την εγγενή αξία της εκπαίδευσης και να αναλύει και να εντοπίζει τις δικές του μαθησιακές ανάγκες για την προσωπική του ανάπτυξη.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να αναγνωρίζει τη σημασία των δικών του δεξιοτήτων για τη βελτίωση της ζωής του, ιδίως για την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να ασχοληθεί προσωπικά με την ΕΑΑ.
- Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι:
- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να συμβάλει στη διευκόλυνση και την εφαρμογή ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους, της ΕΑΑ και συναφών προσεγγίσεων σε διάφορα επίπεδα.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να προωθεί την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση.
- Ο εκπαιδευόμενος είναι σε θέση να απαιτεί και να υποστηρίζει δημόσια την ανάπτυξη πολιτικών που προωθούν τη δωρεάν, ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση για όλους, την ΕΑΑ και τις σχετικές προσεγγίσεις, καθώς και να στοχεύει σε ασφαλείς, προσβάσιμες και χωρίς αποκλεισμούς εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να προωθεί την ενδυνάμωση των νέων.
- Ο μαθητής είναι σε θέση να χρησιμοποιεί όλες τις ευκαιρίες για την εκπαίδευσή του καθ'

όλη τη διάρκεια της ζωής του και να εφαρμόζει τις αποκτηθείσες γνώσεις σε καθημερινές καταστάσεις για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στόχοι ποιοτικής εκπαίδευσης

Το σχέδιο που αναπτύχθηκε από τον ΟΗΕ προϋποθέτει ότι μέχρι το 2030 θα επιτύχουμε από κοινού δέκα διαφορετικούς στόχους σχετικά με την ποιοτική εκπαίδευση. Αυτοί οι στόχοι μπορούν να χρησιμεύσουν ως κατευθυντήριες γραμμές για εμάς ως εκπαιδευτικούς, ακτιβιστές και εργαζόμενους σε ΜΚΟ, καθώς μας δίνουν κατευθύνσεις που μπορούν να μας βοηθήσουν να θέσουμε προτεραιότητες στον οργανισμό μας όταν πρόκειται να εργαστούμε για την προώθηση της πρόσβασης στην ποιοτική εκπαίδευση. Οι στόχοι αυτοί ορίζονται ως εξής:

1. Δωρεάν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση
Διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και τα αγόρια ολοκληρώνουν δωρεάν, ισότιμη και ποιοτική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση που οδηγεί σε συναφή και αποτελεσματικά μαθησιακά αποτελέσματα.
2. Ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση
Διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν πρόσβαση σε ποιοτική ανάπτυξη, φροντίδα και προσχολική εκπαίδευση στην πρώιμη παιδική ηλικία, ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Ισότιμη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση
Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης όλων των γυναικών και των ανδρών στην προσιτή και ποιοτική τεχνική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της πανεπιστημιακής.
4. Αύξηση του αριθμού των ατόμων με τις κατάλληλες δεξιότητες για οικονομική επιτυχία
Σημαντική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων που διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για απασχόληση, αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και επιχειρηματικότητα.
5. Εξάλειψη όλων των διακρίσεων στην εκπαίδευση
Εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των παιδιών σε ευάλωτες καταστάσεις.
6. Καθολικός αλφαριθμητισμός και αριθμητισμός
Εξασφάλιση ότι όλοι οι νέοι και ένα σημαντικό ποσοστό των ενηλίκων, τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών, θα αποκτήσουν γραμματισμό και αριθμητική ικανότητα.
7. Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη και την παγκόσμια ιθαγένεια
Εξασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές αποκτούν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον βιώσιμο τρόπο ζωής, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων, την προώθηση μιας κουλτούρας ειρήνης και μη βίας, την παγκόσμια ιθαγένεια και την εκτίμηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη.
8. Κατασκευή και αναβάθμιση σχολείων χωρίς αποκλεισμούς και με ασφάλεια
Κτίριο και αναβάθμιση εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων που να είναι ευαίσθητες σε θέματα παιδιών, αναπηρίας και φύλου και να παρέχουν ασφαλή, μη βίαια, χωρίς αποκλεισμούς και αποτελεσματικά περιβάλλοντα μάθησης για όλους.
9. Επέκταση των υποτροφιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις αναπτυσσόμενες χώρες
Ουσιαστική επέκταση σε παγκόσμιο επίπεδο του αριθμού των υποτροφιών που διατίθενται σε αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και στις αφρικανικές χώρες, για εγγραφή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής κατάρτισης και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, των τεχνικών, μηχανικών και επιστημονικών προγραμμάτων, σε ανεπτυγμένες χώρες και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες.
10. Αύξηση της προσφοράς εξειδικευμένων εκπαιδευτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες
Ουσιαστική αύξηση της προσφοράς εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων μέσω διεθνών συνεργασιών για την κατάρτιση εκπαιδευτικών στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως

στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

Βέλτιστες πρακτικές από τον κόσμο

- Barefoot College International
Το Barefoot College International είναι ένα μοναδικό παράδειγμα: το έργο αυτής της ΜΚΟ απευθύνεται σε γυναίκες και κορίτσια από περιθωριοποιημένες κοινότητες σε όλο τον κόσμο. Στόχος τους είναι να παρέχουν στις γυναίκες τις δεξιότητες και τις γνώσεις που χρειάζονται για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής στις κοινότητές τους. Η εκπαίδευση των γυναικών σημαίνει ότι οι κοινότητες θα έχουν μακροπρόθεσμη κλιματική, οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα.
- PlanetRead - Αλφαριθμητισμός για ένα δισεκατομμύριο
Αυτή η ΜΚΟ χρησιμοποιεί την καινοτομία του υποτιτλισμού στην ίδια γλώσσα (SLS) για να δώσει σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους την ευκαιρία να μάθουν να διαβάζουν στη μητρική τους γλώσσα ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα τους ενδιαφέρει. Η πρόθεση είναι να συνδυαστούν οι νέες τεχνολογίες βίντεο και streaming με την ευκαιρία να μάθουν να διαβάζουν. Το PlanetRead μαζί με το Ινδικό Ινστιτούτο Διοίκησης του Αχμενταμπάντ έχουν υλοποιήσει και δημοσιεύσει αρκετές πολυετείς τηλεοπτικές πιλοτικές μελέτες SLS σε οκτώ ινδικές γλώσσες (2002-σήμερα).
- Το μεγαλύτερο μάθημα στον κόσμο
Το μεγαλύτερο μάθημα στον κόσμο είναι ένα πρόγραμμα του Project Everyone σε συνεργασία με τη UNICEF. Παράγουν καινοτόμα εργαλεία για εκπαιδευτικούς και νέους για να αναπτύξουν δεξιότητες και κίνητρα για να αναλάβουν δράση για τους ΣΒΑ. Το έργο τους είναι διαθέσιμο σε περισσότερες από 30 γλώσσες και είναι ανοικτού κώδικα. Το 2019 προσέγγισαν 17,9 εκατομμύρια παιδιά που βρίσκονται σε περισσότερες από 160 χώρες.

Πρόσθετα υλικά

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ^{OECD4}

Το Education & Skills Online είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης που έχει σχεδιαστεί για να παρέχει αποτελέσματα σε ατομικό επίπεδο που συνδέονται με τις μετρήσεις του OECD Survey of Adult Skills (PIAAC) για τον γραμματισμό, τον αριθμητισμό και την επίλυση προβλημάτων σε περιβάλλοντα πλούσια σε τεχνολογία. Το Education & Skills Online έχει αναπτυχθεί ως ένα assessment σχετικό με τους νέους και τους ενήλικες όλων των ηλικιών. Ιδρύματα, οργανισμοί ή τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδικτυακό εργαλείο για να αξιολογήσουν τις δεξιότητες ενός συγκεκριμένου πληθυσμού με στόχο την παροχή κατάρτισης ή για ερευνητικούς σκοπούς. Οι δυνητικοί χρήστες αυτού του εργαλείου είναι:

- Οργανισμοί που παρέχουν εκπαίδευση ενηλίκων στον αλφαριθμητισμό και τον αριθμητισμό και επιθυμούν να έχουν πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν στη διάγνωση των δυνατών και αδύνατων σημείων των εκπαιδευομένων και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης με βάση τα εθνικά και διεθνή κριτήρια αναφοράς.
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως πανεπιστήμια, κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, που μπορούν να χρησιμοποιήσουν το Education & Skills Online ως διαγνωστικό εργαλείο για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, ώστε να βοηθήσουν στον προσδιορισμό της ανάγκης τους για μαθήματα γραμματισμού/αριθμητικής.
- Ερευνητές που θα ήθελαν να έχουν πρόσβαση σε μια αξιολόγηση που συγκρίνεται με τα αποτελέσματα του PIAAC
- Κυβερνητικοί οργανισμοί που ενδιαφέρονται για την αξιολόγηση των μαθησιακών αναγκών των ανέργων ενηλίκων, των ομάδων κινδύνου ή των οικονομικά μειονεκτούντων ενηλίκων
- Δημόσιες ή ιδιωτικές εταιρείες που θέλουν να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα για να τις βοηθήσουν να προσδιορίσουν τις ανάγκες κατάρτισης που σχετίζονται με τον αλφαριθμητισμό και τον αριθμητισμό για το εργατικό δυναμικό τους.

Εργασία 1: Το κορίτσι που αγωνίστηκε για την εκπαίδευση

Η Μαλάλα Γιουσαφζάι είναι ακτιβίστρια, μπλόγκερ και κάτοχος του βραβείου Νόμπελ Ειρήνης. Σε ηλικία 13 ετών έγινε διάσημη επειδή, χάρη στο ιστολόγιό της, άρχισε να αγωνίζεται κατά του καθεστώτος των Ταλιμπάν. Αγωνίστηκε και εξακολουθεί να αγωνίζεται για το δικαίωμα των γυναικών και των παιδιών να σπουδάζουν, το οποίο απαγορευόταν από τους Ταλιμπάν. Υποστηρίζει επίσης επίσημα τον ΣΒΑ 4. Η Μαλάλα αποτελεί έμπνευση για χιλιάδες μαθητές σε όλο τον κόσμο.

- Μάθετε περισσότερα για την ιστορία της Μαλάλα Γιουσαφζάι και σκεφτείτε πώς μπορείτε να εμπνευστείτε από αυτήν.
- Αναζητήστε παρόμοιες ιστορίες από τον κόσμο και επικεντρωθείτε στο τι είναι διαφορετικό και τι παρόμοιο.
- Δώστε προσοχή στο γεγονός ότι ο ακτιβισμός πρέπει να είναι επίσης βιώσιμος και, ως εκ τούτου, κατάλληλος για την κοινωνία που σκοπεύει να αλλάξει.
- Η ποιοτική εκπαίδευση δεν αφορά μόνο τους νέους: υπάρχουν πολλά παραδείγματα εκπαίδευσης ενηλίκων σε όλο τον κόσμο. Η προσέγγιση αυτή καθιστά δυνατή τη γρήγορη βελτίωση των συνθηκών για κοινότητες που δεν έχουν πρόσβαση σε σχολεία ή κέντρα κατάρτισης. Μπορείτε να βρείτε παρόμοιες πρακτικές;

- Αφού χρησιμοποιήσετε τις πηγές ως πηγή έμπνευσης, σκεφτείτε με τους συναδέλφους σας πώς ο οργανισμός σας μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση του δικαιώματος στην εκπαίδευση στις χώρες όπου δραστηριοποιείται.

4 <https://www.oecd.org/skills/piaac/onlineassessment/>

Εργασία 2: Σκέψεις για την εκπαίδευση και την απασχόληση

Όπως είδαμε, οι πιο ανεπτυγμένες οικονομίες εξελίσσονται συνεχώς. Οι εργαζόμενοι χρειάζονται επίσης συνεχή κατάρτιση και υψηλή εξειδίκευση. Τόσες πολλές ιστορίες μιλούν για μαζικές απολύσεις λόγω της έλλειψης εξειδίκευσης των εργαζομένων.

Εδώ είναι μια εργασία που βασίζεται στον προβληματισμό που μπορείτε να κάνετε:

- Δημιουργήστε ένα ημερολόγιο (ψηφιακό ή αναλογικό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα σημειωματάριο ή ένα ημερολόγιο) όπου θα κ α τ α γ ρ ά φ ε τ ε τους προβληματισμούς σας.
- Εβδομάδα 1: Συγκεντρώστε άρθρα εφημερίδων από τη χώρα σας σχετικά με απολύσεις ανειδίκευτων εργατών
- Εβδομάδα 2: Συλλογή άρθρων εφημερίδων από όλο τον κόσμο σχετικά με απολύσεις ανειδίκευτων εργατών
- Εβδομάδα 3: Εβδομάδα: Επικεντρωθείτε στις ομοιότητες που βρήκατε στις ιστορίες που συλλέξατε. Σκεφτείτε πώς οι εργαζόμενοι και οι εταιρείες θα μπορούσαν να είχαν ενεργήσει για να αποφύγουν τις κρίσεις.
- Εβδομάδα 4: σκεφτείτε πώς η ΜΚΟ σας μπορεί να βοηθήσει τους εργαζόμενους να μάθουν νέες δεξιότητες για να περάσουν στον κόσμο της εργασίας

Εργασία 3: Από την πρόκληση στη λύση: Στόχοι για την εκπαίδευση του SDG 4

1. Ερευνήστε και επιλέξτε έναν από τους συγκεκριμένους στόχους του SDG 4 που θεωρείτε ιδιαίτερα σημαντικό για τη δουλειά σας με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Ορισμένα παραδείγματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:
 - Εξασφάλιση ποιοτικής εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών δια βίου μάθησης για όλους.
 - Σημαντική αύξηση του αριθμού των νέων και των ενηλίκων που διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, για την απασχόληση, τις αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και την επιχειρηματικότητα.
 - Εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στην εκπαίδευση και εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης για τους ευάλωτους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των αυτοχθόνων πληθυσμών και των παιδιών σε ευάλωτες καταστάσεις.
2. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:
 - Ποιες είναι οι βασικές προκλήσεις που εμποδίζουν την επίτευξη του στόχου;
 - Ποιες είναι ορισμένες πιθανές λύσεις για τις προκλήσεις αυτές;
 - Τι ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση στην επίτευξη αυτού του στόχου;

3. Γράψτε ένα σύντομο δοκίμιο ή δημιουργήστε μια οπτική αναπαράσταση (όπως μια αφίσα ή ένα infographic) που να συνοψίζει την έρευνα και τους προβληματισμούς σας σχετικά με τον συγκεκριμένο στόχο που επιλέξατε. Μοιραστείτε την εργασία σας με τους συναδέλφους σας και συζητήστε πώς τα ευρήματά σας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρετε σε ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Εργαστήριο: Κατανόηση της ποιοτικής εκπαίδευσης

Στόχοι:

- Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ποιοτικής εκπαίδευσης
- Προσδιορισμός εναλλακτικών μεθόδων ποιοτικής εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη στρατηγικών για την προώθηση της ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους

Απαιτούμενα υλικά:

- Έντυπα
- Flipchart
- Χαρτιά και μαρκαδόροι

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Εισαγωγή (20 λεπτά)

- Παρουσίαση μιας επισκόπησης του SDG για την ποιοτική εκπαίδευση, των στόχων, των στόχων και των δεικτών του
- Συζητήστε γιατί η ποιοτική εκπαίδευση είναι σημαντική και πώς μπορεί να συμβάλει σε ένα καλύτερο μέλλον για τα άτομα και την κοινωνία στο σύνολό της.
- Χρησιμοποιήστε παραδείγματα από την πραγματική ζωή για να καταδείξετε τον αντίκτυπο της ποιοτικής εκπαίδευσης στα άτομα και τις κοινότητες (βλ. φυλλάδιο 1).

2. Εμπόδια στην ποιοτική εκπαίδευση (30 λεπτά)

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να εντοπίσουν τα εμπόδια που αντιμετώπισαν στην πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση.
- Συζητήστε τα κοινά εμπόδια στην ποιοτική εκπαίδευση, όπως η φτώχεια, το φύλο, η αναπηρία, οι συγκρούσεις και η έλλειψη πόρων.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις δικές τους εμπειρίες και προοπτικές σχετικά με το θέμα.

3. Σχεδιασμός της κοινοτικής δράσης (45 λεπτά)

- Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να αναπτύξουν ένα σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους.
- Δώστε τους ένα υπόδειγμα ή κατευθυντήριες ερωτήσεις για να τους βοηθήσετε να δομήσουν το σχέδιό τους (βλ. φυλλάδιο 2).
- Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει το σχέδιό της και διευκολύνετε μια συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα των ιδεών τους.

4. Τελικός προβληματισμός (10 λεπτά)

5. Συνοψίστε τα βασικά σημεία του εργαστηρίου και ευχαριστήστε τους συμμετέχοντες για τη συμμετοχή τους.
6. να τονίσουν τη σημασία της ανάληψης δράσης για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους

Φυλλάδιο 1: Παραδείγματα από την πραγματική ζωή για να καταδειχθεί ο αντίκτυπος της εκπαίδευσης ποιότητας σε άτομα και κοινότητες

Μαλάλα Γιουσαφζάι

Η Μαλάλα είναι Πακιστανή ακτιβίστρια για τη γυναικεία εκπαίδευση και η νεότερη κάτοχος του βραβείου Νόμπελ. Υπερασπίστηκε την εκπαίδευση των κοριτσιών σε νεαρή ηλικία και ο ακτιβισμός της κέρδισε διεθνή προσοχή όταν πυροβολήθηκε στο κεφάλι από τους Ταλιμπάν το 2012. Παρά την επίθεση, η Μαλάλα συνέχισε να μιλάει για την εκπαίδευση και έκτοτε ίδρυσε το Ταμείο Μαλάλα, το οποίο υποστηρίζει πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση των κοριτσιών σε όλο τον κόσμο.

Νότια Κορέα

Τη δεκαετία του 1960, η Νότια Κορέα ήταν μια φτωχή χώρα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης. Ωστόσο, η κυβέρνηση επένδυσε σημαντικά στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών, και κατέστησε την εκπαίδευση δωρεάν και υποχρεωτική για όλα τα παιδιά. Ως αποτέλεσμα, το ποσοστό αλφαριθμητισμού στη Νότια Κορέα αυξήθηκε από 22% το 1945 σε 97% το 2017 και η χώρα έγινε μία από τις κορυφαίες χώρες του κόσμου στην επιστήμη και την τεχνολογία.

Φινλανδία

Η Φινλανδία κατατάσσεται σταθερά ως μία από τις χώρες με τα καλύτερα εκπαιδευτικά συστήματα στον κόσμο. Το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από μεγάλη έμφαση στην ισότητα και την ισονομία, την αυτονομία και τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών και την ολιστική προσέγγιση της εκπαίδευσης. Οι Φινλανδοί μαθητές σημειώνουν σταθερά καλές επιδόσεις στις διεθνείς εξετάσεις και η χώρα έχει υψηλό επίπεδο κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας.

Γυναίκες στο Αφγανιστάν

Πριν από την πτώση των Ταλιμπάν το 2001, οι γυναίκες στο Αφγανιστάν δεν επιτρέπτο να πηγαίνουν σχολείο ή να εργάζονται εκτός σπιτιού. Έκτοτε, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην εκπαίδευση των κοριτσιών, με εκατομμύρια κορίτσια να πηγαίνουν σχολείο και χιλιάδες δασκάλες να εκπαιδεύονται. Αυτό είχε θετικό αντίκτυπο στην ενδυνάμωση των γυναικών και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Έντυπο 2: Καθοδηγητικές ερωτήσεις που θα βοηθήσουν στη δόμηση του σχεδίου δράσης των συμμετεχόντων για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στις κοινότητές τους.

Προσδιορισμός του προβλήματος

- Ποιο είναι το συγκεκριμένο ζήτημα που σχετίζεται με την ποιοτική εκπαίδευση και το οποίο θέλετε να αντιμετωπίσετε στην κοινότητά σας;
- Γιατί είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα;

Ορίστε έναν στόχο

- Ποιο είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα ή ο στόχος σας για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Τι ελπίζετε να επιτύχετε;

Ανάπτυξη στρατηγικής

- Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες μπορείτε να κάνετε για να επιτύχετε τον στόχο σας;
- Ποιος θα συμμετάσχει στην υλοποίηση αυτών των δράσεων;
- Ποιους πόρους (π.χ. χρηματοδότηση, εξοπλισμό, εμπειρογνωμοσύνη) θα χρειαστείτε;

Καθορίστε το χρονοδιάγραμμα

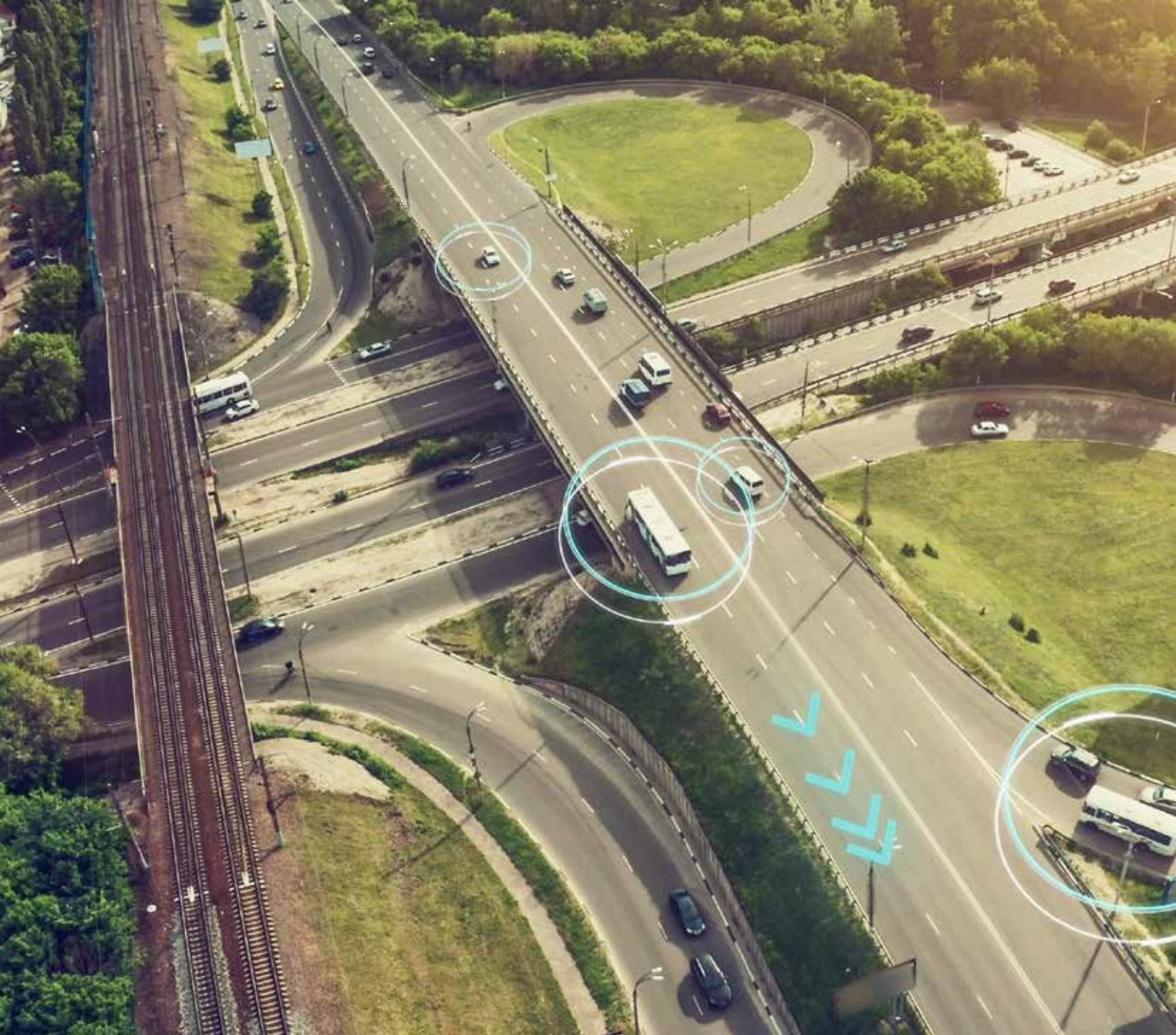
- Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της στρατηγικής σας;
- Ποια είναι τα βασικά ορόσημα και οι προθεσμίες;
-

Εκτίμηση του αντίκτυπου

- Πώς θα μετρήσετε τον αντίκτυπο των δράσεών σας στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Τι δείκτες θα χρησιμοποιήσετε;

Σχέδιο βιωσιμότητας

- Πώς θα διασφαλίσετε ότι οι ενέργειές σας θα έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην κοινότητά σας;
- Πώς θα εμπλέξετε και θα εμπλέξετε την κοινότητα στη διατήρηση των προσπαθειών σας;

Κεφάλαιο 6:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Τι είναι ο SDG 11- Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Το να γίνουν οι πόλεις ασφαλείς και βιώσιμες σημαίνει ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση και να αναβαθμιστούν οι οικισμοί των παραγκουπόλεων. Περιλαμβάνει επίσης επενδύσεις στις δημόσιες συγκοινωνίες, τη δημιουργία πράσινων δημόσιων χώρων και τη βελτίωση του αστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης με τρόπο συμμετοχικό και χωρίς αποκλεισμούς.

Μια βιώσιμη πόλη μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις μέσω των δραστηριοτήτων της και προωθεί βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής σύμφωνα με τις εδαφικές, γεωγραφικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές της συνθήκες. Είναι μια πόλη που είναι ανθεκτική στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής μειώνοντας τις ευπάθειες του πληθυσμού της. Η τέλεια βιώσιμη πόλη θα ήταν μια πόλη που θα ήταν αυτόνομη σε ενέργεια, θα διαχειριζόταν τα απόβλητα για την παραγωγή ενέργειας, θα είχε πιο βιώσιμες μεταφορές, θα διατηρούσε χώρους πρασίνου και θα διαχειριζόταν και θα χρησιμοποιούσε σωστά τους φυσικούς της πόρους. Θα ήταν μια πόλη που θα χτιζόταν με βάση τις αρχές της οικολογίας, της εκπαίδευσης και της ισότητας.

Μια βιώσιμη κοινότητα εξετάζει και αντιμετωπίζει πολλαπλές ανθρώπινες ανάγκες και όχι μόνο μία, σε βάρος όλων των άλλων. Είναι ένας τόπος όπου άνθρωποι με διαφορετικό υπόβαθρο και προοπτικές αισθάνονται ευπρόσδεκτοι και ασφαλείς, όπου κάθε ομάδα έχει θέση στο τραπέζι των αποφάσεων και όπου η ευημερία είναι κοινή. Χρειάζεται μια μακροπρόθεσμη προοπτική - _εστιάζοντας στην πρόβλεψη και την προσαρμογή στις αλλαγές τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Μια βιώσιμη κοινότητα διαχειρίζεται το ανθρώπινο, το φυσικό και το οικονομικό της κεφάλαιο για να ικανοποιήσει τις τρέχουσες ανάγκες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι επαρκείς πόροι είναι διαθέσιμοι για τις μελλοντικές γενιές.

Ο ΣΒΑ 11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες αφορά τη διαμόρφωση πόλεων και οικισμών που να είναι περιεκτικές, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες. Σήμερα, πάνω από το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε πόλεις. Μέχρι το 2050, εκτιμάται ότι 7 στους 10 ανθρώπους θα ζουν σε αστικές περιοχές. Οι πόλεις αποτελούν κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης και συνεισφέρουν περισσότερο από το 80% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Ωστόσο, ευθύνονται επίσης για περισσότερο από το 70% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Εάν είναι καλά σχεδιασμένη και διαχειριζόμενη, η αστική ανάπτυξη μπορεί να είναι βιώσιμη και να δημιουργήσει ευημερία χωρίς αποκλεισμούς. Οι βαθιές ανισότητες που αποκαλύφθηκαν από την πανδημία COVID-19 και άλλες αλυσιδωτές κρίσεις υπογραμμίζουν τη σημασία της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Η ενίσχυση της ετοιμότητας και της ανθεκτικότητας των πόλεων είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων.

Κοινωνική διάσταση του SDG11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Οι βιώσιμες πόλεις και κοινότητες είναι ένας ζωντανός χώρος που χτίζεται για να προστατεύει το περιβάλλον, να υπερασπίζεται την κοινωνική δικαιοσύνη και να προωθεί την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ της ποιότητας ζωής στις πόλεις και του τρόπου με τον οποίο οι πόλεις αξιοποιούν και διαχειρίζονται τους φυσικούς πόρους που διαθέτουν. Μέχρι σήμερα, η τάση προς την αστικοποίηση συνοδεύεται από αυξημένη πίεση στο περιβάλλον και επιταχυνόμενη ζήτηση για βασικές υπηρεσίες, υποδομές, θέσεις εργασίας, γη και οικονομικά προσιτή στέγαση, ιδίως για το σχεδόν 1 δισεκατομμύριο φτωχών αστών που ζουν σε άτυπους οικισμούς.

Λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης ανθρώπων, υποδομών, κατοικιών και οικονομικών δραστηριοτήτων, οι πόλεις είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών. Η οικοδόμηση αστικής ανθεκτικότητας είναι ζωτικής σημασίας για την αποφυγή ανθρώπινων, κοινωνικών και οικονομικών απωλειών, ενώ η βελτίωση της βιωσιμότητας των διαδικασιών αστικοποίησης είναι απαραίτητη για την προστασία του περιβάλλοντος και τον μετριασμό του κινδύνου καταστροφών και της κλιματικής αλλαγής.

Οι αποδοτικές ως προς τους πόρους πόλεις συνδυάζουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και καινοτομία με χαμηλότερο κόστος και μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ενώ παράλληλα παρέχουν αυξημένες ευκαιρίες για καταναλωτικές επιλογές και βιώσιμο τρόπο ζωής.

ΣΒΑ 11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες και η μετάβαση σε βιώσιμες και ανθεκτικές κοινωνίες Οι πόλεις αποτελούν τον παλμό των περισσότερων κοινωνιών. Είναι πολύπλοκα συστήματα που συγκεντρώνουν κοινότητες με σκοπό να εργαστούν, να ζήσουν και να παίξουν. Όπως η μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής θα κερδηθεί ή θα χαθεί στις πόλεις, έτσι και η μάχη για βιώσιμες, ανθεκτικές, ισότιμες και δίκαιες κοινωνίες. Μέχρι το 2050, αναμένεται ότι το 75% του παγκόσμιου πληθυσμού θα ζει σε πόλεις, από πάνω από το 50% που είναι σήμερα. Καθώς οι πόλεις αναπτύσσονται, ιδίως στον παγκόσμιο Νότο, θα είναι ζωτικής σημασίας η δημιουργία υποδομών και πολιτικών που θα εξασφαλίζουν καθολική πρόσβαση σε όλες τις αστικές υπηρεσίες. Καθώς βλέπουμε αυξανόμενες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, οι πιο βιώσιμες και ανθεκτικές κοινωνίες θα είναι εκείνες που διαθέτουν συστήματα αποδοτικής χρήσης των πόρων για την παροχή βασικών υπηρεσιών στους κατοίκους τους και που είναι προετοιμασμένες να αντέξουν και να προσαρμοστούν στις καταστροφές που προκαλούνται από το κλίμα. Η επίτευξη αυτών των δύο εντολών θα συμβάλει στην παροχή και διατήρηση της ποιότητας ζωής για τον αυξανόμενο αστικό πληθυσμό του πλανήτη εν μέσω ακραίων καιρικών φαινομένων, ελλείψεων πόρων και μετανάστευσης του πληθυσμού.

Όλοι μπορούν να βοηθήσουν ώστε να διασφαλίσουμε ότι θα επιτύχουμε τους Παγκόσμιους Στόχους. Αυτοί οι δέκα στόχοι δημιουργούν δράση για να γίνουν οι πόλεις και οι κοινότητες βιώσιμες:

- Περιεκτική και βιώσιμη αστικοποίηση
Μέχρι το 2030, ενίσχυση της χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης αστικοποίησης και της

ικανότητας για συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο σχεδιασμό και διαχείριση των οικισμών σε όλες τις χώρες.

- Ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση
Μέχρι το 2030, να εξασφαλιστεί η πρόσβαση όλων σε επαρκή, ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση και βασικές υπηρεσίες.

και να αναβαθμίσει τις παραγκουπόλεις.

- Προσιτά και βιώσιμα συστήματα μεταφορών
Μέχρι το 2030, παροχή πρόσβασης σε ασφαλή, οικονομικά προσιτά, προσβάσιμα και βιώσιμα συστήματα μεταφορών για όλους, βελτίωση της οδικής ασφάλειας, ιδίως με την επέκταση των δημόσιων μεταφορών, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ευάλωτων ατόμων, των γυναικών, των παιδιών, των ατόμων με αναπηρία και των ηλικιωμένων.
- Προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
Ενίσχυση των προσπάθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Μείωση των δυσμενών επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών
Μέχρι το 2030, σημαντική μείωση του αριθμού των θανάτων και του αριθμού των πληγέντων και ουσιαστική μείωση των άμεσων οικονομικών απωλειών σε σχέση με το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν που προκαλούνται από καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των καταστροφών που σχετίζονται με το νερό, με έμφαση στην προστασία των φτωχών και των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.
- Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων
Μέχρι το 2030, μείωση των αρνητικών κατά κεφαλήν περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων, μεταξύ άλλων δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και στη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.
- Παροχή πρόσβασης σε ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς πράσινους και δημόσιους χώρους
Μέχρι το 2030, παροχή καθολικής πρόσβασης σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους, πράσινους και δημόσιους χώρους, ιδίως για τις γυναίκες και τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία.
- Ισχυρός εθνικός και περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός
Υποστήριξη των θετικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεσμών μεταξύ αστικών, περιφερειακών και αγροτικών περιοχών με την ενίσχυση του εθνικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού.
- Εφαρμογή πολιτικών για την ένταξη, την αποδοτικότητα των πόρων και τη μείωση του κινδύνου καταστροφών
Μέχρι το 2020, ουσιαστική αύξηση του αριθμού των πόλεων και των οικισμών που υιοθετούν και εφαρμόζουν ολοκληρωμένες πολιτικές και σχέδια για την ένταξη, την αποδοτικότητα των πόρων, τον μετριασμό και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την ανθεκτικότητα στις καταστροφές, και ανάπτυξη και εφαρμογή, σύμφωνα με το πλαίσιο Sendai για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών 2015-2030, ολιστικής διαχείρισης του κινδύνου καταστροφών σε όλα τα επίπεδα.
- Στήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών για βιώσιμη και ανθεκτική δόμηση
Υποστήριξη των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, μεταξύ άλλων μέσω χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας, για την κατασκευή βιώσιμων και ανθεκτικών κτιρίων που χρησιμοποιούν τοπικά υλικά.

Εκπαίδευση για τον SDG11-Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Η εκπαίδευση βρίσκεται στο επίκεντρο της βιώσιμης ανάπτυξης και των ΣΒΑ. Για να ζήσουν οι άνθρωποι βιώσιμα, πρέπει να μάθουν. Απαιτούνται ορισμένες βασικές δεξιότητες, αξίες και στάσεις για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και να συμβάλουν στη δημιουργία βιώσιμων κοινωνιών. Αλλά στον σημερινό ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο, όπου τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πρότυπα αναδιαμορφώνονται συνεχώς, οι άνθρωποι πρέπει επίσης να επαναξιολογούν και να ανανεώνουν τη μάθησή τους συνεχώς καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Η δια βίου μάθηση μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο πόρο για την υποστήριξη των ατόμων και των κοινοτήτων ώστε να επιτύχουν βιώσιμη κοινωνική και

οικονομική πρόοδο. Χρειάζεται μια θεμελιώδης αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε για το ρόλο της εκπαίδευσης στην παγκόσμια ανάπτυξη, επειδή έχει καταλυτικό αντίκτυπο στην ευημερία των ατόμων και στο μέλλον του πλανήτη μας. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, η εκπαίδευση έχει την ευθύνη να συμβαδίζει με τις προκλήσεις και τις προσδοκίες του 21ου αιώνα και να προάγει τους σωστούς τύπους αξιών και δεξιοτήτων που θα οδηγήσουν σε βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και σε ειρηνική συμβίωση.

Η εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να συμβάλει σε ένα νέο όραμα βιώσιμης παγκόσμιας ανάπτυξης.

Η ποιοτική εκπαίδευση παρέχει τα κατάλληλα εργαλεία για να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της διαχείρισης των αποβλήτων και της ποιότητας του αέρα. Προετοιμάζει τις κοινότητες να διαχειριστούν σωστά τους πόρους τους και να αντιμετωπίσουν το κλίμα

αλλαγή. Μέσω των συμμετοχικών προσεγγίσεων, οι κοινότητες συμμετέχουν σε συζητήσεις και στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων για τη βελτίωση των πόλεών τους.

Η κατανόηση των βασικών ανθρώπινων αναγκών εμβαθύνεται σε αυτό το στάδιο, καθώς και η γνώση του τρόπου με τον οποίο αυτές αντιμετωπίζονται στους τοπικούς αστικούς, περιφερειακούς και αγροτικούς οικισμούς. Σε αυτή τη βάση, οι μαθητές μπορούν να εντάξουν αυτές τις ανθρώπινες ανάγκες στις ανάγκες των ευρύτερων οικοσυστημάτων που τους περιβάλλουν και να ενδιαφερθούν περισσότερο και να γίνουν υπεύθυνοι για την προστασία του άμεσου περιβάλλοντός τους.

Ο ρόλος των ΜΚΟ

Οι εκπαιδευτικοί και οι ακτιβιστές των ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση του ΣΒΑΑ για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Μέσω των δραστηριοτήτων μας μπορούμε να υποστηρίξουμε τους ωφελούμενους και να συνηγορήσουμε για αλλαγές στις κοινότητές μας, ώστε να γίνουν πιο βιώσιμες για όλους. Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές για το πώς μπορούμε να το κάνουμε αυτό:

- Προώθηση της εμπλοκής και της συμμετοχής της κοινότητας στις τοπικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τον αστικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη. Ενθάρρυνση των μελών της κοινότητας να μοιραστούν τις απόψεις και τις ιδέες τους για τη δημιουργία βιώσιμων και βιώσιμων κοινοτήτων
- Υποστήριξη πολιτικών και κανονισμών που υποστηρίζουν τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και υποδομή, όπως η προώθηση ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων, δημόσιων μεταφορών, χώρων πρασίνου και πρωτοβουλιών για τη μείωση των αποβλήτων.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων που προωθούν βιώσιμες πρακτικές διαβίωσης, όπως η ανακύκλωση και η κομποστοποίηση, η εξοικονόμηση νερού και οι φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές μεταφοράς.
- Προώθηση συμπράξεων μεταξύ κοινοτικών οργανώσεων, κυβερνητικών υπηρεσιών και φορέων του ιδιωτικού τομέα για την υποστήριξη πρωτοβουλιών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

- Χρήση της τεχνολογίας και των δεδομένων για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των επιπτώσεων των πρωτοβουλιών αστικής ανάπτυξης στο περιβάλλον και τις κοινότητες και χρήση των πληροφοριών αυτών για τη λήψη αποφάσεων με βάση τα δεδομένα και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της αειφορίας.
- Παροχή πρωτοβουλιών εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για την προώθηση βιώσιμων συμπεριφορών και πρακτικών μεταξύ των κατοίκων και των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για την εξοικονόμηση ενέργειας,

μείωση των αποβλήτων και βιώσιμες επιλογές μεταφοράς.

- Υποστηρίξτε την ανάπτυξη πράσινων υποδομών, όπως πράσινες στέγες, κήπους βροχής και διαπερατά πεζοδρόμια, για να μειώσετε τις επιπτώσεις της αστικοποίησης στους φυσικούς πόρους και να βελτιώσετε την ανθεκτικότητα των πόλεων.

Καλές πρακτικές

Οι οργανισμοί εργάζονται ήδη για τη δημιουργία έλξης και ισχυρών θεμελίων για την επίτευξη των ΣΒΑ. Ο κατάλογος των ΜΚΟ που επικεντρώνονται στην επίτευξη των στόχων του SDG11 είναι ο ακόλουθος:

- Το C40 είναι ένα δίκτυο των μεγαλουπόλεων του κόσμου που έχει δεσμευτεί για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Συγκεντρώνει ένα μοναδικό σύνολο πλεονεκτημάτων και δημιουργεί μια κοινή αίσθηση του σκοπού. Το C40 προσφέρει στις πόλεις ένα αποτελεσματικό φόρουμ όπου μπορούν να συνεργαστούν, να μοιραστούν γνώσεις και να προωθήσουν ουσιαστική, μετρήσιμη και βιώσιμη δράση για την κλιματική αλλαγή.
- Το IUFN είναι ένας διεθνής κόμβος βιώσιμου επισιτιστικού συστήματος για τις περιφέρειες των πόλεων, που φέρνει σε επαφή τη διακρατική ερευνητική κοινότητα και τις τοπικές αρχές γύρω από τις τοπικές επισιτιστικές προκλήσεις.
- Το 100RC υποστηρίζει την υιοθέτηση και ενσωμάτωση μιας αντίληψης της ανθεκτικότητας που δεν περιλαμβάνει μόνο τα σοκ - σεισμούς, πυρκαγιές, πλημμύρες κ.λπ. - αλλά και τις πιέσεις που αποδυναμώνουν τον ιστό μιας πόλης σε καθημερινή ή κυκλική βάση.
- Το ICLEI βοηθά τα μέλη του να κάνουν τις πόλεις και τις περιφέρειές τους βιώσιμες, με χαμηλές εκπομπές άνθρακα, ανθεκτικές, οικολογικά κινητές, βιοποικιλιακές, αποδοτικές ως

προς τους πόρους και παραγωγικές, υγιείς και ευτυχισμένες, με πράσινη οικονομία και
έξυπνες υποδομές.

Εργασία 1: Σκέψεις για την κοινότητά σας

1. Βρείτε έναν ήσυχο και άνετο χώρο όπου μπορείτε να προβληματιστείτε σχετικά με τις προσωπικές σας εμπειρίες από τη ζωή σε αστικό περιβάλλον. Σκεφτείτε να αφιερώσετε 30-45 λεπτά γι' αυτή την εργασία.
2. Αφιερώστε λίγο χρόνο για να σκεφτείτε τις εμπειρίες σας από τη ζωή σε αστικό περιβάλλον. Σκεφτείτε τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που παρατηρήσατε ή βιώσατε. Σκεφτείτε ερωτήσεις όπως:
 - Ποιες περιβαλλοντικές προκλήσεις έχετε παρατηρήσει ή βιώσει σε αστικά περιβάλλοντα;
 - Πώς έχουν επηρεάσει τις εμπειρίες σας σε αστικό περιβάλλον κοινωνικοί παράγοντες, όπως η εισοδηματική ανισότητα ή οι διακρίσεις;
 - Έχετε παρατηρήσει κάποια μοτίβα ή τάσεις στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που έχετε παρατηρήσει ή βιώσει σε αστικά περιβάλλοντα;
3. Αφού αναλογιστείτε τις εμπειρίες σας, σκεφτείτε πώς αυτές οι προκλήσεις ευθυγραμμίζονται με το ΣΒΑΑ για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Αυτός ο SDG επιδιώκει τη δημιουργία πόλεων που είναι βιώσιμες, χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτικές. Εξετάστε πώς οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που εντοπίσατε ευθυγραμμίζονται με αυτόν τον στόχο. Ίσως θελήσετε να εξετάσετε ερωτήσεις όπως:
 - Πώς οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις που εντοπίσατε συμβάλλουν στη μη βιώσιμη ή αποκλειστική αστική ανάπτυξη;
 - Ποιες αλλαγές ή βελτιώσεις θα μπορούσαν να γίνουν για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων και την προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς αστικής ανάπτυξης;
 - Πώς μπορείτε εσείς, ως εκπαιδευτικός που εργάζεστε με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό, να βοηθήσετε στην προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς αστικής ανάπτυξης;
4. Καταγράψτε τους προβληματισμούς σας και μοιραστείτε τους με την ομάδα σας για να κάνετε καταιγισμό ιδεών σχετικά με τις αλλαγές που θα μπορούσατε να εφαρμόσετε στον οργανισμό στον οποίο εργάζεστε για να συμβάλλετε στην επίτευξη του SDG για τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες.

Εργασία 2: Έρευνα βέλτιστων πρακτικών

1. Προσδιορίστε μια πρωτοβουλία βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην κοινότητά σας ή σε άλλη κοινότητα. Θα μπορούσε να είναι ένα πρόγραμμα, έργο, πολιτική ή πρωτοβουλία που προωθεί τη βιώσιμη διαβίωση, μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ή αντιμετωπίζει τις κοινωνικές ανισότητες στις αστικές περιοχές.
2. Διεξάγετε έρευνα σχετικά με την πρωτοβουλία χρησιμοποιώντας διάφορες πηγές, όπως κυβερνητικούς ιστότοπους, άρθρα ειδήσεων, ακαδημαϊκά περιοδικά και κοινοτικές οργανώσεις. Δώστε προσοχή σε παράγοντες όπως ο αντίκτυπος της πρωτοβουλίας στο περιβάλλον, η εμπλοκή και η συμμετοχή της κοινότητας και η αποτελεσματικότητά της στην επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας.
3. Γράψτε μια σύντομη έκθεση ή δημιουργήστε μια παρουσίαση που να συνοψίζει τα ευρήματά σας. Φροντίστε να συμπεριλάβετε μια επισκόπηση της πρωτοβουλίας, τους στόχους βιωσιμότητας, τις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη των στόχων αυτών και τον αντίκτυπο της πρωτοβουλίας στο περιβάλλον και την κοινότητα. Επίσης, συμπεριλάβετε τις σκέψεις σας σχετικά με τα δυνατά και αδύνατα σημεία της πρωτοβουλίας και τις συστάσεις για βελτίωση.

Εργασία 3: Σχεδιασμός της αλλαγής

1. Επιλέξτε ένα θέμα βιωσιμότητας στην κοινότητά σας που σας ενδιαφέρει, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, η διαχείριση των αποβλήτων ή οι βιώσιμες μεταφορές.
2. Αναπτύξτε ένα σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει βήματα για την ευαισθητοποίηση, την εμπλοκή της κοινότητας και την υπεράσπιση της αλλαγής πολιτικής. Εξετάστε στρατηγικές όπως η διοργάνωση κοινοτικών εκδηλώσεων, η δημιουργία εκστρατειών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η προσέγγιση τοπικών

- κυβερνητικούς εκπροσώπους.
- Εφαρμόστε το σχέδιο δράσης σας και αξιολογήστε τον αντίκτυπό του. Παρακολουθήστε την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών σας και προσαρμόστε την προσέγγισή σας ανάλογα με τις ανάγκες. Φροντίστε να τεκμηριώνετε την πρόοδό σας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίσατε.
 - Σκεφτείτε τι μάθατε από την εμπειρία και μοιραστείτε τις ιδέες σας με τους συναδέλφους σας. Σκεφτείτε ερωτήσεις όπως:
 - Τι λειτούργησε καλά;
 - Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίσατε;
 - Τι μάθατε σχετικά με τη βιωσιμότητα και την εμπλοκή της κοινότητας;
 - Πώς θα μπορούσατε να εφαρμόσετε αυτές τις γνώσεις στο έργο σας ως εκπαιδευτικός;

Εργαστήριο: Βιώσιμες πόλεις για όλους

Στόχοι:

- Να κατανοήσετε τη σημασία των βιώσιμων πόλεων και τον ρόλο που διαδραματίζουν στην επίτευξη των ΣΒΑ.
- Προσδιορισμός στρατηγικών για την προώθηση της συμμετοχικότητας στα αστικά περιβάλλοντα
- Ανάπτυξη σχεδίου για κοινοτική δράση

Υλικά:

- Έντυπα με τον ορισμό και τις οδηγίες για την ομαδική δραστηριότητα
- Χαρτί Flipchart και μαρκαδόροι για ομαδικές συζητήσεις και δραστηριότητες
- Post-it και μαρκαδόροι για δραστηριότητες μικρών ομάδων

Βήμα προς βήμα οδηγίες

- Εισαγωγή (20 λεπτά)
 - Δώστε στους συμμετέχοντες τον ορισμό του SDG 11: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες (βλ. φυλλάδιο 1).
 - Να οργανώσετε μια εναρκτήρια συζήτηση για τη σημασία των πόλεων και τον αντίκτυπό τους στους κατοίκους, εστιάζοντας στα οφέλη των βιώσιμων πόλεων
- Ομαδική εργασία (45 λεπτά)
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να ετοιμάσουν μια μικρή παρουσίαση σχετικά με τις κύριες προκλήσεις που βλέπουν στις πόλεις τους και τις πιθανές στρατηγικές για τον μετριασμό των προβλημάτων που εντοπίστηκαν (δείτε το φυλλάδιο 2 για τις ερωτήσεις καθοδήγησης).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τα ευρήματά της
- Ανάπτυξη σχεδίου δράσης (1 ώρα και 30 λεπτά)
 - Χωρίστε ξανά τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σχεδιάσουν μια μικρή κοινοτική δράση (δείτε το δεύτερο φυλλάδιο για τις κατευθυντήριες ερωτήσεις).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τις ιδέες της
- Περίληψη (10 λεπτά)
 - Συγκεντρωτική συζήτηση με επίκεντρο το τι έμαθαν οι συμμετέχοντες και πώς σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν τις νέες τους ικανότητες στην καθημερινή τους ζωή.

Έντυπο 1: Ορισμός του SDG 11

Ο ΣΒΑ 11 - Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες είναι ένας από τους 17 στόχους που υιοθετήθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη το 2015 ως μέρος της Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Ο SDG 11 αποσκοπεί στο να "καταστήσει τις πόλεις και τους οικισμούς χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες".

Ο στόχος έχει διάφορους στόχους, μεταξύ των οποίων:

1. Εξασφάλιση πρόσβασης σε ασφαλή και οικονομικά προσιτή στέγαση για όλους
2. Παροχή πρόσβασης σε ασφαλή, οικονομικά προσιτά και βιώσιμα συστήματα μεταφορών για όλους
3. Βελτίωση του αστικού σχεδιασμού και της διαχείρισης με τρόπο συμμετοχικό, ολοκληρωμένο και βιώσιμο
4. Ενίσχυση των προσπάθειών για την προστασία και τη διαφύλαξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
5. Μείωση του αριθμού των ανθρώπων που πλήττονται από καταστροφές και αύξηση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές στις αστικές περιοχές
6. Μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων και προώθηση της βιώσιμης χρήσης και κατανάλωσης πόρων
7. Εξασφάλιση καθολικής πρόσβασης σε πράσινους και δημόσιους χώρους
8. Παροχή πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές για όλους, ιδίως για όσους ζουν σε παραγκουπόλεις και άτυπους οικισμούς.

Έντυπο 2: Καθοδηγητικές ερωτήσεις για την ομαδική εργασία

1. Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην καθημερινή σας ζωή στην πόλη;
2. Ποια είναι μερικά από τα φυσικά εμπόδια που σας εμποδίζουν να έχετε πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και πόρους, όπως η στέγαση, η μεταφορά, η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση;
3. Ποια είναι τα κοινωνικά και οικονομικά εμπόδια που αντιμετωπίζετε στην πόλη;
4. Πώς επηρεάζουν αυτά τα εμπόδια την ικανότητά σας να συμμετέχετε σε κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές δραστηριότητες στην πόλη;
5. Υπάρχουν πολιτιστικά ή γλωσσικά εμπόδια που σας εμποδίζουν να έχετε πρόσβαση σε σημαντικές πληροφορίες και υπηρεσίες στην πόλη;
6. Πώς επηρεάζει η έλλειψη οικονομικά προσιτών κατοικιών την ικανότητά σας να ζείτε στην πόλη;
7. Ποιες είναι οι περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην πόλη, όπως η ρύπανση ή η έλλειψη πρόσβασης σε χώρους πρασίνου;
8. Πώς επηρεάζουν αυτές οι προκλήσεις την υγεία και την ευημερία σας;
9. Πώς αισθάνεστε για την ασφάλεια της κοινότητάς σας και τι μπορεί να γίνει για τη βελτίωσή της;
10. Πώς μπορεί η πόλη να συμπεριλάβει περισσότερο όλους τους κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;

Έντυπο 3: Ανάπτυξη του σχεδίου δράσης

1. Προσδιορίστε το πρόβλημα:
 - Ποια είναι τα πιο πιεστικά ζητήματα που σχετίζονται με τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

και τα οποία βλέπετε στην τοπική σας κοινότητα;

- Ποια είναι κάποια συγκεκριμένα προβλήματα που θα θέλατε να αντιμετωπίσετε μέσω της κοινοτικής σας δράσης;

2. Θέστε στόχους και σκοπούς:

- Ποιοι είναι οι ειδικοί στόχοι και σκοποί της κοινοτικής σας δράσης;
- Πώς θα μετρήσετε την επιτυχία της δράσης σας;

3. Αναπτύξτε ένα σχέδιο δράσης:

- Ποια συγκεκριμένα βήματα θα ακολουθήσετε για να επιτύχετε τους στόχους και τους σκοπούς σας;
 - Ποιος θα είναι υπεύθυνος για κάθε βήμα;
 - Τι πόρους θα χρειαστείτε;
 - Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση κάθε βήματος;
4. να εντοπίσει πιθανούς εταίρους:
- Ποιοι είναι οι βασικοί ενδιαφερόμενοι που μπορούν να υποστηρίξουν την κοινοτική σας δράση;
 - Πώς μπορείτε να τους εμπλέξετε στην προσπάθειά σας;
 - Πώς μπορείτε να οικοδομήσετε συνεργασίες για να αξιοποιήσετε πόρους και τεχνογνωσία;
5. Σχέδιο βιωσιμότητας:
- Πώς μπορείτε να διασφαλίσετε ότι η δράση σας στην κοινότητα θα έχει διαρκή αντίκτυπο;
 - Ποια μέτρα μπορείτε να λάβετε για να διασφαλίσετε ότι η δράση σας θα είναι βιώσιμη μακροπρόθεσμα;
6. Αξιολογήστε και προσαρμόστε:
- Πώς θα αξιολογήσετε την αποτελεσματικότητα της κοινοτικής σας δράσης;
 - Ποιες προσαρμογές μπορεί να χρειαστεί να κάνετε για να εξασφαλίσετε την επιτυχία του;

Κεφάλαιο 7:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΒΑ

| Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Ορισμός των εννοιών

Η υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή είναι ο ^{12ος} από τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. Αυτός ο ΣΒΑ αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι η οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη θα συνδυάζεται με υπεύθυνα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Ο στόχος αυτός αποσκοπεί στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των οικο- νομικών δραστηριοτήτων και στην προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων, ενώ παράλληλα διασφαλίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη είναι χωρίς αποκλεισμούς και ωφελεί όλους τους τομείς της κοινωνίας.

Οι στόχοι του SDG 12 είναι:

1. Επίτευξη βιώσιμης διαχείρισης και αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων
2. Μείωση στο μισό της κατά κεφαλήν παγκόσμιας σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτών και μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένων των απωλειών μετά τη συγκομιδή.
3. Διπλασιασμός του ρυθμού βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων προκειμένου να επιτευχθεί βιώσιμη ροή των φυσικών πόρων
4. Επίτευξη της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των χημικών ουσιών και όλων των αποβλήτων καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σύμφωνα με τα συμφωνηθέντα διεθνή πλαίσια, και σημαντική μείωση της επαναχρησιμοποίησής τους στον αέρα, το νερό και το έδαφος, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις τους στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.
5. Μείωση των αρνητικών κατά κεφαλήν περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πόλεων, μεταξύ άλλων με ιδιαίτερη προσοχή στην ποιότητα του αέρα και στη διαχείριση των αστικών και άλλων αποβλήτων.
6. Να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι παντού έχουν τις σχετικές πληροφορίες και την ευαισθητοποίηση για την αειφόρο ανάπτυξη και τον τρόπο ζωής σε αρμονία με τη φύση.
7. Ενθάρρυνση των εταιρειών, ιδίως των μεγάλων και πολυεθνικών εταιρειών, να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές και να ενσωματώσουν πληροφορίες για τη βιωσιμότητα στον κύκλο υποβολής εκθέσεων.
8. Προώθηση πρακτικών δημόσιων συμβάσεων που είναι βιώσιμες, σύμφωνα με τις εθνικές πολιτικές και προτεραιότητες

Βιώσιμη κατανάλωση είναι η χρήση υπηρεσιών και συναφών προϊόντων που ανταποκρίνονται στις βασικές ανάγκες και προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής στους ανθρώπους. Αυτός ο τύπος κατανάλωσης ελαχιστοποιεί τη χρήση φυσικών πόρων και τοξικών υλικών και μειώνει τις ρυπογόνες εκπομπές αποβλήτων κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής της υπηρεσίας ή του προϊόντος, ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών.

Βιώσιμη παραγωγή είναι η δημιουργία αγαθών και υπηρεσιών με διαδικασίες και συστήματα που δεν ρυπαίνουν, που εξοικονομούν και διατηρούν την ενέργεια και τους φυσικούς πόρους, που είναι οικονομικά βιώσιμα, ασφαλή και υγιεινά για τους εργαζόμενους και τους καταναλωτές και που είναι κοινωνικά και δημιουργικά αποδοτικά.

SDG 12 και κοινωνικός αποκλεισμός

Η τρέχουσα κατάσταση του SDG 12 (Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή) ποικίλλει ανά χώρα

και περιοχή, αλλά συνολικά η πρόοδος είναι αργή.

Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη, ο κόσμος δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για την επίτευξη των στόχων του SDG 12 έως το 2030. Ενώ έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος σε τομείς όπως η αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η μείωση της χρήσης ουσιών που καταστρέφουν το όζον, έχει σημειωθεί μικρή πρόοδος σε τομείς όπως

όπως η μείωση της σπατάλης τροφίμων και η αύξηση της χρήσης βιώσιμων δημόσιων προμηθειών.

Όσον αφορά τους ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού, μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις στην πρόσβαση σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και στη συμμετοχή σε βιώσιμες καταναλωτικές και παραγωγικές μεθόδους. Ορισμένες από τις κύριες προκλήσεις για τους ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού περιλαμβάνουν τα εξής:

- Περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες και εκπαίδευση σχετικά με τα βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες και με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να κάνουν βιώσιμες επιλογές. Αυτό μπορεί να τους δυσχεράνει την κατανόηση των πλεονεκτημάτων της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν.
- Περιορισμένοι πόροι για επενδύσεις σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, γεγονός που καθιστά δύσκολο για τους ενήλικες που διατρέχουν κίνδυνο να αποκτήσουν οικονομικά βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες. Μπορεί επίσης να έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις ή άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, γεγονός που μπορεί να τους δυσχεράνει να επενδύσουν σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες.
- Είναι πιθανότερο να εργάζονται σε θέσεις εργασίας που συνδέονται με μη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή. Οι ενήλικες που κινδυνεύουν από τον αποκλεισμό ενδέχεται να έχουν περισσότερες πιθανότητες να εργάζονται σε θέσεις εργασίας που συνδέονται με μη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, όπως στις εξορυκτικές βιομηχανίες ή σε άτυπους τομείς με κακές συνθήκες εργασίας. Αυτές οι θέσεις εργασίας μπορεί να τους εκθέτουν σε περιβαλλοντικούς κινδύνους και μπορεί να μην τους παρέχουν τους πόρους και την υποστήριξη που απαιτούνται για να κάνουν βιώσιμες επιλογές.

- Περιορισμένη πρόσβαση σε βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες λόγω του τρόπου διαμονής τους ή άλλων παραγόντων, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

- Περιορισμένη πολιτική εκπροσώπηση: Αυτό μπορεί να τους δυσχεράνει την υπεράσπιση βιώσιμων πολιτικών και πρακτικών.
- Περιορισμένη πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση, γεγονός που μπορεί να τους δυσχεράνει τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

Κορυφή της φόρμας

Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες και τα εμπόδια των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό κατά την αντιμετώπιση του SDG 12 και την εφαρμογή βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να γίνει παρέχοντάς τους τους πόρους και την εκπαίδευση που απαιτούνται για να κάνουν βιώσιμες επιλογές και να υπερασπιστούν βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές.

Ο ρόλος των ΜΚΟ στην εκπαίδευση ενηλίκων για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή

Η εκπαίδευση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής μεταξύ των ενηλίκων μαθητών που κινδυνεύουν να αποκλειστούν. Μπορεί να συμβάλει στην ενδυνάμωση των ενήλικων εκπαιδευομένων ώστε να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν και να υπερασπίζονται βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές. Η εκπαίδευση μπορεί επίσης να βοηθήσει τους ενήλικους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις που απαιτούνται για τη συμμετοχή τους σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η εκπαίδευση μπορεί να προωθήσει τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μεταξύ ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν:

- Παροχή πληροφοριών και ευαισθητοποίησης για να βοηθηθούν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι να κατανοήσουν τα οφέλη της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και πληροφορίες σχετικά με βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων που είναι απαραίτητες για τη συμμετοχή σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή κατάρτισης σχετικά με την ενεργειακή απόδοση, τη μείωση των αποβλήτων και τη βιώσιμη προμήθεια, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης σχετικά με τον βιώσιμο τρόπο ζωής και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής: Η εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να γίνουν ενεργά μέλη σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή ευκαιριών στους ενήλικες εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν σε κοινοτικά έργα και να υποστηρίξουν βιώσιμες πολιτικές και πρακτικές.
- Ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης που μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αξιολογούν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προϊόντα και τις

υπηρεσίες που χρησιμοποιούν.

- Οικοδόμηση των απαραίτητων ικανοτήτων για τη συμμετοχή σε βιώσιμες μεθόδους κατανάλωσης και παραγωγής. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης στον οικονομικό αλφαριθμητισμό, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης σε βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές.

Μαθησιακοί στόχοι

Σύμφωνα με την UNESCO, όταν διδάσκουμε (ενήλικες) εκπαιδευόμενους σχετικά με το ΣΒΑ 12, ο ρόλος μας ως εκπαιδευτές είναι να διασφαλίσουμε ότι η μαθησιακή διαδικασία έχει σχεδιαστεί με τρόπο που βοηθά τους εκπαιδευόμενους να επιτύχουν τους ακόλουθους στόχους:

Γνωστικοί μαθησιακοί στόχοι

- Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι ατομικές επιλογές τρόπου ζωής επηρεάζουν την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη.
- Κατανόηση των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης και των αλυσίδων αξίας και της αλληλοσυσχέτισης της παραγωγής και της κατανάλωσης (προσφορά και ζήτηση, τοξικές ουσίες, εκπομπές CO₂, παραγωγή αποβλήτων, υγεία, συνθήκες εργασίας, φτώχεια κ.λπ.).
- Γνώση των ρόλων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των διαφόρων παραγόντων της παραγωγής και της κατανάλωσης (μέσα ενημέρωσης και διαφήμιση, επιχειρήσεις, δήμοι, νομοθεσία, καταναλωτές κ.λπ.).
- Γνώση των στρατηγικών και των πρακτικών βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης.
- Κατανόηση των διλημάτων/ανταλλαγών που σχετίζονται με τις αλλαγές του συστήματος που είναι απαραίτητες για την επίτευξη βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής.

Κοινωνικο-συναισθηματικοί μαθησιακοί στόχοι

- Να είναι σε θέση να επικοινωνούν την ανάγκη για βιώσιμες πρακτικές στην παραγωγή και την κατανάλωση.
- Να είναι σε θέση να ενθαρρύνει τους άλλους να ακολουθήσουν βιώσιμες πρακτικές στην κατανάλωση και την παραγωγή.
- Να είναι σε θέση να διακρίνουν μεταξύ αναγκών και επιθυμιών και να προβληματίζονται για τη δική τους ατομική καταναλωτική συμπεριφορά υπό το πρίσμα των αναγκών του φυσικού κόσμου, άλλων ανθρώπων, πολιτισμών και χωρών και των μελλοντικών γενεών.
- Να είναι σε θέση να οραματίζονται βιώσιμους τρόπους ζωής.
- Να μπορούν να αισθάνονται υπεύθυνοι για τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις της ατομικής τους συμπεριφοράς ως παραγωγοί ή καταναλωτές.

Συμπεριφορικοί μαθησιακοί στόχοι

- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν δραστηριότητες που σχετίζονται με την κατανάλωση χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα κριτήρια αειφορίας.
- Να είναι σε θέση να αξιολογεί, να συμμετέχει και να επηρεάζει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με τις εξαγορές στον δημόσιο τομέα.
- Να είναι σε θέση να προωθήσει βιώσιμα πρότυπα παραγωγής.
- Να είναι σε θέση να αναλάβουν με κριτικό πνεύμα το ρόλο τους ως ενεργά ενδιαφερόμενοι στην αγορά.
- Να είναι σε θέση να αμφισβητούν τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς προσανατολισμούς στην

κατανάλωση και την παραγωγή.

Εργασία 1: Αναστοχασμός σχετικά με τα προσωπικά καταναλωτικά και παραγωγικά πρότυπα

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να συνειδητοποιήσετε πώς οι συνήθειες συμπεριφοράς σας σχετίζονται με την κατανάλωση και την παραγωγή. Η κατανόηση αυτού του γεγονότος θα σας βοηθήσει να εφαρμόσετε αλλαγές στον τρόπο ζωής σας και να ευαισθητοποιηθείτε, οπότε θα είστε πιο ικανοί να δώσετε παραδείγματα για το πώς να ζείτε πιο βιώσιμα στους ενήλικες μαθητές σας που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Για την εργασία αυτή, χρησιμοποιήστε το ημερολόγιο προβληματισμού που σας ζητήσαμε να δημιουργήσετε στην αρχή του μαθήματος.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Για μία εβδομάδα, χρησιμοποιήστε το ημερολόγιο για να καταγράψετε όλα όσα καταναλώνετε και παράγετε. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τρόφιμα, ρούχα, είδη οικιακής χρήσης, μεταφορές και άλλα αγαθά και υπηρεσίες.

2. Για κάθε στοιχείο, καταγράψτε τις ακόλουθες πληροφορίες:

Το ίδιο το αντικείμενο

Την πηγή (π.χ. από πού το αγοράσατε, από ποιον το λάβατε)

Ο λόγος της κατανάλωσης ή της παραγωγής (π.χ. για προσωπική χρήση, για εργασία, ως δώρο κ.λπ.)

Τυχόν σκέψεις ή συναισθήματα που είχατε σχετικά με την κατανάλωση ή την παραγωγή του αντικειμένου.

3. Μετά από μία εβδομάδα, επανεξετάστε το ημερολόγιό σας και προβληματιστείτε σχετικά με τις καταναλωτικές και παραγωγικές σας συνήθειες. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Ποιες ήταν οι κύριες πηγές κατανάλωσης και παραγωγής σας;

Πώς άλλαξαν τα καταναλωτικά και παραγωγικά σας πρότυπα κατά τη διάρκεια της εβδομάδας;

Υπήρχαν αντικείμενα που καταναλώσατε ή παράξατε και για τα οποία νιώσατε ενοχές ή ανησυχία;

Υπήρχαν αντικείμενα που καταναλώσατε ή παράξατε για τα οποία νιώσατε καλά;

Υπάρχουν αλλαγές που θα θέλατε να κάνετε στις καταναλωτικές και παραγωγικές σας συνήθειες στο μέλλον;

Υπάρχουν προκλήσεις που αντιμετωπίζετε στην προσπάθειά σας να κάνετε αυτές τις αλλαγές;

4. Μοιραστείτε τους προβληματισμούς σας σε μια ομαδική συζήτηση και κάντε καταιγισμό ιδεών για να μειώσετε τις αρνητικές επιπτώσεις των καταναλωτικών και παραγωγικών σας προτύπων.

Εργασία 2: Αναστοχασμός σχετικά με τη σύνδεση μεταξύ του SDG 12, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης

Αυτή η άσκηση μπορεί να σας βοηθήσει να αναλογιστείτε πώς οι διδακτικές σας πρακτικές ευθυγραμμίζονται με τον ΣΒΑ 12 και πώς μπορείτε να προωθήσετε την κοινωνική ένταξη μεταξύ των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

Επανεξέταση των στόχων και των δεικτών του SDG 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή.
Σημειώστε τους τρόπους με τους οποίους η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μπορεί να
προωθήσει την κοινωνική ένταξη.

2. Αναλογιστείτε τις τρέχουσες διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας. Σκεφτείτε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Πώς οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας προωθούν τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μεταξύ ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;
- Πώς οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας προάγουν την κοινωνική ένταξη των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν;
- Υπάρχουν τομείς στους οποίους οι διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας θα μπορούσαν να βελτιωθούν ώστε να ευθυγραμμιστούν καλύτερα με τον ΣΒΑ 12 και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη;

3. Προσδιορίστε μία ή δύο συγκεκριμένες δράσεις που μπορείτε να αναλάβετε για να ευθυγραμμίσετε τις διδακτικές πρακτικές και το υλικό σας με τον ΣΒΑ 12 και να προωθήσετε την κοινωνική ένταξη των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό. Για παράδειγμα, μπορείτε να ερευνήσετε και να ενσωματώσετε βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις για αγαθά και υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται στα εργαστήριά σας ή να παρέχετε κατάρτιση και εκπαίδευση σχετικά με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή.

4. Δημιουργήστε ένα σχέδιο για την υλοποίηση αυτών των δράσεων και ορίστε ένα χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωσή τους.

5. Σκεφτείτε τον αντίκτυπο αυτών των δράσεων στις διδακτικές σας πρακτικές και στη μαθησιακή εμπειρία των ενήλικων εκπαιδευομένων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.

Κορυφή της φόρμας

Εργασία 3: Ανάλυση μιας ομιλίας TED για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή

Αυτή η άσκηση σας επιτρέπει να κατανοήσετε βαθύτερα το θέμα της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής αναλύοντας τις ιδέες μιας συγκεκριμένης ομιλίας TED. Θα σας βοηθήσει να προβληματιστείτε σχετικά με το πώς το θέμα σχετίζεται με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό και να εντοπίσετε πιθανές επιπτώσεις για τη διδακτική σας πρακτική.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

Επιλέξτε μια ομιλία TED που σχετίζεται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, για παράδειγμα:

[Η ντουλάπα για να πεθάνεις](#)
[Είσαι αυτό που φοράς](#)
[Το υψηλό κόστος της φτηνής μόδας](#)

2. Παρακολουθήστε το TED ομιλία και πάρτε το σημειώσεις στο το κύριο σημεία και βασικά συμπεράσματα.

3. Αναλύστε την ομιλία, εστιάζοντας στα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια είναι τα κύρια επιχειρήματα και στοιχεία που παρουσιάζονται στην ομιλία;
- Πώς σχετίζεται η ομιλία με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή;
- Πώς σχετίζεται η συζήτηση με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό;
- Ποιες προκλήσεις εντοπίζει ο ομιλητής σε σχέση με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή;
- Ποιες λύσεις ή συστάσεις προτείνει ο ομιλητής;
- Ποιες είναι οι πιθανές επιπτώσεις της ομιλίας για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό;

4. Γράψτε μια σύντομη έκθεση που θα συνοψίζει τα ευρήματά σας και θα περιλαμβάνει τυχόν ιδέες ή συστάσεις που έχετε.

5. Μοιραστείτε την έκθεσή σας με έναν συνάδελφο ή μέντορα και ζητήστε ανατροφοδότηση και προτάσεις για βελτίωση.

Σχέδιο εργαστηρίου: Κατανοώντας τους ΣΒΑ: Παραγωγή: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Στόχοι:

- Παροχή της κατανόησης του SDG12 μεταξύ των ενηλίκων εκπαιδευομένων
- Διερεύνηση των προκλήσεων και των ευκαιριών της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και της σχέσης της με την κοινωνική ένταξη μεταξύ ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό
- Παροχή ευκαιρίας στους συμμετέχοντες να μάθουν από πραγματικά παραδείγματα βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και τη σχέση της με την κοινωνική ένταξη ενηλίκων που κινδυνεύουν να αποκλειστούν.
- Ενθάρρυνση των συμμετεχόντων να προβληματιστούν σχετικά με τα δικά τους καταναλωτικά και παραγωγικά πρότυπα και πώς μπορούν να ενσωματώσουν βιώσιμες πρακτικές στην προσωπική τους ζωή και να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη στις κοινότητές τους.

Απαιτούμενα υλικά:

- Infographics, βίντεο ή άλλοι πόροι για την ομαδική δραστηριότητα (βλ. Υλικά και πόροι)
- Προβολέας
- Flipchart ή πίνακας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

- Εισαγωγή (20 λεπτά)
- Παρουσιάστε το θέμα του εργαστηρίου, το οποίο είναι το SDG 12: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, και τη σύνδεσή του με την κοινωνική ένταξη.
- Παρέχετε μια επισκόπηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και της σύνδεσής τους με την παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη.
- Εξηγήστε τη σημασία του SDG 12 για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της φτώχειας, της ανισότητας και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος.
- Επισημάνετε τους συγκεκριμένους στόχους και δείκτες του SDG 12 και τη σημασία τους για τους ενήλικες που κινδυνεύουν από αποκλεισμό
- 2.Ομαδική δραστηριότητα (30 λεπτά)
 - Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα ένα σύνολο υλικών (π.χ. άρθρα, βίντεο, infographics) που σχετίζονται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή (βλέπε φυλλάδιο για τον κατάλογο των υλικών).
 - Ζητήστε από κάθε ομάδα να αναλύσει το υλικό και να εντοπίσει τις κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες που σχετίζονται με τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, καθώς και τη σχέση τους με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.
 - Αφήστε χρόνο σε κάθε ομάδα για να παρουσιάσει τα ευρήματά της και για μια ομαδική συζήτηση.

3. Διαδραστική παρουσίαση (30 λεπτά)

- Προσκαλέστε έναν προσκεκλημένο ομιλητή, όπως έναν εκπρόσωπο μιας βιώσιμης επιχείρησης ή ενός κοινοτικού έργου, για να μοιραστεί την εμπειρία του από την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών κατανάλωσης και παραγωγής.
- Παρέχετε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να υποβάλουν ερωτήσεις και να συμμετάσχουν σε διάλογο με τον ομιλητή.
- Χρησιμοποιήστε αυτή την ευκαιρία για να συζητήσετε τις κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής και πώς αυτές σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη των ενηλίκων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.

4. Αναστοχασμός και προγραμματισμός (20 λεπτά)

- Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να αναλογιστούν τι έμαθαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου και πώς μπορούν να το εφαρμόσουν στη δική τους ζωή.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν ένα σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής στην προσωπική τους ζωή και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στις κοινότητές τους.
- Διευκολύνετε μια ομαδική συζήτηση για να μοιραστούν τα σχέδια δράσης τους και να συζητήσουν τυχόν προκλήσεις ή ευκαιρίες που μπορεί να συναντήσουν.

–

5. Συμπέρασμα (10 λεπτά)

- Συνοψίστε τα κύρια σημεία του εργαστηρίου και τη σημασία του SDG 12 για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της φτώχειας, της ανισότητας και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης.
- Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να συνεχίσουν να μαθαίνουν για τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή και τη σχέση της με την κοινωνική ένταξη.

Υλικά και πόροι

[Το πραγματικό κόστος της](#)

[μόδας The Story of Stuff](#)

[UN SDG 12 infographic](#)

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή: Γιατί έχει σημασία